

Strategia terytorialna

**Partnerstwo
dla rozwoju Krajny**

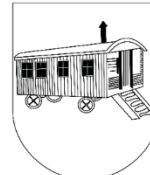
GMINA
BIAŁOŚLIWIE

GMINA
LIPKA

GMINA
ŁOBŻENICA

GMINA
MIASTECZKO KRAJEŃSKIE

MIASTO I GMINA
WYSOKA

GMINA
WYRZYK

GMINA
ZAKRZEWO

POWIAT
PILSKI

POWIAT
ŻELOTOWSKI

Strategia terytorialna

**Partnerstwo
dla rozwoju Krajny**

Strategia terytorialna

Partnerstwo dla Rozwoju Krajny

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Anna Chuchła, Monika Czemko-Kowalska, Paulina Goździejewska, Karolina Graj, Tomasz Łykowski, Mirosław MękarSKI, Natalia Michalska, Magdalena Paciorek, Beata Piechowska, Justyna Pietrzykowska, Karolina Szambelańczyk, Bogumiła Romaniec, Monika Wala, Joanna Kościelecka, Justyna Domek.

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” poprzez bezpośrednie doradztwo ZMP w strategicznym planowaniu rozwoju 38 partnerstw samorządowych, ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego, wzmocnienie zdolności gmin i powiatów do podejmowania przemyślanej i celowej współpracy oraz planowania kompleksowych przedsięwzięć aktywizujących potencjał obszaru partnerstwa i budujących jego rozwój.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla ponad 370 partnerskich gmin i powiatów z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie strategie terytorialne oraz pakiety przedsięwzięć podnoszące jakość życia mieszkańców.

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” realizowany jest w okresie od września 2020 do marca 2022 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2021 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

Powiat Pilski, Powiat Złotowski, Gmina Białośliwie, Gmina Lipka, Gmina Łobżenica, Gmina Miasteczko Krajeńskie, Gmina Wyrzysk, Miasto i Gmina Wysoka, Gmina Zakrzewo.

Skład Rady Partnerstwa

- Eligiusz Komarowski -- Przewodniczący Rady Partnerstwa - Starosta Pilski,
- Ryszard Goławski- Starosta Złotowski
- Krzysztof Rutkowski – Gmina Białośliwie - Wójt,
- Przemysław Kurdzieko - Gmina Lipka – Wójt,
- Piotr Łosoś - Gmina Łobżenica – Burmistrz,
- Marek Buława - Gmina Zakrzewo – Wójt,
- Bogusława Jagodzińska - Gmina Wyrzysk - Burmistrz,
- Artur Kłysz - Miasto i Gmina Wysoka – Burmistrz,
- Krzysztof Jacek Oświecimski – Gmina Miasteczko Krajeńskie – Wójt,

Zastępstwa:

- Karolina Szambelańczyk – Powiat Pilski,
- Beata Piechowska – Powiat Złotowski
- Natalia Michalska – Gmina Białośliwie
- Anna Orzechowska – Gmina Lipka,
- Józef Lewandowski – Gmina Łobżenica,
- Dorota Murach - Gmina Zakrzewo,
- Jacek Wiśniewski – Gmina Wyrzysk,
- Czesław Pająk – Miasto i Gmina Wysoka,
- Anna Chuchla – Gmina Miasteczko Krajeńskie.

Skład Grupy Roboczej

- Karolina Szambelańczyk – Powiat Pilski – Koordynator, Dyrektor Wydziału Funduszy Pomocowych i Rozwoju,
- Beata Piechowska – Powiat Złotowski, Sekretarz,
- Natalia Michalska - Gmina Białośliwie - Dyrektor Gminny Ośrodek Kultury,
- Karolina Graj – Gmina Łobżenica - Podinspektor ds. obrony cywilnej, spraw obronnych, wojskowych, zarządzania kryzysowego i ochrony przeciwpożarowej,
- Tomasz Łykowski – Gmina Wyrzysk - Podinspektor ds. funduszy zewnętrznych i oświetlenia gminy,

- Monika Czemko-Kowalska – Miasto i Gmina Wysoka - Inspektor ds. funduszy unijnych i promocji gminy,
- Joanna Kościelecka – Gmina Zakrzewo - młodszy referent ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych i współpracy z organizacjami pozarządowymi
- Justyna Domek – Gmina Lipka, inspektor ds. zamówień publicznych
- Monika Wala – Gmina Miasteczko Krajeńskie - Podinspektor ds. inwestycji i zamówień publicznych,

Zastępstwa:

- Anna Ligenza - Powiat Piłski - Główny Specjalista w Wydziale Funduszy Pomocowych i Rozwoju,
- Katarzyna Zych - Zastępca Dyrektora Wydziału Organizacyjnego i Promocji - Powiat Złotowski,
- Ewa Niemczyńska - Gmina Białośliwie - Referent,
- Joanna Jarmołowicz - Podinspektor ds. Obsługi Inwestora i Projektów - Gmina Łobżenica,
- Kamila Bąk - Sekretarza Miasta i Gminy Wyrzysk, Gmina Wyrzysk,
- Iwona Firlej Wachowska - Inspektor ds. planowania przestrzennego - Miasto i Gmina Wysoka,
- Magdalena Paciorek - inspektor ds. gospodarki nieruchomościami i mieniem gminy, rolnictwa, leśnictwa i statystyki, Gmina Zakrzewo
- Bogumiła Romaniec- inspektor ds. pozyskiwania środków pomocowych - Gmina Lipka,
- Anna Chuchla - Sekretarz Gminy - Gmina Miasteczko Krajeńskie.

Spis treści

1.	Synteza diagnozy i założenia do Strategii Terytorialnej	10
1.1.	Wprowadzenie.....	10
1.2.	Położenie i kluczowe informacje statystyczne „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”	11
1.3.	Kluczowe wnioski z pogłębionej analizy statystycznej	18
1.4.	Podstawowe wnioski z ankietowych badań społecznych	22
1.5.	Podstawowe wnioski analizy powiązań funkcjonalnych na obszarze partnerstwa wraz z określeniem wiodących funkcji na obszarze	23
1.6.	Kluczowe potencjały, bariery i potrzeby rozwojowe obszaru partnerstwa zidentyfikowane w procesie diagnostycznym.....	28
1.6.1.	Potencjał obszaru partnerstwa	28
1.6.2.	Bariery, problemy, deficyty obszaru partnerstwa	30
1.7.	Kluczowe determinanty potrzeb rozwoju obszaru partnerstwa oraz wyzwania i kierunki strategicznej interwencji i współpracy	32
2.	Misja i cele strategiczne Partnerstwa	34
2.1.	Misja Partnerstwa.....	34
2.2.	Cele strategiczne.....	35
3.	Projekty	40
3.1.	Projekty strategiczne	40
3.2.	Projekty uzupełniające:	70
4.	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii	77
5.	System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii	81
5.1.	Wskaźniki realizacji strategii.....	81
5.2.	Monitorowanie procesu wdrażania strategii	81
5.3.	Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych.....	83
6.	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.....	85
6.1.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii.....	87
6.2.	Partycypacja społeczna na etapie realizacji i oceny jej efektów	89
7.	Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania dla poszczególnych projektów.....	91
7.1.	Założenia i informacje ogólne.....	91

7.2. Źródło finansowania projektów strategicznych i uzupełniających.....	93
8. Spis rysunków.....	95
9. Spis tabel	96
10. Załączniki	98
Załącznik nr 1 Metodologia prac nad Raportem Diagnostycznym	98

1. Synteza diagnozy i założenia do Strategii Terytorialnej

1.1. Wprowadzenie

Samorząd terytorialny będąc gospodarzem swojej „małej ojczyzny”, ponosi odpowiedzialność za jej rozwój gospodarczy i społeczny, standard życia społeczności, ład przestrzenny i zagospodarowanie terenu, ochronę środowiska naturalnego, edukację i opiekę nad dziećmi, pomoc społeczną i wiele innych przypisanych mu prawem obszarów.

Realizując strategię rozwoju, polityki sektorowe, programy i projekty, samorządy pozostawać muszą nieustannie uważnymi na zjawiska i trendy, zmiany, które niosą bardzo często zagrożenia nie tylko mogące obniżyć poziom życia lokalnych społeczności, ale są niedostrzeganym lub ignorowanym zagrożeniem dla ich rozwoju i przyszłości.

Szczególną grupą samorządów są te, które położone często na obszarach rolniczych, zagrożone są marginalizacją społeczno-gospodarczą, podlegają procesom depopulacji, których tempo rozwoju nie nadąża za wzrostem potencjału innych samorządów, a kurczące się zasoby finansowe ograniczają możliwości skutecznego przeciwdziałania tym procesom.

Pilotażowy program Centrum Wsparcia Doradczego realizowany przez Związek Miast Polskich na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej ma wspierać samorządy lokalne położone w obszarach problemowych¹ zagrożone marginalizacją, które **wspólnie z innymi samorządami w tworzonych strategiach rozwojowych, we wspólnie realizowanych projektach i działaniach partnerskich dostrzegają szansę przyspieszenia swojego rozwoju.**

Strategia terytorialna powstałego 22 września 2020 r. „Partnerstwa dla rozwoju Krajin” określa kluczowe dla obszaru partnerstwa wyzwania rozwoju społeczno-gospodarczego, wynikające ze zdiagnozowanych i przedstawionych w „Raporcie diagnostycznym”, istniejących uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, środowiskowych i infrastrukturalnych. Jest wyrazem wspólnej polityki gmin i powiatów partnerskich do roku 2030, jest również pierwszym tego typu dokumentem, opracowanym wspólnie przez 7 gmin i 2 powiaty obszaru Krajny, który dzięki ekspercko-partycypacyjnemu modelowi pracy, pozwolił na włączenie w jego przygotowanie wielu interesariuszy spośród bardzo różnych środowisk.

¹ „Aktualizacji delimitacji obszarów problemowych w Polsce na 2018 rok”.
(P. Śleszyński z zespołem. Warszawa, 13 grudnia 2019 r.)

Niniejsza strategia jest wynikiem wyboru kluczowych kierunków rozwoju i interwencji dla wyzwań określonych w diagnozie, których ustalenie pozwoliło na zdefiniowanie misji i celów partnerstwa oraz wskazanie najważniejszych projektów strategicznych. Strategia zawiera zintegrowane, syntetyczne dane i wnioski z przeprowadzonego procesu diagnostycznego.

Uporządkowane w zgodzie z następstwem procesowym tabele i grafiki ilustrują każdy z etapów prac nad strategią, prowadząc do projektów strategicznych, rozdziałów opisujących wdrażanie, zarządzanie i monitorowanie strategią, źródła jej finansowania oraz udział społeczności lokalnej na każdym etapie jej przygotowania i wdrażania.²

1.2. Położenie i kluczowe informacje statystyczne „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”

W dwu najdalej na północ wysuniętych powiatach województwa wielkopolskiego, w powiecie pilskim i powiecie złotowskim położonych jest 7 gmin, które wraz z Powiatem Pilskim i Powiatem Złotowskim podpisały list intencyjny, w sprawie utworzenia „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”.

Nazwa partnerstwa wywodzi się wprost z nazwy historycznego obszaru Krajny, a Partnerstwo położone jest na części ziem przynależnych do tego obszaru, dzisiaj rozdzielonych pomiędzy trzy sąsiadujące województwa: wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i pomorskie.

W skład „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”³ wchodzi:

- **Powiat Pilski,**
- **Powiat Złotowski,**
- **Gmina Białośliwie** (powiat pilski),
- **Gmina Lipka** (powiat złotowski),
- **Gmina Miasteczko Krajeńskie** (powiat pilski),
- **Gmina Wyrzysk** (powiat pilski),
- **Gmina Zakrzewo** (powiat złotowski),

² Metodologia pracy w zakresie opracowania niniejszej Strategii została opisana w załączniku nr 1.

³ Nazwą Partnerstwa, pisanego wielką literą, nazywać będziemy wyłącznie partnerstwo „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”.

- **Gmina Łobżenica** (powiat pilski),
- **Miasto i Gmina Wysoka** (powiat pilski).

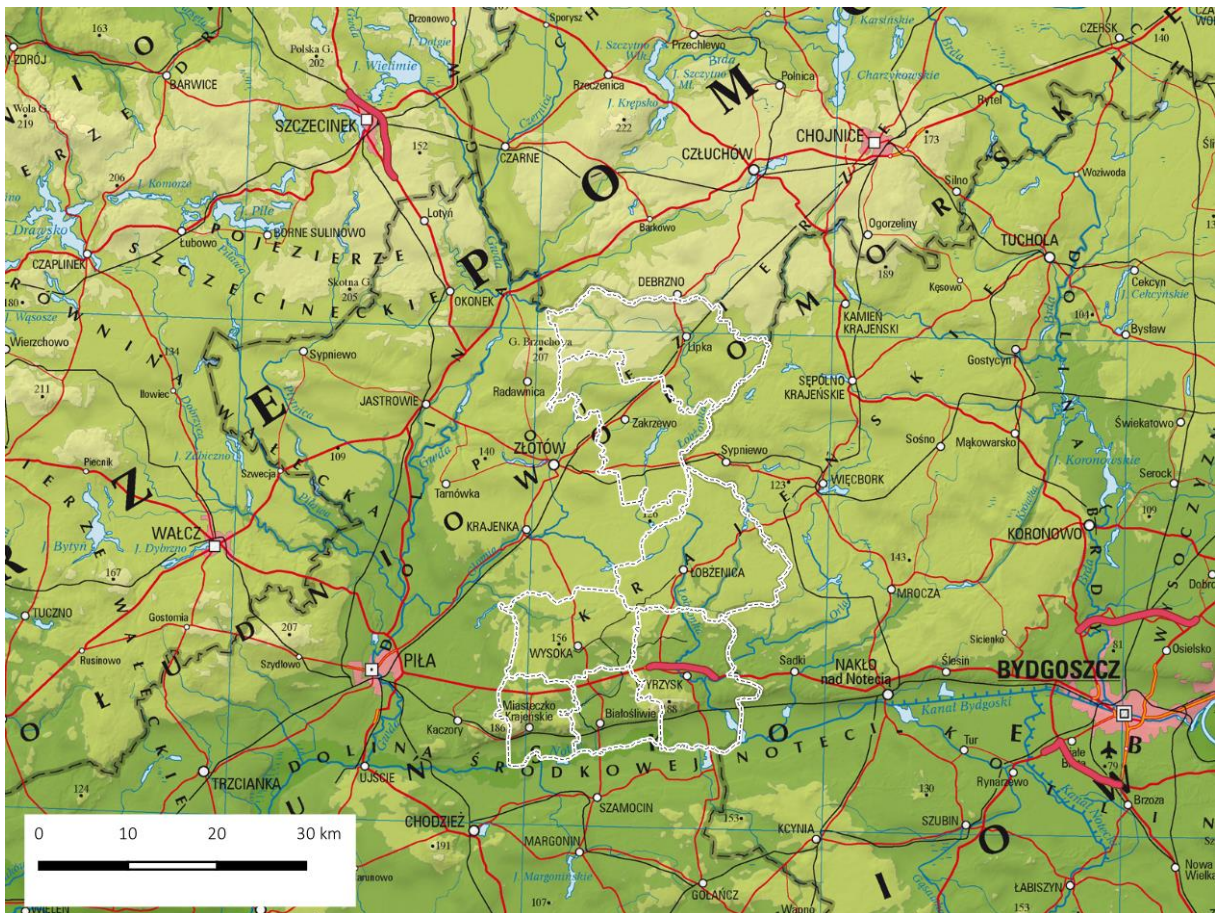
Położenie na mapie obszaru Partnerstwa (ryc. 1), ukazuje jego „przygraniczne” wydłużone kształty. Wschodnia granica gmin należących do Partnerstwa jest granicą województw wielkopolskiego i kujawsko – pomorskiego, północna granica oddziela województwa wielkopolskie i pomorskie. **W skład partnerstwa wchodzi 5 z 9 gmin powiatu pilskiego (bez miasta Piły) oraz 2 z 8 gmin powiatu złotowskiego (bez miasta Złotowa)**. Obszar „Partnerstwa dla rozwoju Krajny” rozciągając się niemal południkowo wzdłuż wschodnich granic powiatu pilskiego i złotowskiego, co sprawia, że skrajnie położone miejsca obszaru Partnerstwa dzielą znaczące odległości. Prawie **66 kilometrów** dzieli najdalej wysunięty na północ punkt na mapie drogowej w gminie Lipka od najdalej na południe wysuniętego punktu w gminie Miasteczko Krajeńskie.

Do najbliższego ośrodka wojewódzkiego – **Bydgoszczy** dzielą partnerską gminę Wyrzysk **54 kilometry**, natomiast do **Poznania** – stolicy województwa położenia Partnerstwa z gminy Białośliwie mamy **95 kilometrów**.

Gminy Partnerstwa położone w południowej jego części opierają swoje granice o **Noteć**. Znaczące obszary tych gmin położone są w jej dolinie, która jest obszarem użytkowanym rolniczo, choć znaczne jej części zajmują torfowiska pokryte przez zalewowe łąki i trzcinowiska.

Od północy graniczy dolina z wysoczyzną **Pojezierza Krajeńskiego**. Różnica wysokości pomiędzy dnem doliny a skrajem wysoczyzny osiąga średnio 40–50 m. Pojezierze Krajeńskie, na obszarze, którego położona jest największa część gmin Partnerstwa, to fragment Pojezierza Południowopomorskiego. O krajobrazie pojezierza stanowią faliste równiny i wzniesienia wysoczyzny morenowej. Pojezierze poprzecinane jest biegnącymi ciągami moren czołowych. Liczne jeziora mają w większości charakter rynnowy zgodny z przebiegiem pofałdowania morenowego. Największą rzeką w całości leżącą na obszarze pojezierza jest **Łobżonka** dawniej nazywana Kaszubką – rzeka o długości 76 km, przepływająca przez obszar Partnerstwa, prawy dopływ Noteci.

Ryc. 1. Położenie „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

„Partnerstwo dla rozwoju Krajny” zajmuje obszar **972,87 km²** zamieszkały przez **48.374** mieszkańców, z czego **10.673 osoby zamieszkują trzy miasta** znajdujące się na jego obszarze, stanowiąc **22,06%** mieszkańców Partnerstwa.

Gminy należące do obszaru Partnerstwa nie należą do gęsto zaludnionych terytoriów. Przy czym nie różnią się znacznie liczbą mieszkańców zamieszkujących 1km² obszaru od sąsiadujących z nimi gmin, także z innych powiatów i województw. W gminach północy Partnerstwa oraz w gminie Miasteczko Krajeńskie gęstość zaludnienia nie przekracza 50 osób na kilometr kwadratowy, nieco większą gęstość zaludnienia posiadają gminy położone w pasie komunikacyjnym drogi krajowej nr 10 (DK10) oraz zbliżonej do niej przebiegiem linii kolejowej nr 18. Strukturę ludnościową obszaru przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Powierzchnia, liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia⁴

Nazwa gminy Partnerstwa	Powierzchnia w km ²	Ludność			Ludność na km ²
		w gminie	w tym w miastach	w tym na wsi	
Białośliwie	75,57	4 852		4 852	64
Łobżenica	190,78	9 495			50
Łobżenica - miasto	3,25		2 952		908
Łobżenica - obszar wiejski	187,53			6 543	35
Miasteczko Krajeńskie	70,91	3 171		3 171	45
Wyrzysk	159,05	13 926			88
Wyrzysk - miasto	4,12		5 123		1 243
Wyrzysk - obszar wiejski	154,93			8 803	57
Wysoka	122,99	6 516			53
Wysoka - miasto	4,82		2 598		539
Wysoka - obszar wiejski	118,17			3 918	33
Lipka	191,18	5 509		5 509	29
Zakrzewo	162,39	4 905		4 905	30
Partnerstwo	972,87	48 374	10 , a673	37 701	49,72

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUS-BDL 2019

Zasadnicze powiązania komunikacyjne pomiędzy gminami Partnerstwa buduje biegnąca ze wschodu na zachód **droga krajowa nr 10 (DK10)**. Na odcinku przechodzącym przez powiat pilski jest ona główną osią komunikacyjną ruchu tranzytowego pomiędzy Bydgoszczą i Szczecinem, łącząc także cztery położone na południu gminy Partnerstwa. Inne równoległe położone do **DK10** drogi są drogami powiatowymi (**1180P oraz 1179P**) lub gminnymi o lokalnych funkcjach. Z południa na północ Partnerstwo łączą dwie drogi wojewódzkie. **Droga nr 190 (DW190)**

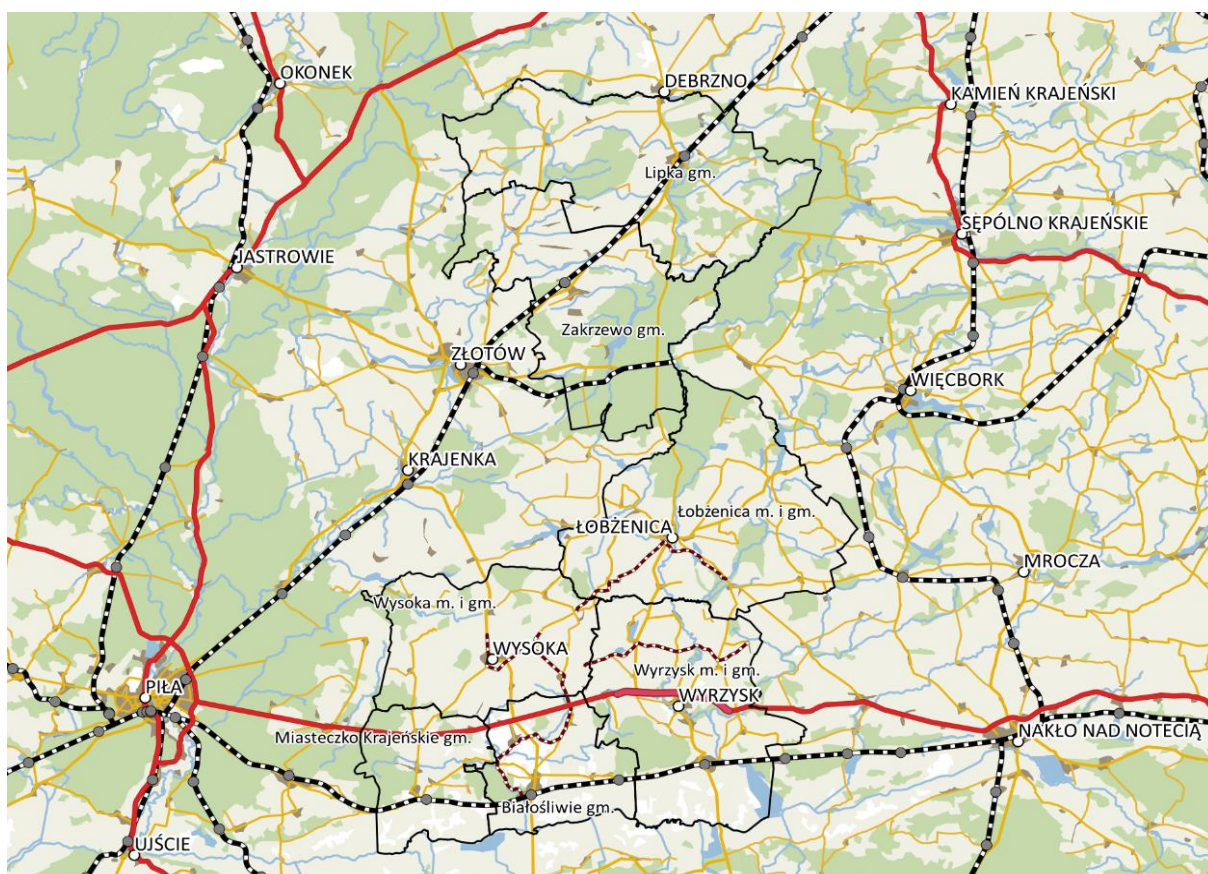
⁴ Dane dotyczące powierzchni, liczby ludności i gęstości zaludnienia pochodzą z GUS BDL – 31.12.2019 r.

przebiegająca przez Białośliwie do Wysokiej i dalej do Krajenki, skąd drogą wojewódzką **nr 188 (DW188)** możemy dotrzeć do Złotowa i przez Zakrzewo do Lipki. Możemy łączyć nasze Partnerstwo w tym kierunku także drogą wojewódzką **nr 242 (DW242)** przebiegającą przez Wyrzysk i łączącą się z Łobżenicą, a stamtąd drogą powiatową **1038P** do Lipki.

Sieć dróg w powiecie pilskim pozwala na sprawne przemieszczanie się pomiędzy gminami partnerskimi leżącymi w tym powiecie, jednak drogi łączące ten obszar z gminami partnerskimi położonymi w powiecie złotowskim są w złym stanie technicznym, choć wydaje się, że odpowiadają obecnemu nasileniu ruchu drogowego na tych drogach.

Sieć drogową i kolejową obszaru Partnerstwa prezentuje ryc.2.

Ryc. 2. Szkielet układu komunikacyjnego obszaru Partnerstwa

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

Największym regionalnym **węzłem kolejowym** położonym w pobliżu Partnerstwa jest **Piła**. Tu krzyżuje się 6 linii kolejowych, z których dwie przebiegają przez obszar Partnerstwa. Są to **linie kolejowe nr 18 i nr 203**.

Interesującym aspektem obrazu sieci komunikacyjnej obszaru Partnerstwa jest **Wyrzyska Kolej Powiatowa (WKP)**, której budowę uchwalili radni wyrzyskiego sejmiku w styczniu 1894 roku. Oficjalne otwarcie sieci połączeń wąskotorowych nastąpiło w 1895 roku na linii: Białośliwie – Kocik Młyn – Pobórka – Czajcze – Kijaszkowo – Szczerbin – Łobżenica. Obecnie WKP funkcjonuje, będąc lokalną atrakcją turystyczną. Stało się to za sprawą wielu pasjonatów, którzy w 2001 roku powołali **Towarzystwo Wyrzyska Kolejka Powiatowa** z siedzibą w Białośliwiu. Wspólne działania zaowocowały, reaktywacją działalności kolei.

W wielu klasyfikacjach polskich gmin, z reguły przygotowywanych na potrzeby planowania przestrzennego i strategii rozwoju kraju, gminy należące do „Partnerstwa rozwoju Krajny” są klasyfikowane jako gminy o dominującej funkcji rolniczej. Także w „Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego”⁵ Śleszyńskiego i Komornickiego **5 z naszych 7 gmin** zostało sklasyfikowanych, jako gminy z **intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą**. Należą do nich: **Białośliwie, Lipka, Łobżenica, Wyrzysk i Wysoka**. Dwie natomiast zostały sklasyfikowane jako gminy o **umiarkowanie rozwiniętej funkcji rolniczej: Miasteczko Krajeńskie i Zakrzewo**.

Zdecydowaną przewagę powierzchni użytków rolnych w obszarze Partnerstwa prezentuje tabela nr 2.

⁵ P. Śleszyński i T. Komornicki „Przegląd Geograficzny” 2016, 88, 4, s. 469-488 Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, IGiPP, PAN

Tabela 2. Powierzchnie użytków rolnych w obszarze Partnerstwa⁶ w hektarach

Nazwa gminy	Pow. ogółem gminy	Powierzchnia						Pow. użytków rolnych % pow. ogółem
		grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty pod stawami	rolne razem	
Białośliwie	7 557	3 037	841	1 628	54	4	5 760	76%
Łobżenica	19 078	11 667	157	950	494	1	13 627	71%
Miasteczko Krajeńskie	7 091	2 166	294	1 632	238	2	4 478	63%
Wyrzysk	15 905	8 402	208	2 493	274	361	12 099	76%
Wysoka	12 299	8 479	253	391	481	4	9 853	80%
Lipka	19 118	9 505	119	948	651	19	11 505	60%
Zakrzewo	16 239	5 778	21	1 153	419	4	7 549	46%
Partnerstwo	97 287	49 034	1 893	9 195	2 611	395	64 871	67%

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUS-BDL 2019

Najmniejszy procentowy udział areałów użytków rolnych dotyczy gminy **Zakrzewo**, gdzie obszar ten zajmuje **46% powierzchni gminy**, natomiast w pozostałych gminach odsetek powierzchni przeznaczonej pod uprawy rolne waha się od **60% w gminie Lipka do 80% w gminie Wysoka**, choć największą nominalnie przestrzeń upraw rolnych posiada **gmina Łobżenica** – tu rolnictwu dedykowane było **13 627 ha** ziemi.

Obszary upraw rolnych uzupełniają już stosunkowo nieduże powierzchnie pokryte lasami i terenami zadrzewionymi. Wyjątkiem jest tu gmina **Zakrzewo**, obszar której w **47%** pokryty jest lasami. Także wielkość obszarów leśnych w tej gminie jest największa i wynosi bowiem **7 612 ha**. Spośród gmin, które posiadają najmniejsze areały lasów, w przedziale pomiędzy **14% a 16%** powierzchni znajdują się aż 3 gminy: **Wysoka, Wyrzysk i Białośliwie**.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Partnerstwa obejmuje **32% powierzchni całego Partnerstwa**. Wskaźnik ten waha się od **62% dla gminy Miasteczko Krajeńskie do 3% dla gminy Wysoka**. Największe przestrzenie

⁶ Dane dotyczące powierzchni użytków rolnych pochodzą z GUS – BDL z ostatniej edycji danych agregowanych dla gmin z roku 2014.

chronione przyrodniczo odnajdziemy w gminach: **Wyrzysk, Zakrzewo i Łobżenica**, choć wielkość powierzchni tych gmin jest na tyle duża, że obszary te nie dominują w strukturze ich gminnego obszaru. **Dla wszystkich gmin obszaru Partnerstwa są jednak istotnym komponentem i trwałym punktem odniesienia przy podejmowaniu działań planistycznych, inwestycyjnych, czy w trakcie dyskusji o strategiach rozwoju.**

1.3. Kluczowe wnioski z pogłębionej analizy statystycznej

Przeprowadzona **wstępna analiza statystyczna** obszarów odpowiedzialnych za nieco wolniejszy rozwój „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”, wolniejszy niż średni poziom rozwoju innych partnerstw, wskazuje głównie na 6 obszarów, które przywołano w tabeli nr 3 oraz zobrazowano na ryc. 3.

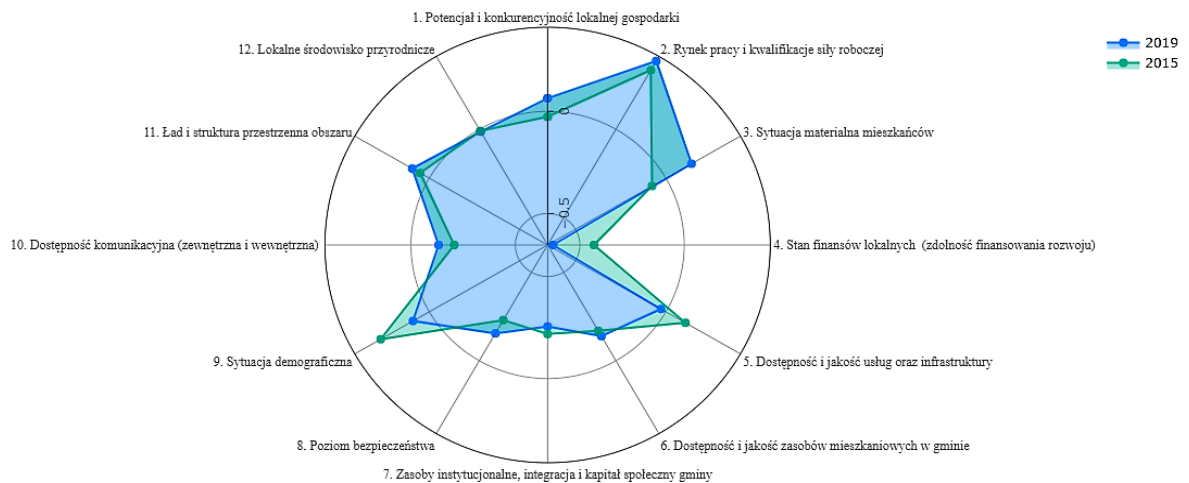
Wstępna analiza określa wskaźniki rozwoju poszczególnych obszarów przypisane trzem wymiarom: gospodarczemu, społecznemu i środowiskowemu Partnerstwa.

Tabela 3. "Partnerstwo dla rozwoju Krajny" obszary problemowe wg wymiarów

Wymiary analizy	"Partnerstwo dla rozwoju Krajny" obszary problemowe
Wymiar gospodarczy	Stanu finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) – obszar nr 4
Wymiar społeczny	Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny – obszar nr 7
	Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych – obszar nr 6
	Poziom bezpieczeństwa – obszar nr 8
	Sytuacja demograficzna – obszar nr 9
Wymiar środowiskowy	Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) – obszar nr 10

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie portalu: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Ryc. 3. Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa – obszary rozwoju w wymiarze społeczno-ekonomicznym (porównanie roku 2019 do 2015)

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie portalu: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Wskazane wyżej obszary problemowe zostały poddane pogłębionej analizie, która pozwoliła na sformułowanie poniższych wniosków:

1. Trzy spośród siedmiu gmin Partnerstwa zostały wskazane w dokumencie „Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych (...)”⁷, jako **gminy przynależne do obszarów problemowych**: dwie – gminy wiejskie (Białośliwie i Lipka) do obszarów problemowych o charakterze społecznym, jedna - miejsko-wiejska (Łobżenica) do obszarów problemowych o charakterze ekonomicznym. W sumie **mieszka w tym obszarze 19.856 osób, co stanowi 41% wszystkich mieszkańców obszaru Partnerstwa**, zamieszkujących na obszarze 457,53 km², co stanowi 47% powierzchni Partnerstwa. Mieszkańcy miasta Łobżenicy, stanowią natomiast 27,7% mieszkańców obszarów miejskich Partnerstwa. To znaczące i mające dostrzegalny wpływ na wizerunek statystyczny Partnerstwa obszary problemowe.

2. Gminy obszaru Partnerstwa stoją przed wyzwaniem **sprostania zmianom demograficznym**, które dość późno i z mniejszą dynamiką dotarły do Krajny. **Spadek liczby mieszkańców, zmiana struktury wiekowej społeczności Partnerstwa,**

⁷ P. Śleszyński i inni, „Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych według metodologii z 2016 r. w zakresie społecznych i ekonomicznych obszarów problemowych. Aktualizacja delimitacji obszarów problemowych na 2018 rok”. Opracowano dla potrzeb programowania kolejnej perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Warszawa, 2019 r.

migracja młodych i aktywnych osób to procesy, które już wpływają na rozwój obszaru Partnerstwa, a będą wpływały na koszty utrzymywania częściowo tylko użytkowanych budynków szkolnych i przedszkolnych, koszty dowozu uczniów do szkół. Narastać będą problemy niewielkich, wyludniających się wsi, oddalonych od centrów gmin. Utrzymywanie transportu publicznego, tradycyjnie zorganizowanego, stanie się nieopłacalne. Brak dostępnej infrastruktury usług społecznych i transportowych, będzie zachęcał mieszkańców do zmiany miejsca zamieszkania, przyspieszając procesy depopulacji. Rosnąć będzie zakres oraz znaczenie usług społecznych i komunalnych świadczonych przez gminy i Partnerstwo, których samodzielne finansowanie przez gminy będzie coraz trudniejsze.

3. **Liczba osób zatrudnionych** (PIT-4R) w gminach obszaru Partnerstwa, która rosła od 2015 roku, dość znacznie **spadła w 2019 roku**. Dla poszczególnych gmin zmiany te nie przebiegały analogicznie, o spadku zdecydowała stała zmniejszająca się liczba osób zatrudnionych w Łobżenicy i Wysokiej oraz odwrócenie tendencji wzrostowych w gminach Białośliwie, Lipka i Zakrzewo, które nie zostały zrównoważone przez wzrosty liczby osób zatrudnionych w Miasteczku Krajeńskim i Wyrzysku. Bardzo podobnie wzrastała **liczba podatników podatku PIT**, która systematycznie rosła do roku 2018, w roku 2019 spadła do poziomu bliskiego 2015 roku. Rzeczywisty wzrost liczby podatników odnotowały tylko Wyrzysk, Wysoka i Zakrzewo.

Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym już ogranicza rozwój gospodarczy obszaru oparty o podaż siły roboczej. Liczba podatników podatku PIT może rosnąć, ale będzie to w dużej mierze wynikiem przechodzenia na świadczenia emerytalne kolejnych znaczących liczebnie roczników mieszkańców. **Spadnie** zatem, z uwagi na niższą przeciętną wysokość kwot emerytur od kwot wynagrodzeń, **wielkość dochodów opodatkowanych podatkiem PIT i wielkość podatków odprowadzanych do budżetów samorządów.**

4. Wskaźnik określający liczbę osób pracujących na 1 000 mieszkańców, potwierdza **rolniczy charakter gmin obszaru Partnerstwa**, a liczba osób uzyskujących dochody z pracy najemnej tylko w gminie Zakrzewo (323) znacznie przekracza średnią dla Polski (251). W pozostałych gminach pozostaje w przedziale 52,6 – 79,3% średniej krajowej, wyjątkiem jest gmina Lipka (105) i wydaje się, że incydentalnie gmina Białośliwie (106). Rolnictwo jest zatem jednym z istotnych źródeł utrzymania dla znacznej części mieszkańców. Dochody pochodzących spoza rolnictwa mają bardzo różnorodną strukturę źródeł. Dla Zakrzewa jest to podmiejskie położenie gminy, dla Wyrzyska potencjał ludnościowy połączony z wieloma podmiotami gospodarczymi, dla Wysokiej lokacja na jej terenie znaczącej, zatrudniającej wiele osób spółki z kapitałem zagranicznym.

5. **Wskaźnik bezrobocia**, który należy do niskich, waha się na obszarze gmin Partnerstwa od 3,6% w Zakrzewie i Miasteczku Krajeńskim (3,7%) do 5,5% w Wyrzysku i Łobżenicy (5,4%). Jeśli do tego dodamy znaczący procent podatników, mieszkańców gmin, którzy uzyskują **dochód ze źródeł zagranicznych** – Lipka (7,66%) i Zakrzewo (7,12%), a najmniej Miasteczko Krajeńskie (3,04%) i Wysoka (3,20%), to dopełnimy portret Partnerstwa o **dużą łatwość podejmowania decyzji migracyjnych, których powodem są zapewne warunki pracy (dojazdy do pracy poza gminą), stosunkowo niskie wynagrodzenia oraz brak miejsc pracy dla kobiet.**
6. Obszar Partnerstwa jawi się jako obszar gmin, które nie posiadając zbyt wielkich możliwości generowania znaczących środków we własnych granicach, dobrze wykorzystwały możliwości finansowania rozwoju i infrastruktury ze źródeł UE i innych źródeł zewnętrznych. **Budżety gmin są zadłużone** przy tym w stopniu, który z jednej strony pozwala na **w miarę bezpieczną obsługę zadłużenia**, z drugiej jednak, już **utrudnia dynamiczny rozwój i finansowanie rozwoju** (nowych inwestycji) wyłącznie ze środków dochodów własnych budżetów.
7. **Aktywność gospodarcza** w obszarze Partnerstwa obarczona jest kilkoma istotnymi czynnikami istotnie wpływającymi na jej dynamikę. To już wspomniane wyżej **procesy demograficzne** (migracja młodych mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, depopulacja), znaczący **udział rolnictwa**, gospodarstw rolnych i osób zatrudnionych w rolnictwie w strukturze gospodarczej obszaru, rozproszona **struktura podmiotów gospodarczych** prowadzących działalność w obszarze przetwórstwa przemysłowego i budownictwa. **Miejsca pracy** najemnej zlokalizowane poza obszarem gmin Partnerstwa. **Infrastruktura drogowa i transport osobowy publiczny** utrudniający komunikację wewnątrzgminną i pomiędzy poszczególnymi gminami obszaru. Jediną grupą podmiotów gospodarczych, których liczba zwiększyła się w sposób znaczący w latach 2009 – 2019 były podmioty zatrudniające do 9 pracowników.
8. Problemem obszaru Partnerstwa, pomimo znaczącego pokrycia planami przestrzennymi terenów Partnerstwa, są **ograniczone zasoby mieszkaniowe**. Ograniczony dostęp do nich jest jedną z przyczyn migracji osób poza Partnerstwo i małej siły przyciągania osób spoza partnerskich gmin do osiedlania się na terenach Partnerstwa. Widziana z tej perspektywy **atrakcyjność osiedleńcza** obszaru Partnerstwa oceniana poprzez wskaźniki liczby nowych mieszkań i mieszkańców w najbardziej twórczym i aktywnym wieku jest bardzo niska.
9. **Jakość środowiska naturalnego**, dostrzegana i doceniana przez mieszkańców nie zawsze odzwierciedlana jest przez dane statystyczne. Te nie dostrzegają choćby **problemów niskiej emisji**, z którą borykają się większe miejscowości Partnerstwa. Generalnie walory czystego środowiska naturalnego, będącego obok tradycji i

produktów krajeńskich oraz obiektów kultury religijnej i przemysłowej, zachętą do budowania turystycznej i rekreacyjnej oferty nie zamieniają się w infrastrukturę turystyczną. Widać to doskonale w statystyce dotyczącej miejsc noclegowych i innej infrastruktury turystycznej.

1.4. Podstawowe wnioski z ankietowych badań społecznych⁸

W ankietach skierowanych do poszczególnych grup respondentów, obok wielu szczegółowych, istotnych dla badanej grupy pytań, które nie pozwalały, aby odpowiedzi na nie zestawić i porównać, znalazły się również pytania, które odnosząc się do kwestii **potencjałów i deficytów obszaru Partnerstwa**, pozwoliły na ich zestawienie i porównanie. Pytania te przywoływały 25 wspólnych kategorii związanych z obszarem „Partnerstwa dla rozwoju Kraju”. Od spraw związanych z codzienną egzystencją po kwestie natury emocjonalnych i kulturowych relacji.

Największy odsetek pozytywnych opinii wszystkich 3 grup, definiowanych jako potencjały Partnerstwa, zyskały te kategorie, które zostały osadzone w sferze **emocji rodzinnych i przyjacielskich związków, lokalnego patriotyzmu i dziedzictwa historycznego**.

Spośród kategorii ocenionych jako potencjały, wykraczających poza krąg związków międzyludzkich, zauważyć można:

- **jakość i czystość środowiska naturalnego,**
- **estetykę otoczenia i jakość przestrzeni publicznych,**
- **atrakcyjność turystyczną: przyrodniczą i kulturową.**

Te kategorie ankietowani uznali za wartościowe, atrakcyjne także dla osób, które nie są rodzinnie i emocjonalnie związane z obszarem Partnerstwa.

Wśród obszarów, które zostały **ocenione niejednoznacznie** (z reguły liderzy widzieli

⁸ Badanie „młodzieży”, przeprowadzone online w dniach 15-22 grudnia 2020 r. za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły 188 uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych mieszkających na obszarze Partnerstwa.

Badanie „mieszkańców” przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 1927 aktywnych internautów - mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa, w dniach 11-31.01.2021 r.

Badanie „liderów” skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych przeprowadzone online na celowej próbie 130 liderów w dniach 15-29.01.2021 r. (w dniach 23.02-1.03.2021 przeprowadzono dodatkowe badanie dla liderów w gminie Miasteczko Krajeńskie – próba 20 osób).

w nich potencjały, gdy mieszkańcy i młodzież postrzegali je jako deficytowe), odnajdziemy przede wszystkim te, w których rolę zarządczą, kreatywną i dominującą odgrywają **samorządy gminne**. Wśród wskazanych przez respondentów obszarów, znalazły się m.in.:

- **aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców,**
- **jakość i zakres usług komunalnych (woda, gaz, parkingi, śmieci),**
- **działania i jakość pracy samorządu lokalnego (urzędu gminy),**
- **lokalne produkty, wyroby, usługi, z których gmina jest znana.**

Najwięcej wskazań mieszkańców dotyczyło obszarów uznanych za **obszary deficytowe dla Partnerstwa**. Przy czym za **najważniejsze obszary deficytowe** zostały uznane:

- **oferty miejsc pracy i wysokości wynagrodzeń,**
- **oferty kształcenia i kontynuowania nauki,**
- **komunikacji i transportu zbiorowego,**
- **oferty kulturalnej, sportowej i rozrywkowej,**
- **dostępności usług zdrowotnych i pomocy społecznej, oferty handlowej.**

Wyniki ankietowych badań społecznych znakomicie dopełniły wnioski z analizy statystycznej i pozwoliły na dopełnienie ilościowe wniosków formułowanych podczas analizy powiązań funkcjonalnych Partnerstwa.

1.5. Podstawowe wnioski analizy powiązań funkcjonalnych na obszarze partnerstwa wraz z określeniem wiodących funkcji na obszarze⁹

- 1. Edukacja przedszkolna i szkolna** na poziomie podstawowym jest usługą świadczoną przez wszystkich partnerów na poziomie zaspokajającym potrzeby mieszkańców partnerstwa. Natomiast **edukacja na poziomie szkół średnich, specjalnych czy żłobków** jest usługą deficytową, nie odpowiadającą zapotrzebowaniu mieszkańców i wymagającą jej poszukiwania poza terenem partnerstwa. To samo dotyczy możliwości korzystania z usług **szkolnictwa wyższego**, które zlokalizowane jest w większych miastach regionalnych i

⁹ Do analizy wykorzystano narzędzie pn. „Matryca badania bilansu popytu i podaży usług publicznych i prywatnych na terenie partnerstwa” oraz badania ankietowe liderów, mieszkańców i uczniów.

wojewódzkich. Mówią o tym respondenci ankiety dla mieszkańców, wskazując że **edukacja podstawowa i opieka przedszkolna** nad dziećmi realizowana jest przez 65% zainteresowanych mieszkańców w ich gminie zamieszkania (opinia 88% liderów), edukacja na poziomie ponadpodstawowym – 14% w gminie, 25% w innej gminie obszaru Partnerstwa, 20% w gminie poza tym obszarem (opinie liderów: 12% - 32% - 42%).¹⁰

2. Usługi z zakresu **opieki zdrowotnej, pomijając podstawową opiekę zdrowotną**, są produktami deficytowymi na terenie Partnerstwa. Podobnie jak usługi z zakresu **pomocy społecznej**. Szczególnie usługi **polityki senioralnej, które** realizowane w niedostatecznym stopniu, przy rosnącym na nie zapotrzebowaniu, sprawia, że mieszkańcy zmuszeni są poszukiwać ich w gminach poza partnerstwem, czasem bardzo odległych. W podobny sposób tę sytuację widzą również ankietowani mieszkańcy Partnerstwa. Jeśli 70% mieszkańców twierdzi, że usługi **podstawowe służby zdrowia** realizuje we własnej gminie (opinie liderów: 77%), to po **usługi lekarzy specjalistów** sięga we własnej gminie lub innej gminie obszaru Partnerstwa łącznie 38% mieszkańców, a wyjeżdża po nie do gmin spoza obszaru i do miast wojewódzkich 56% ankietowanych (opinie liderów: 39% - 51%). Natomiast **usługi rehabilitacyjne i opiekuńcze** realizuje w gminie 15% respondentów, w obszarze Partnerstwa 18% ankietowanych, a poza obszarem szuka ich łącznie 19% (49% nie korzysta).
3. Większość usług związanych z **kulturą, rozrywką i rekreacją** nie jest zaspokajana na terenie partnerstwa. Potrzeby te są zaspokajane poza obszarem Partnerstwa, w dużych ośrodkach miejskich o randze województwa (Poznań, Bydgoszcz), średnich ośrodkach subregionalnych (Piła), bądź też miastach powiatowych (Złotów, Nakło nad Notecią). Szczególnie jest to widoczne w przypadku **kultury wysokiej** (teatry, opery, filharmonie), ale i **kultury popularnej** (kina, koncerty). Jednakże na terenie partnerstwa można realizować **pasje i hobby**, chociaż już w sferze **wydarzeń sportowych** oraz **udziału w działalności klubów i sekcji sportowych** mieszkańcy wybierają większe ośrodki – zazwyczaj miasta powiatowe, gdzie oferta jest znacznie szersza.
4. Realizacja własnych **pasji artystycznych i zainteresowań** odbywa się w przestrzeni gminy, w której zamieszkują respondenci. Tak twierdzi 33% ankietowanych. W gminach Partnerskich realizuje się 14% mieszkańców. W poszukiwaniu tych usług poza obszar Partnerstwa wyrusza 19% respondentów. Zatem obszar gminy i gmin z obszaru Partnerstwa wyraźnie dominuje. Nieco inaczej jest już w przypadku **impresz kulturalnych popularnej**. Tutaj ankietowani

¹⁰ Podawane wyniki ilościowe (procentowe) pochodzą z ankiet, których respondentami są mieszkańcy Partnerstwa. Wyniki zostały zaokrąglone do pełnych procentów. Sumują się do 100% wraz z odpowiedziami respondentów, którzy nie korzystają z określonych usług.

stwierdzają, że w gminie realizowanych jest 31% ich oczekiwań, poza gminę miejsce zamieszkania wyjeżdża: 19% - do gmin z obszaru Partnerstwa, 25% do gmin spoza tego obszaru i 9% do miasta wojewódzkiego (opinie liderów: 50% - 14% - 19% - 6%). Natomiast usługi z zakresu **kultury wysokiej** to już domena dużych ośrodków. Ankietowani wskazują, że w gminach poza obszarem Partnerstwa korzysta z tych usług 34% respondentów, zaś do miast wojewódzkich trafia 21% ankietowanych (opinie liderów: 35% - 16%).

5. Usługi publiczne, które dotyczą **obzędów religijnych, usług funeralnych** oraz **gminnych usług administracyjnych** są zaspokajane na terenie Partnerstwa. Na terenie partnerstwa zdecydowana większość mieszkańców może realizować swoje **pasje i hobby** oraz realizować się w **organizacjach społecznych**. Po pozostałe usługi publiczne i administracyjne mieszkańcy muszą się udać poza Partnerstwo, głównie do miast powiatowych tj. Piły i Złotowa. W ankietach na pytanie dotyczące udziału w obrzędach religijnych 74% mieszkańców odpowiedziało, że uczestniczy w nich w gminach, w których zamieszkują.
6. Analiza powiązań funkcjonalnych w zakresie **usług rynkowych** oraz **ryнку pracy** wskazuje, iż tylko zakupy podstawowych artykułów spożywczo-przemysłowych są realizowane w gminach na terenie partnerstwa. Pozostałe usługi rynkowe oraz **miejsca pracy** i instytucje mające wpływ na rynek pracy znajdują zainteresowani poza obszarem partnerstwa. Zakupy **podstawowych artykułów żywnościowych i gospodarstwa domowego**, to domena zakupów wykonywanych w gminie, miejscu zamieszkania – tak twierdzi 85% respondentów (opinie liderów: 84%). **Usługi „beauty”** w gminie, miejscu zamieszkania wybierało 61% respondentów (opinia liderów: 77%), a usługi **budowlane, remontowe** 49% (opinia liderów – 67%). Najczęściej, choć to wskazywało 51% mieszkańców **pracę** podejmujemy w gminie, w której mieszkamy. Nieco mniej osób realizowało we własnej gminie **usługi bankowe i ubezpieczeniowe** – 49% (opinia liderów: 57%). Ale już zakupy **artykułów przemysłowych** realizowało we własnej gminie 21% respondentów, natomiast z usług **doradztwa, pośrednictwa pracy** korzystało we własnej gminie 15% mieszkańców (opinia liderów: 10%).

Wnioski z analizy funkcjonalnej obszaru „Partnerstwa dla Rozwoju Kraju”

Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze Partnerstwa wykazała, iż tym, co łączy jednostki tworzące Partnerstwo jest **względna samowystarczalność partnerów i Partnerstwa** w obszarze **edukacji przedszkolnej i podstawowej, podstawowej opieki społecznej, usług zapewnienia bezpieczeństwa i porządku, dostępu do obrzędów religijnych i usług funeralnych** a także realizacja **podstawowych zakupów artykułów spożywczo-przemysłowych**. Na terenie Partnerstwa **żadna gmina nie jest ośrodkiem dominującym**, centrum usług, mieszkańcy większość

usług poza podstawowymi realizują najczęściej w swoich miastach powiatowych, czyli w Pile i Złotowie, które członkami Partnerstwa nie są. Znaczne odległości dzielące gminy obszaru Partnerstwa od ośrodków powiatowych, a szczególnie od Piły, sprawiają, że część mieszkańców poszukuje usług w bliżej położonych miastach powiatowych innych województw. Zatem edukacja ponadpodstawowa lub zakupy w Nakle nad Notecią nie są czymś wyjątkowym. Poszczególne ośrodki miejskie Partnerstwa nie są również wyspecjalizowane w świadczeniu określonych usług na rzecz Partnerstwa. Niekiedy jednak oferują usługi, które wykraczają poza podstawowy kanon usług gminnych ośrodków. W **Gminie Wyrzysk** znajduje się Szpital Powiatowy, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Oddział Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Pile, czynne targowisko i duże zakłady pracy. **Łobżenica** dysponuje Zespołem Szkół, Zespołem Placówek Wychowawczych i targowiskiem. **Miasteczko Krajeńskie**, to Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Brzostowie.

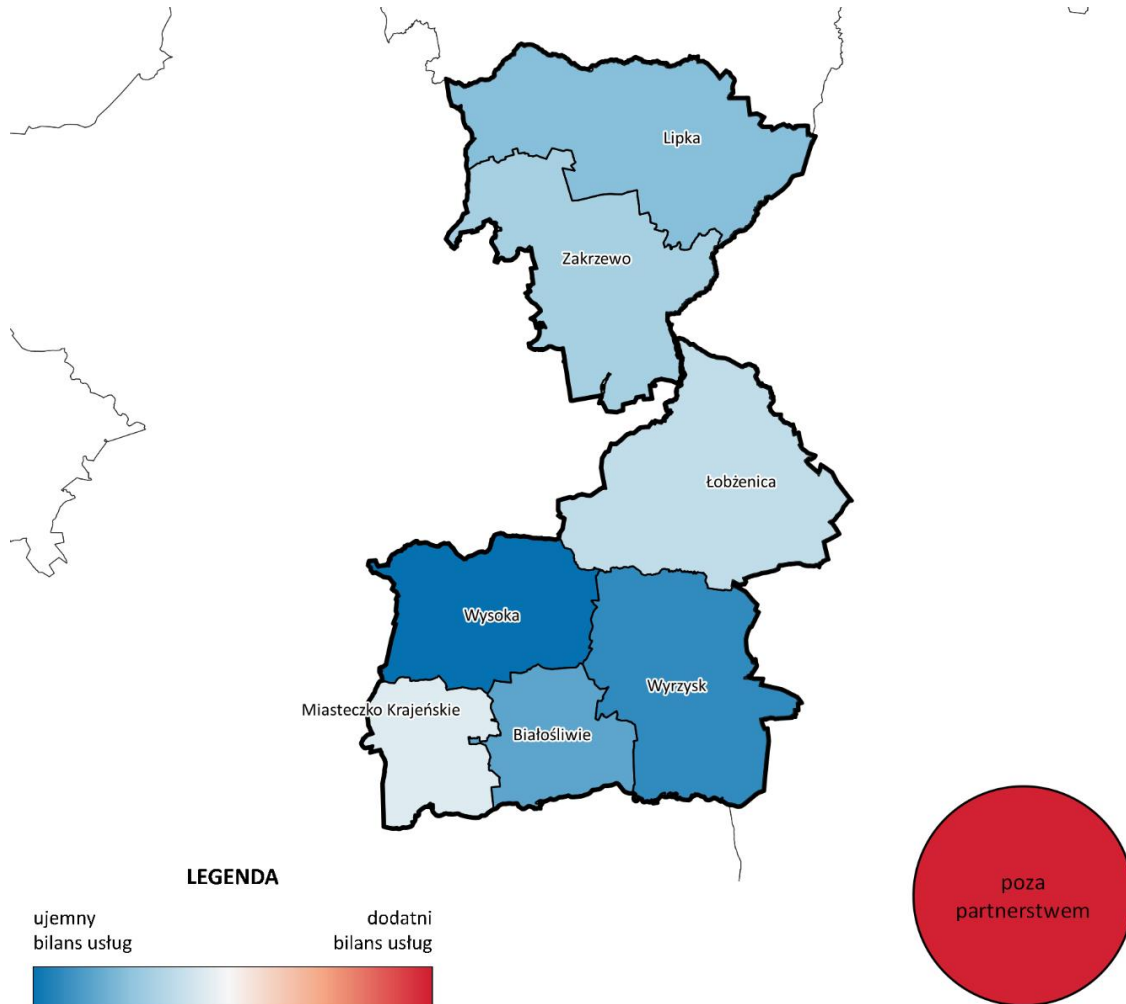
Zestawienie wyników z „Matrycy badania bilansu popytu i podaży usług publicznych i prywatnych na terenie partnerstwa” oraz **ankiet dla mieszkańców i dla liderów** obszaru Partnerstwa w części dotyczącej odpowiedzi na pytania o miejsce realizacji usług pozwala dostrzec, że nawet usługi, które mogą być w pełni realizowane w miejscu zamieszkania nie są z różnych powodów tam realizowane. Przyczynami tych zjawisk mogą być: **niski poziom oferowanej usługi, miejsca pracy usytuowane poza gminą zamieszkania, układ komunikacyjny – transport zbiorowy uniemożliwiający skorzystanie z usługi, administracyjna niedostępność usług**, ograniczona dostępność usług – reglamentacja, zapisy, kolejki, konkurencyjność - kompleksowa oferta usługi oferowanej na zewnątrz Partnerstwa. Obszar Partnerstwa spójny i funkcjonalny nie jest z reguły obszarem samowystarczalnym, istotna jest jednak skala usług realizowanych poza Partnerstwem i ośrodki, które te usługi realizują. Tym niemniej **podmioty świadczące usługi komercyjne, a tym bardziej komunalne i społeczne w obszarze Partnerstwa powinny procesy te kontrolować, monitorując i badając poziom kosztów, zaspokojenia potrzeb i satysfakcję mieszkańców.**

Podsumowanie

Miasta powiatowe **Piła i Złotów** determinują najważniejsze powiązania i zależności między partnerami, przepływ ludzi, powiązania organizacyjne i funkcjonalne partnerów. Analiza bilansu usług została zobrazowana w formie poniższej ryc. 4 i potwierdza, iż Partnerstwo nie jest samowystarczalne i importuje szereg usług z gmin i miast ościennych. Zintegrowanie działań i stworzenie wspólnych platform w dziedzinach: **wsparcia przedsiębiorczości, poprawienia jakości pośrednictwa zawodowego, wewnętrznej sieci komunikacyjnej, gospodarki odpadami, oferty sportu, rekreacji i turystyki, usług skierowanych do seniorów**, pozwoliłoby lepiej

spełniać potrzeby mieszkańców i stanowić jednocześnie dalszy kierunek rozwoju Partnerstwa.

Ryc. 4. Bilans popytu i podaży usług na terenie Partnerstwa

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie analizy bilansu usług w projekcie CWD

1.6. Kluczowe potencjały, bariery i potrzeby rozwojowe obszaru partnerstwa zidentyfikowane w procesie diagnostycznym

1.6.1. Potencjał obszaru partnerstwa

Potencjały obszaru Partnerstwa to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie (dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy partnerstwa. Zostały one zidentyfikowane podczas warsztatów on-line z interesariuszami, lokalnymi liderami oraz zweryfikowane i zrangowane przez Grupę Roboczą¹¹. Wynikiem tych prac było m.in. wskazanie najważniejszych produktów na terenie Partnerstwa, które mają największy potencjał. Są nimi: Wyrzyska Kolejka Wąskotorowa wraz z kompleksową ofertą turystyczną, gastronomiczną i kulturową, produkty krajeńskie (lokalnych artystów, rolników i sadowników), Festiwal Krajeński, Festiwal Talentów i Pasji Krajny, Bazylika Górka Klasztorna wraz z innymi obiektami sakralnymi, zakład Dolina Noteci w Polanowie oraz oferta dla seniorów (kluby seniorów, rehabilitacja, dietetyka, zajęcia artystyczne i kulturalne, w tym przeglądy chórów) oraz oferta sportowa (np. biegi, nordic walking, piłka nożna, morsowanie). Szczegóły identyfikacji najistotniejszych produktów wpływających na rozwój Partnerstwa przedstawia tabela 4.

W procesie partycypacji zapytano także interesariuszy, w formie ankiety on-line, o ich opinię dotyczącą kluczowych produktów i zasobów. Jednoznacznie wskazali oni, iż **3 kluczowe produkty**, to: produkty Krajeńskie (miody i wyroby lokalnych rolników), Wyrzyska Kolejka Wąskotorowa wraz z kompleksową ofertą turystyczną, gastronomiczną i kulturową oraz Bazylika Górka Klasztorna wraz z innymi obiektami sakralnymi. Wpisują się one w **kluczowe zasoby Partnerstwa**, którymi zgodnie z ankietą on-line są zasoby przyrodnicze, turystyczne i możliwości uprawiania kajakarstwa, ludzie wraz z ich talentami i kompetencjami oraz zasoby kulturowe (tradycja, dawne rzemiosła i historia).

¹¹ Więcej o metodyce prac nad strategią w załączniku nr 1

Tabela 4. Matryca kluczowych produktów na terenie Partnerstwa

Nazwa produktu	Wartość dodana dla całego partnerstwa (w skali 0 do 10)	Potencjał i perspektywy rozwoju produktu dla całego partnerstwa (w skali od 0 do 10)
Miody Krajeńskie	3	3
Wyrzyska Kolejka Wąskotorowa wraz z kompleksową ofertą turystyczną, gastronomiczną i kulturalną	7	10
Bazylika Górka Klasztorna oraz inne obiekty sakralne położone w OP	5	8
Produkty Krajeńskie - Wyroby lokalnych artystów	3	9
Produkty Krajeńskie - produkty lokalnych rolników	3	8
Szpital Powiatowy w Wyrzysku plus oferta usług medycznych i rehabilitacyjnych oraz sanatoryjnych	4	7
Zespół Szkół w Łobżenicy, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wyrzysku, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Brzostowie oraz inne szkoły i placówki edukacji OP	3	6
Stadniny koni wraz ze szkółkami i imprezami towarzyszącymi, zawodami	2	6
Festiwal Krajeński, Wysocki Festiwal Rękodzielnictwa i Smaku, Blues Express Festiwal i inne festiwale i imprezy w OP	2	9
Oferta sportowa i rekreacyjna (biegi, nordic walking, piłka nożna, kajaki, morsowanie, istniejąca i projektowana infrastruktura sportu i rekreacji)	3	8
Oferta dla seniorów (Kluby, rehabilitacja, dietetyka, zajęcia art., kult. przegląd chórów)	4	8
Chóry na terenie Krajny np. Chór Wyrzyski - Pan Jańczak	5	4
Zespół Mandolinowy - Pan Gortat	2	5
Festiwal Talentów i Pasji Krajny	0	8
Oferta turystyczna Krajny np. zabytki	3	6
Zakład Dolina Noteci w Polanowie	5	8

Źródło: opracowanie ZMP na podstawie przeprowadzonych warsztatów z interesariuszami

Identyfikacja najistotniejszych produktów potwierdza zdefiniowane wcześniej funkcje obszaru Partnerstwa. Funkcja rolnicza, przetwórstwa rolnego i przemysłowego, usługowa, w tym turystyczna i rekreacyjna są kluczowymi dla obszaru Partnerstwa. Zdefiniowane w procesie diagnostycznym wnioski w zakresie powiązań funkcjonalnych odpowiadają analizie potencjałów obszaru, a istniejące specjalizacje ośrodków tzn. Wyrzyska, Łobżenicy i Miasteczka Krajeńskiego wybrzmiewają w zidentyfikowanych kluczowych produktach i zasobach.

1.6.2. Bariery, problemy, deficyty obszaru partnerstwa

Główny problem Partnerstwa został określony jako:

Niski poziom konkurencyjności Partnerstwa dla Rozwoju Krajny

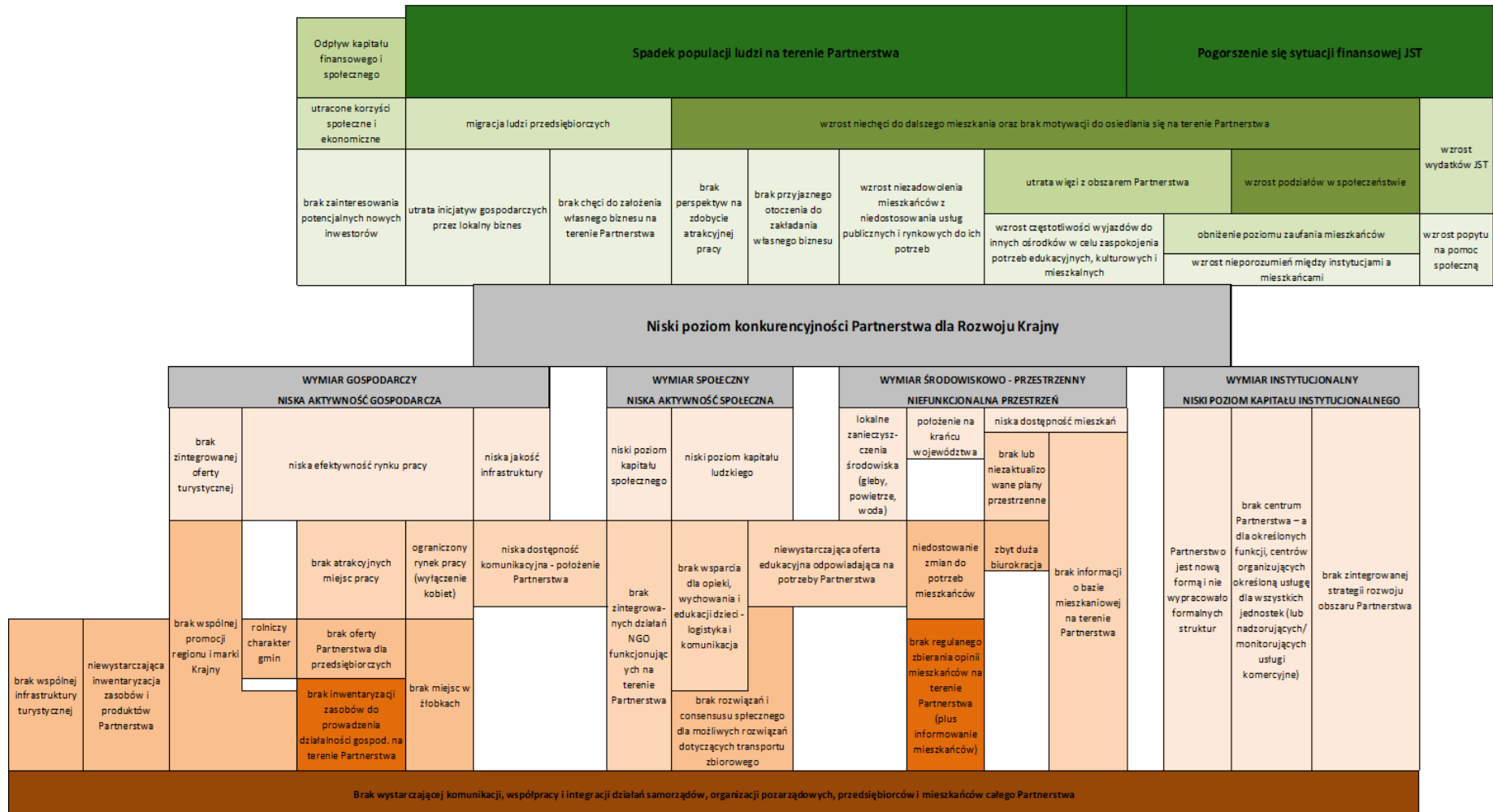
Problem ten został zdekomponowany na 4 następujące wymiary:

- **niska aktywność gospodarcza** – wymiar gospodarczy,
- **niska aktywność społeczna** – wymiar społeczny,
- **niefunkcjonalna przestrzeń** – wymiar środowiskowo-przestrzenny,
- **niski poziom kapitału instytucjonalnego** – wymiar instytucjonalny.

Problemy pierwszego rzędu stanowiące przyczyny problemów głównych dotyczyły głównie braku zintegrowanej oferty turystycznej, niskiej efektywności rynku pracy, niskiej jakości infrastruktury, niskiego poziomu wykorzystania kapitału ludzkiego, lokalnego zanieczyszczenia środowiska, położenia na krańcu województwa, niskiej dostępności mieszkań, braku zintegrowanej strategii rozwoju obszaru a także problemów wynikających z faktu, iż Partnerstwo jest nową formą bez wypracowanych formalnych struktur oraz bez centrum i podziału funkcji w obszarze. Szukając dalszych związków przyczynowo - skutkowych dochodzimy do głównej przyczyny wszystkich problemów tzw. korzenia, który wybrzmiał jako: **brak wystarczającej komunikacji, współpracy i integracji działań samorządów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców całego Partnerstwa.**

Zestawiając problemy, ich przyczyny oraz ich negatywne następstwa powstało w procesie diagnostycznym tzw. „drzewo problemów” - graficzna wizualizacja kluczowych problemów Partnerstwa w układzie przyczyna – problem – skutek (ryc. 5).

Ryc. 5. Drzewo problemów Partnerstwa dla Rozwoju Krajny

Źródło: Opracowanie ZMP

1.7. Kluczowe determinanty potrzeb rozwoju obszaru partnerstwa oraz wyzwania i kierunki strategicznej interwencji i współpracy

W procesie opracowania raportu diagnostycznego zidentyfikowano najbardziej istotne determinanty, do których należą:

- **potencjał i aktywność mieszkańców,**
- **klimat dla przedsiębiorczych,**
- **dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy),**
- **klimat do wzajemnej współpracy i integracji działań,**
- **dostępność dobrze płatnych miejsc pracy i mieszkań,**
- **walory przyrodniczo-krajobrazowe z jakością środowiska,**
- **demografia (migracje, przyrost naturalny).**

Determinanty, które mają największy wpływ na zmianę lub poprawę sytuacji na obszarze całego partnerstwa są dla Partnerstwa **wyzwaniem kluczowym**. Wskazując kluczowe wyzwania odpowiadamy sobie na pytanie: co musi się stać, co muszą zrobić partnerzy (w najszerszym tego słowa rozumieniu tj. wszyscy interesariusze na terytorium Partnerstwa), aby zdefiniowane kluczowe wyzwania pozytywnie oddziaływały na rozwój Partnerstwa. Z kolei odpowiedź na pytanie: jak i jakimi środkami partnerzy mają to zrobić, prowadzić będzie do **wskazania kierunków strategicznej interwencji** oraz określenia kierunków współpracy.

Zidentyfikowane **kluczowe wyzwania**, które najsilniej wpłyną na procesy rozwojowe zachodzące na obszarze Partnerstwa oraz kierunki strategicznej interwencji i współpracy przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Matryca kluczowych wyzwań oraz kierunków strategicznej interwencji i współpracy dla Partnerstwa

Kluczowe wyzwania, które najsilniej (pozytywnie i negatywnie) wpłyną na rozwój Partnerstwa w najbliższych latach	Kierunki strategicznej interwencji
Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębienie integracji i stopnia zinstytucjonalizowania Partnerstwa - wspólna promocja regionu i marki Krajny - tworzenie ośrodków oferujących komplementarne usługi publiczne (uwzględniające rozwój specjalizacji ośrodków na terenie Partnerstwa) - zintegrowanie działań NGO funkcjonujących na terenie Partnerstwa - wspólny program działań związany z negatywnym oddziaływaniem pandemii na procesy społeczno - gospodarcze
Demografia (migracje, przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa)	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności terenów przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie Partnerstwa - zintegrowanie oferty edukacyjnej i opieki dla najmłodszych (żłobki i przedszkola) - tworzenie systemowego wsparcia dla osób mieszkających i chcących zamieszkać na terenie Partnerstwa (w tym oferta dla rodzin i osób młodych) - nowe oraz istniejące, wspólnie rozwijane projekty i programy wspierające i aktywizujące seniorów i grupy osób wykluczonych
Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska	<ul style="list-style-type: none"> - mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych - poprawa jakości powietrza - rozwój zielonej energii (zielono-niebieska infrastruktura) - stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa
Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy)	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa mobilności mieszkańców - wsparcie dla nowoczesnego transportu publicznego łączącego miejscowości z różnych gmin OP z sąsiednimi ośrodkami koncentracji usług pracy, edukacji i innych usług publicznych - rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury IT
Klimat dla przedsiębiorczych	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie i promocja lokalnego rynku opartego o wykorzystanie miejscowych zasobów i produktów, rozwinięcie i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym młodzieży - wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne

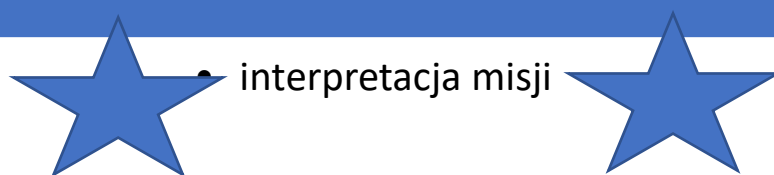
Źródło: Opracowanie ZMP

2. Misja i cele strategiczne Partnerstwa

2.1. Misja Partnerstwa

Misja partnerstwa to jego cel nadrzędny, stanowiący istotę powołania partnerstwa, który jest niezmienny w całym okresie jego trwania. Misja powinna być oparta o kluczowe wartości, wokół których zawiązało się i chce działać Partnerstwo. W wyniku prac warsztatowych z interesariuszami oraz Grupą Roboczą wybrzmiało kilka propozycji misji. Ostatecznie Rada Partnerstwa zaakceptowała następujące brzmienie misji:

Misją Partnerstwa jest skoordynowanie działań i efektywna współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju i promocji regionu Krajny

Misją partnerstwa jest skoordynowanie działań i efektywna współpraca wszystkich podmiotów mających na celu rozwój regionu Krajny i jej promocję. Rozwój ten będzie wielowymiarowy: gospodarczy, społeczny, środowiskowo-przestrzenny i instytucjonalny. Promocja regionu będzie ukierunkowana zarówno na turystów z zewnątrz poprzez zachęcenie do przyjazdu na Krajnę w celu aktywnego spędzenia czasu, jak na lokalną społeczność w celu wzmocnienia tożsamości kulturowej. Promocja i rozwój oparte będą na lokalnych zasobach, zarówno przyrodniczych jak i ludzkich.

Założeniem działania Partnerstwa jest efektywna współpraca wszystkich wspólnot z terenu Partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju i promocji regionu Krajny, zmierzająca do włączenia w te działania coraz większe rzeszy interesariuszy. Współpraca, wspólne działania, wymiana doświadczeń ma motywować do działania, inspirować i wyznaczać nowe kierunki rozwoju. Wypracowane na bazie partnerstwa wspólne kierunki rozwoju, z wykorzystaniem posiadanych potencjałów doprowadzą do wzmocnienia roli wszystkich partnerów, przynosząc oczekiwane korzyści tj. doprowadzając do zrównoważonego rozwoju i stworzenia silnej marki regionu Krajny.

2.2. Cele strategiczne

„Partnerstwo dla rozwoju Krajny” zdefiniowało dwa cele strategiczne przedstawione w tabeli nr 6, natomiast dokładną charakterystykę celów przedstawiają tabele nr 7 i 8.

Tabela 6. Cele strategiczne Partnerstwa dla Rozwoju Krajny

CEL STRATEGICZNY 1
Krajna - obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko-turystyki
CEL STRATEGICZNY 2
Krajna - Prężne partnerstwo świadomych wspólnot

Źródło: opracowanie ZMP

Tabela 7. Definicja celu strategicznego nr 1

CEL STRATEGICZNY 1	
Krajna - obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko-turystyki	
Opis celu:	
<p>Cel będzie realizowany poprzez działania polegające na poprawie jakości życia mieszkańców we wszystkich aspektach, poprzez poprawę infrastruktury społeczno-gospodarczej, poprawę jakości świadczonych usług na rzecz mieszkańców, poprzez stwarzanie warunków realizacji aspiracji mieszkańców, tworzenie klimatu i warunków do rozwoju przedsiębiorczości, a także poprzez realizację działań polegających na zwiększeniu atrakcyjności regionu Krajny pod kątem turystycznym (zarówno dla mieszkańców jak i osób spoza regionu) przy wykorzystaniu malowniczego potencjału przyrodniczego. Krajna stanie się atrakcyjnym symbolem Północy Wielkopolski.</p>	
1. Problemy na jakie odpowiada cel	<p>Cel odpowiada na wszystkie zdiagnozowane problemy tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W wymiarze gospodarczym – niska aktywność gospodarcza. 2. W wymiarze społecznym – niska aktywność społeczna. 3. W wymiarze środowiskowo-przestrzennym – niefunkcjonalna przestrzeń. 4. W wymiarze strategicznym – niski poziom kapitału instytucjonalnego.
2. Potencjały obszaru, które będą wykorzystywane i	Potencjały, jakie będą wykorzystywane i wzmocniane – jako kluczowe zasoby:

<p>wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia tak zdefiniowanego celu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludzie mieszkający na terenie Partnerstwa i ich kompetencje oraz talenty. 2. Zasoby kulturalne (tradycja, historia, dawne rzemiosło). 3. Działalność organizacji pozarządowych. 4. Zasoby przyrodnicze oraz turystyczne, w tym infrastruktura kajakowa. 5. Infrastruktura edukacyjna (szkoły, przedszkola, żłobki, kadra). 6. Tereny inwestycyjne i wykwalifikowana kadra. 7. Dostępność komunikacyjna. 8. Młodzi ludzie. <p>Potencjały, jakie będą wykorzystywane i wzmacniane – jako kluczowe produkty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Produkty Krajeńskie – wyroby lokalnych rolników i pszczelarzy (miody krajeńskie). 2. Wyrzyska Kolejka Wąskotorowa wraz z kompleksową ofertą turystyczną, gastronomiczną i kulturową (chóry, zespół mandolinowy). 3. Bazylika Górka Klasztorna wraz z innymi obiektami sakralnymi. 4. Zakład Dolina Noteci w Polanowie. 5. Stadniny koni wraz ze szkółkami i imprezami towarzyszącymi, zawodami. 6. Oferta sportowa (biegi, nordic walking, piłka nożna, morsowanie). 7. Produkty Krajeńskie – wyrobu lokalnych artystów. 8. Festiwal Krajeński oraz Festiwal Talentów i Pasji Krajny. 9. Oferta dla przedsiębiorczych (wspólna baza o terenach inwestycyjnych, infrastrukturze, powierzchni biurowej i instytucjach wsparcia biznesu). 10. Oferta dla seniorów (kluby, rehabilitacja, dietetyka, zajęcia artystyczne, kulturalne, przeglądy chórów). 11. Szpital plus oferta usług medycznych, rehabilitacyjnych oraz sanatoryjna. 12. Zespół szkół w Łobżeniczy.
<p>3. Wyzwania i kierunki, z którymi cel jest powiązany</p>	<p>1. Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogłębienie integracji i stopnia zinstytucjonalizowania Partnerstwa, - wspólna promocja regionu i marki Krajny, - tworzenie ośrodków oferujących komplementarne usługi publiczne (uwzględniające rozwój specjalizacji ośrodków na terenie Partnerstwa), - zintegrowanie działań NGO funkcjonujących na terenie Partnerstwa, - wspólny program działań związany z negatywnym oddziaływaniem pandemii na procesy społeczno – gospodarcze. <p>2. Demografia (migracje, przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa):</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności terenów przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe na terenie Partnerstwa, - zintegrowanie oferty edukacyjnej i opieki dla najmłodszych (żłobki i przedszkola), - tworzenie systemowego wsparcia dla osób mieszkających i chcących zamieszkać na terenie Partnerstwa (w tym oferta dla rodzin i osób młodych), - nowe oraz istniejące, wspólnie rozwijane projekty i programy wspierające i aktywizujące seniorów i grupy osób wykluczonych. <p>3. Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, - poprawa jakości powietrza, - rozwój zielonej energii (zielono-niebieska infrastruktura), - stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa. <p>4. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy):</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa mobilności mieszkańców, - wsparcie dla nowoczesnego transportu publicznego łączącego miejscowości z różnych gmin OP z sąsiednimi ośrodkami koncentracji usług pracy, edukacji i innych usług publicznych, - rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury IT. <p>5. Klimat dla przedsiębiorczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie i promocja lokalnego rynku opartego o wykorzystanie miejscowych zasobów i produktów, rozwinięcie i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym młodzieży, - wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne.
<p>4. Terytorialność celu (wykazanie, że interwencje w jego ramach obejmują w sposób spójny całość lub większość obszaru);</p>	<p>Obszar całego Partnerstwa</p>
<p>5. Zbieżność (spójność) celu ze strategiami wyższego rzędu (w tym przede wszystkim na poziomie regionalnym oraz dodatkowo na poziomie KSRR)</p>	<p>Spójność z następującymi celami zawartymi w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 r.:</p> <p>Cel strategiczny nr 1: Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.</p> <p>Cel strategiczny nr 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych.</p> <p>Cel strategiczny nr 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.</p> <p>Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.</p> <p>Spójność z KSRR:</p> <p>Cel strategiczny nr 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p>

	<p>Cel strategiczny nr 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.</p> <p>Cel strategiczny nr 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p>
--	---

Źródło: opracowanie Grupa Robocza/ZMP

Tabela 8. Definicja celu strategicznego nr 2

CEL STRATEGICZNY 2 Krajna - Prężne partnerstwo świadomych wspólnot	
<p>Opis celu:</p> <p>Prężne partnerstwo świadomych wspólnot to partnerstwo w pełni świadome posiadanych zasobów i potencjałów, które buduje więź między przedsiębiorcami, instytucjami, samorządami lokalnymi, organizacjami i mieszkańcami w celu zwiększenia efektywności, innowacyjności oraz rozwoju lokalnego i instytucjonalnego. Partnerstwo stanowi platformę komunikacji, wymiany wiedzy i doświadczeń, realizacji wspólnych działań z zakresu zarządzania strategicznego. Ważne jest wspólne poszukiwanie nowych, lepszych rozwiązań, które doprowadzą Partnerstwo do osiągnięcia zamierzonych efektów i korzyści wzmacniających jednocześnie tożsamość kulturową Krajny.</p>	
<p>1. Problemy na jakie odpowiada cel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca tożsamość z regionem Krajny. • Niski poziom wiedzy o oferowanym produkcie/usłudze. • Niski poziom konkurencyjności. • Brak wspólnych działań na rzecz rozwoju i promocji turystyki. • Brak zintegrowanej oferty turystycznej / oferty produktu krajeńskiego. • Brak zintegrowanej strategii rozwoju obszaru Partnerstwa. • Niski poziom kapitału społecznego. • Niski poziom kapitału ludzkiego.
<p>2. Potencjały obszaru, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia tak zdefiniowanego celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby ludzkie (prężne stowarzyszenia, aktywne nadleśnictwa, przedsiębiorstwa turystyczne, lokalni artyści i pasjonaci) – wykorzystanie ich umiejętności i talentów. • Zasoby/ walory przyrodnicze (np. tereny leśne, czyste powietrze, produkty przetwórstwa rolnego, brak ciężkiego przemysłu). • Zasoby kulturowe i historyczne – zabytki, tradycje i dawne rzemiosło (np. wydarzenia kulturalne, gwara krajeńska, haft krajeński, strój krajeński, obrzędy krajeńskie).
<p>3. Wyzwania i kierunki, z którymi cel jest powiązany</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie klimatu dla wzajemnej współpracy i integracji działań poprzez realizację wspólnych projektów. • Budowanie tożsamości lokalnej, która przyczyni się do wzrostu silnej i zrównoważonej marki oraz wspólnej strategii rozwoju. • Przygotowanie oraz promowanie zintegrowanej oferty turystycznej. • Wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjałów oraz na ich podstawie wprowadzenie nowych lub lepszych rozwiązań w oparciu o zdobyte doświadczenia. • Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej, która jest niezwykle ważna w każdej strefie życia, zarówno dla turystów, jak i wszystkich mieszkańców. • Stworzenie klimatu do rozwoju, który przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy, które w dalszym etapie staną się podstawą wzrostu poziomu kapitału ludzkiego na terenie Partnerstwa w myśl zasady „tu pracuję – tu mieszkam”.
4. Terytorialność celu (wykazanie, że interwencje w jego ramach obejmują w sposób spójny całość lub większość obszaru);	Realizacja celu ma się odbywać poprzez współpracę i współdziałanie wszystkich wspólnot z terenu Partnerstwa. Działania mające na celu stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej mają się odbywać z wykorzystaniem potencjałów i zasobów z terenu całego obszaru, co w sposób jednoznaczny wskazuje na jego terytorialność.
5. Zbieżność (spójność) celu ze strategiami wyższego rzędu (w tym przede wszystkim na poziomie regionalnym oraz dodatkowo na poziomie KSRR)	<p>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</p> <p>Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.</p>

Źródło: opracowanie Grupa Robocza/ZMP

3. Projekty

3.1. Projekty strategiczne

W trakcie prac zostały wyodrębnione **3 projekty strategiczne**, które łączy wspólna idea, zawarta w wieloznacznym haśle: **„KOLEJ NA KRAJNĘ”**.

Strukturę i zakres projektów strategicznych przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Struktura i zakres tematyczny projektów strategicznych - „KOLEJ NA KRAJNĘ”

PROJEKTY STRATEGICZNE	ZAKRES PROJEKTU
1. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA	1.1. Budowa sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie wszystkich gmin „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”. 1.2. Oznakowanie terenu Krajny poprzez umieszczenie tablic tzw. witaczy przy wjeździe do każdego z członków „Partnerstwa dla rozwoju Krajny” oraz tablic informacyjnych dotyczących Krajny przy atrakcjach turystycznych.
2. „KOLEJ NA KRAJNĘ” - AKTYWNA KRAJNA	2.1. Wykorzystanie potencjału rzeki Łobzonki i rzeki Noteć oraz terenów otaczających w celu podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej Partnerstwa. 2.2. Rewitalizacja Wyrzyskiej Kolejki Wąskotorowej wraz z zagospodarowaniem terenów wokół dworca i trasy kolejki. 2.3. Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze. 2.4. Stworzenie sieciowego produktu turystycznego wraz z bazą gastronomiczną i noclegową obejmującego wszystkie gminy w Partnerstwie – „7 DNI NA KRAJNIE” wraz z rozszerzeniem o całe Partnerstwo aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”.
3. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCJĄ	3.1. Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru. 3.2. Utworzenie stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”, jego bieżące funkcjonowanie i dalszy rozwój.

Źródło: opracowanie ZMP

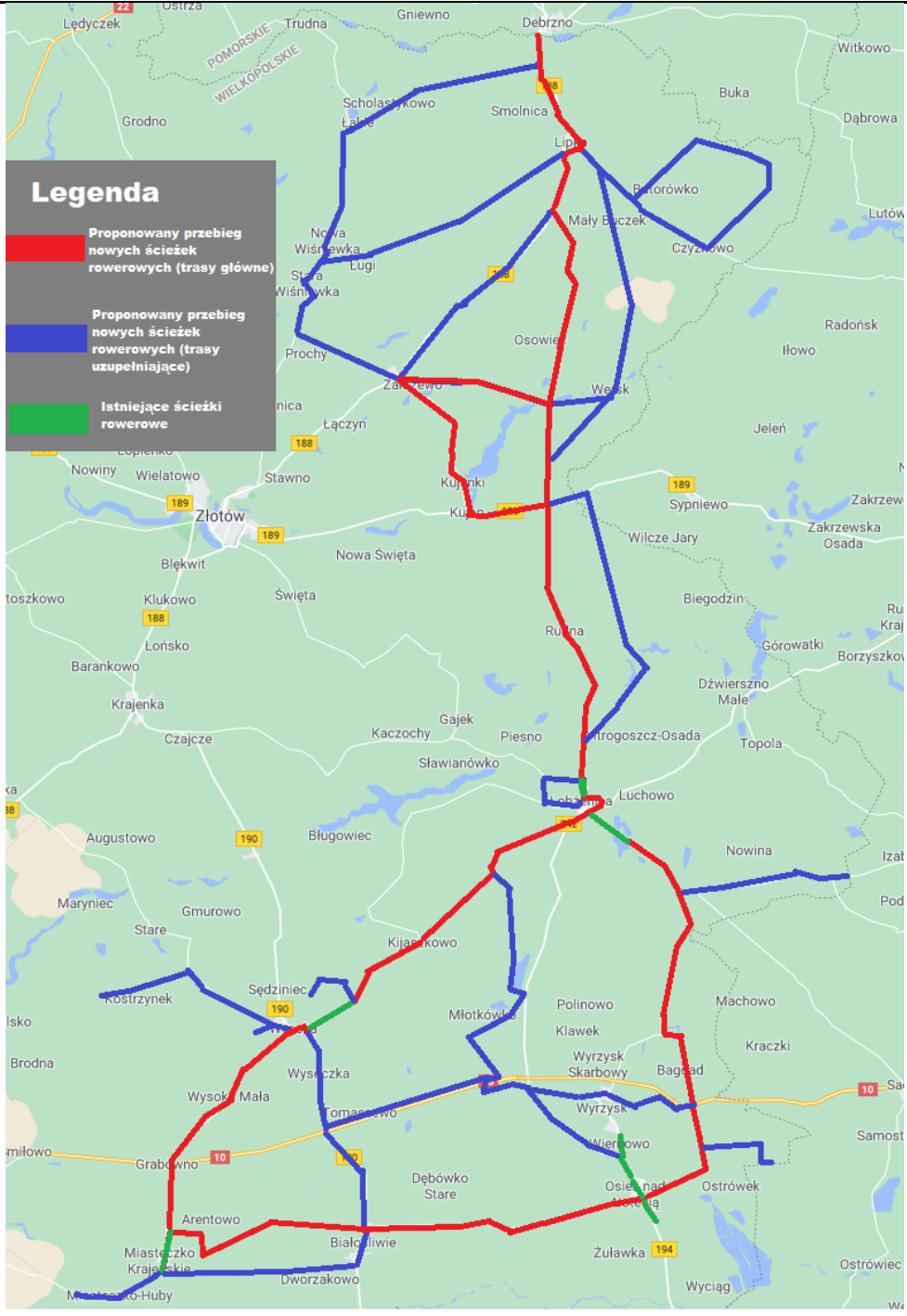
Wszystkie projekty strategiczne włączone do strategii stanowią pakiet (wiązkę) i w kolejnym etapie prac¹² dla każdego z nich zostanie sporządzona wstępna analiza wykonalności. Szczegółowe informacje o projektach strategicznych (tzn. poszczególne fiszki projektowe) zostały przedstawione w tabelach nr 10 – 17.

Tabela 10. Fiszka projektowa nr 1

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 1.1. Budowa sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie wszystkich gmin „Partnerstwa dla rozwoju Krajin”																																																																				
Lider projektu	Stowarzyszenie „Partnerstwo dla rozwoju Krajin” (beneficjent)																																																																				
Partnerzy	<p>1. Partnerami projektu będą Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg w Pile, Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie, powiaty: Piłski, Złotowski i gminy: Białośliwie, Lipka, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Poszczególni zarządcy dróg oraz samorządy przez które będą przebiegały ścieżki rowerowe będą partycypować w kosztach projektu w sposób proporcjonalny.</p> <p>2. Lider projektu będzie pełnił funkcję organizacyjno-zarządczą, a poszczególni partnerzy mają doświadczenie w zakresie budowy ścieżek rowerowych (zarządcy dróg oraz samorządy).</p> <p>3. Projektem będzie zarządzało stowarzyszenie. Standard wykonania będzie określony i ustalony z poszczególnymi partnerami po konsultacjach merytorycznych z osobami zajmującymi się drogownictwem. Za wskaźniki produktu i rezultatu odpowiedzialny będzie lider tj. Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Rozwoju Krajin”.</p>																																																																				
Koncepcja projektu	<p>Ideą projektu jest budowa sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych, które w sposób spójny i komplementarny skomunikują poszczególne gminy partnerstwa. W ramach realizacji projektu planuje się wybudowanie rdzenia sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych (tras głównych) składającego się z 10 odcinków przedstawionych w poniższej tabeli:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="5" style="text-align: center;">Zestawienie głównej sieci ścieżek rowerowych na obszarze "Partnerstwa dla rozwoju Krajin"</th> </tr> <tr> <th rowspan="2" style="text-align: center;">L.p.</th> <th rowspan="2" style="text-align: center;">Odcinek</th> <th colspan="3" style="text-align: center;">Długość ścieżek rowerowych w km</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Istniejąca</th> <th style="text-align: center;">Planowana</th> <th style="text-align: center;">Łączna</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td>Miasteczko Krajeńskie - Białośliwie</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">13,30</td> <td style="text-align: center;">13,30</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td>Białośliwie - Osiek nad Notecią</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">11,90</td> <td style="text-align: center;">11,90</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td>Wysoka - Miasteczko Krajeńskie</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">11,00</td> <td style="text-align: center;">11,00</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td>Wysoka - Łobżenica</td> <td style="text-align: center;">2,10</td> <td style="text-align: center;">13,30</td> <td style="text-align: center;">15,40</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td>Osiek nad Notecią - Łobżenica</td> <td style="text-align: center;">2,40</td> <td style="text-align: center;">17,90</td> <td style="text-align: center;">20,30</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">6</td> <td>Łobżenica - skrzyżowanie z DW nr 189</td> <td style="text-align: center;">0,90</td> <td style="text-align: center;">12,40</td> <td style="text-align: center;">13,30</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">7</td> <td>Skrzyżowanie z DW nr 189 - Zakrzewo</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">9,40</td> <td style="text-align: center;">9,40</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">8</td> <td>Skrzyżowanie z DW nr 189 - Lipka</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">15,80</td> <td style="text-align: center;">15,80</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">9</td> <td>Lipka – granica gminy (w stronę Debrzyna)</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">4,90</td> <td style="text-align: center;">4,90</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">10</td> <td>Zakrzewo - Wierzchołek</td> <td style="text-align: center;">0,00</td> <td style="text-align: center;">6,40</td> <td style="text-align: center;">6,40</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">11</td> <td>SUMA</td> <td style="text-align: center;">5,40</td> <td style="text-align: center;">116,30</td> <td style="text-align: center;">121,70</td> </tr> </tbody> </table> <p>Planowana sieć tras głównych ma liczyć 121,70 km, w ramach której już istnieje 5,40 km. Pozostałe ponad 116,30 km wymaga wybudowania. Całkowity koszt realizacji inwestycji przy założeniu stawki 0,5 mln zł za km, wyniesie 58,15 mln zł. Źródła finansowania: środki unijne (WRPO 2021-2027 i inne programy operacyjne krajowe np. Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FENIKS), środki samorządów, zarządców dróg, budżet państwa.</p>	Zestawienie głównej sieci ścieżek rowerowych na obszarze "Partnerstwa dla rozwoju Krajin"					L.p.	Odcinek	Długość ścieżek rowerowych w km			Istniejąca	Planowana	Łączna	1	Miasteczko Krajeńskie - Białośliwie	0,00	13,30	13,30	2	Białośliwie - Osiek nad Notecią	0,00	11,90	11,90	3	Wysoka - Miasteczko Krajeńskie	0,00	11,00	11,00	4	Wysoka - Łobżenica	2,10	13,30	15,40	5	Osiek nad Notecią - Łobżenica	2,40	17,90	20,30	6	Łobżenica - skrzyżowanie z DW nr 189	0,90	12,40	13,30	7	Skrzyżowanie z DW nr 189 - Zakrzewo	0,00	9,40	9,40	8	Skrzyżowanie z DW nr 189 - Lipka	0,00	15,80	15,80	9	Lipka – granica gminy (w stronę Debrzyna)	0,00	4,90	4,90	10	Zakrzewo - Wierzchołek	0,00	6,40	6,40	11	SUMA	5,40	116,30	121,70
Zestawienie głównej sieci ścieżek rowerowych na obszarze "Partnerstwa dla rozwoju Krajin"																																																																					
L.p.	Odcinek	Długość ścieżek rowerowych w km																																																																			
		Istniejąca	Planowana	Łączna																																																																	
1	Miasteczko Krajeńskie - Białośliwie	0,00	13,30	13,30																																																																	
2	Białośliwie - Osiek nad Notecią	0,00	11,90	11,90																																																																	
3	Wysoka - Miasteczko Krajeńskie	0,00	11,00	11,00																																																																	
4	Wysoka - Łobżenica	2,10	13,30	15,40																																																																	
5	Osiek nad Notecią - Łobżenica	2,40	17,90	20,30																																																																	
6	Łobżenica - skrzyżowanie z DW nr 189	0,90	12,40	13,30																																																																	
7	Skrzyżowanie z DW nr 189 - Zakrzewo	0,00	9,40	9,40																																																																	
8	Skrzyżowanie z DW nr 189 - Lipka	0,00	15,80	15,80																																																																	
9	Lipka – granica gminy (w stronę Debrzyna)	0,00	4,90	4,90																																																																	
10	Zakrzewo - Wierzchołek	0,00	6,40	6,40																																																																	
11	SUMA	5,40	116,30	121,70																																																																	
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt odpowiada na:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) problemy komunikacyjne partnerstwa, zwiększa spójność terytorialną obszaru oraz pozytywnie wpływa na ochronę środowiska, b) zwiększa potencjał turystyczny obszaru partnerstwa, tworzy rdzeń sieci ścieżek rowerowych umożliwiającą komunikację pomiędzy wszystkimi gminami partnerstwa, c) następujące wyzwania i kierunki strategicznej interwencji: 																																																																				

¹² Październik-grudzień 2021

	<p>d) - walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska w zakresie poprawy jakości powietrza – jazda rowerem jako alternatywa dla transportu samochodowego;</p> <p>e) -dostępność komunikacyjna – poprawa mobilności mieszkańców.</p>
Zgodność z celami	<p>Projekt odpowiada na cel strategiczny nr 1 Krajna - obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko- turystyki. Ścieżki rowerowe i pieszo-rowerowe poprawią jakość życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszaru, wpływają pozytywnie na jakość środowiska naturalnego, pomagają utrzymać dobre zdrowie i tężyznę fizyczną rowerzystów. Ponadto projekt w pozytywny sposób wpływa na rozwój turystyki w regionie, w szczególności eko-turystyki z poszanowaniem lokalnych walorów przyrodniczych. Projekt odpowiada również na cel strategiczny nr 2 Krajna - Prężne partnerstwo świadomych wspólnot. Tworząc wspólnotę trzeba stworzyć elementy, które będą ją scalały. Jednym z fundamentów wspólnoty jest jej obszar terytorialny, który obejmuje teren 7 gmin należących do partnerstwa. Funkcja spajająca obszaru czyli powiązania pomiędzy poszczególnymi gminami o charakterze komunikacyjnym będzie spełniona poprzez budowę sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie całego partnerstwa.</p>
Okres realizacji	<p>Należy opisać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywany okres realizacji projektu (01.2022 – 12.2030). 2. Przewidywany okres jego eksploatacji (funkcjonowania) nie jest możliwy do określenia w czasie. Zakłada się że efekty projektu będą służyć mieszkańcom i turystom bezterminowo.
Terytorialny zasięg projektu	<p>Zasięg terytorialny obejmuje wszystkie gminy z terenu partnerstwa tj: Białośliwie, Lipkę, Łobżenicę, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoką i Zakrzewo. Poniżej mapa przedstawiająca planowany przebieg ścieżek rowerowych:</p>

	
<p>Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego</p>	<p>Projekt ma pozytywny wpływ na wszystkie gminy należące do partnerstwa (7 gmin), ponieważ w każdej z gmin przebiega fragment sieci ścieżek rowerowych, łącząc się z pozostałymi gminami. Realizacja projektu zawiera w sobie zarówno wymiar gospodarczy – rozwój turystyki, środowiskowy – pozytywny wpływ na czystość powietrza (alternatywna dla ruchu kołowego) oraz przestrzenny – poprawa dostępności komunikacyjnej poszczególnych gmin. Niewątpliwie projekt jest komplementarny z projektami na obszarze partnerstwa, które w sposób kompleksowy będą ze sobą połączone tworząc spójną sieć ścieżek na obszarze partnerstwa. Wybudowanie ścieżek rowerowych i/lub pieszo-rowerowych jest działaniem inwestycyjnym. Po powstaniu infrastruktury będą organizowane również tzw. działania miękkie poprzez organizację rajdów rowerowych, promocji turystyki i obszaru partnerstwa. Zakresem przedmiotowym projektu jest poprawa dostępności komunikacyjnej, ale również rozwoju turystyki. Poprawi się również dostępność komunikacyjna na terenie wszystkich 7 gmin należących do partnerstwa. Realizacja projektu może przyczynić się do</p>

	podniesienia bazy podatkowej gmin działających w partnerstwie, poprzez rozwój gospodarczy spowodowany potencjalnym rozwojem turystyki na obszarze, zwiększeniem przedsiębiorczości, a co związane jest ze zwiększonymi wpływami podatkowymi dla JST.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt jest spójny i komplementarny z już istniejącymi ścieżkami rowerowymi takimi jak: fragment ścieżki rowerowej w Łobżenicy, odcinek Łobżenica -Trzeboń, odcinek Wysoka- Czajcze, odcinek Wyrzysk- Osiek nad Notecią.
Produkty projektu i ich wskaźniki	Produktem projektu będzie kompleksowa sieć ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych zlokalizowanych na obszarze 7 gmin partnerstwa, a wskaźnikiem produktu 116,30 km nowych ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych.
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Beneficjentem projektu będzie stowarzyszenie, beneficjentami pośrednimi poszczególne samorządy oraz zarządcy dróg, a beneficjentami końcowymi mieszkańcy i turyści. Największą korzyścią dla partnerstwa będzie poprawa dostępności komunikacyjnej, pozytywny wpływ na ochronę środowiska i podniesienie atrakcyjności turystycznej. Wskaźnikiem rezultatu będzie wzrost o 20% rowerzystów korzystających z sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych, w stosunku do rowerzystów korzystających z dróg wzdłuż których planowane jest wybudowanie sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych. Kluczową korzyścią dla mieszkańców będzie podniesienie jakości ich życia, realizacja projektu może mieć również pozytywny wpływ na rozwój turystyki, przedsiębiorczości, co związane jest ze zwiększeniem wpływów do budżetów miejscowych JST.

Źródło: opracowanie Grupa Robocza

Tabela 11. Fiszka projektowa nr 2

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 1 „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA 1.2. Oznakowanie terenu Krajny poprzez umieszczenie tablic tzw. witaczy przy wjeździe do każdego z członków „Partnerstwa dla rozwoju Krajny” oraz tablic informacyjnych dotyczących Krajny przy atrakcjach turystycznych.
Lider projektu	Stowarzyszenie „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”
Partnerzy	1. Partnerami projektu będą Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowy Zarząd Dróg w Pile, Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie, powiaty: Piłski, Złotowski i gminy: Białośliwie, Lipka, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oraz w przyszłości docelowo włączone inne JST. 2. Projektem będzie zarządzało stowarzyszenie. Standard wykonania będzie określony i ustalony z poszczególnymi partnerami po konsultacjach merytorycznych z osobami zajmującymi się drogownictwem. Za wskaźniki produktu i rezultatu odpowiedzialny będzie lider tj. Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Rozwoju Krajny”.
Koncepcja projektu	Przedmiotem zamówienia jest opracowanie projektu, wykonanie, dostawa i montaż - 30 sztuk tablic informacyjnych dotyczących Krajny umieszczonych przy atrakcjach turystycznych członków Partnerstwa oraz 100 sztuk tzw. witaczy, które będą zlokalizowane przy wjazdowych drogach do powiatów: Piłskiego, Złotowskiego oraz gmin: Białośliwie, Lipka, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoka, Zakrzewo oraz docelowo włączonych innych JST. Witacz ma mieć formę pylonu. W witaczu i tablicach informacyjnych mogą być zastosowane elementy wypukłe lub przestrzenne. Poszczególne elementy zewnętrzne takie jak: kolorystyka, treść do ustalenia na etapie projektowania. Poniżej znajdują się przykładowe wzory witaczy i tablicy informacyjnej:

	   <p>Region Krajna to obszar pograniczny między Wielkopolską i Kaszubami, zaliczany do Wielkopolski północnej, bądź do Pomorza. Krajna to głównie gminy 4 powiatów w dwóch województwach. Są to: Powiat Złotowski i Powiat Piłski w Województwie Wielkopolskim, Powiat Sępoleński i oraz Powiat Nakielski w Województwie Kujawsko-Pomorskim.</p> <p>Na potrzebę rozwoju i promocji Regionu Krajny zostało utworzone Stowarzyszenie pn. "Kolej na Krajnę", w którego skład wchodzi poszczególne gminy i powiaty z obszaru "Partnerstwa dla rozwoju Krajny".</p> <p>Więcej na informacji na ten temat znajduje się na stronie: www.kolejnakrajne.pl</p> <p>Całkowity koszt realizacji inwestycji przy założeniu stawki 10 000,00 zł za witacz/tablicę, wyniesie 1 300 000,00 złotych. Źródła finansowania: środki unijne, środki samorządów, zarządców dróg, budżet państwa.</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt odpowiada na:</p> <ol style="list-style-type: none"> Problemy z identyfikacją i określeniem granic Partnerstwa, Problemy z promocją regionu obszaru Krajny, Problemy z uzyskaniem informacji o Krajnie, zwiększenie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa.
Zgodność z celami	<p>Realizowany projekt jest zgodny z:</p> <ol style="list-style-type: none"> Celem strategicznym nr 2 Krajna- Prężne partnerstwo świadomych wspólnot. Celem strategicznym nr 1 Krajna - obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko – turystyki. Następującymi kierunkami interwencji: <ol style="list-style-type: none"> Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań: <ul style="list-style-type: none"> pogłębienie integracji i stopnia instytucjonalizowania Partnerstwa, wspólna promocja regionu i marki Krajny. Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska: <ul style="list-style-type: none"> mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa. Budowanie tożsamości lokalnej, która przyczyni się do wzrostu silnej i zrównoważonej marki oraz wspólnej strategii rozwoju.
Okres realizacji	<p>Należy opisać:</p> <ol style="list-style-type: none"> Przewidywany okres realizacji projektu (2021 – 2027). Przewidywany okres jego eksploatacji (funkcjonowania) nie jest możliwy do określenia w czasie. Zakłada się, że efekty projektu będą służyć mieszkańcom i turystom bezterminowo.

Terytorialny zasięg projektu	Zasięg terytorialny obejmuje wszystkie powiaty i gminy z terenu Partnerstwa oraz w przyszłości docelowo włączone inne JST.
Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego	Projekt ma pozytywny wpływ na wszystkie gminy i powiaty należące do Partnerstwa, ponieważ każda z nich jest podzielona terytorialnie, a witalce będą je spajać w jedną całość. Ponadto, tablice umieszczone przy atrakcjach turystycznych będą jednakowo informować o Krajinie na terenach każdej z JST w obszarze Partnerstwa. Realizacja projektu zawiera w sobie zarówno wymiar gospodarczy – rozwój turystyki oraz przestrzenny – poprawa dostępności komunikacyjnej poszczególnych gmin. Zakresem przedmiotowym projektu jest poprawa dostępności komunikacyjnej, ale również rozwoju turystyki. Realizacja projektu może przyczynić się do podniesienia bazy podatkowej gmin działających w partnerstwie, poprzez rozwój gospodarczy spowodowany potencjalnym rozwojem turystyki na obszarze, zwiększeniem przedsiębiorczości, a co z tym związane zwiększonymi wpływami podatkowymi dla JST.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt jest komplementarny z wszystkimi trzema projektami strategicznymi - „KOLEJ NA KRAJNĘ” – 3 PROJEKTY STRATEGICZNE</p> <p>1. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA.</p> <p>1.1. Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy Partnerstwa (łączących walory kolejki wąskotorowej oraz integrujących turystykę pieszą, wodną czy konną)</p> <p>2. „KOLEJ NA KRAJNĘ” - AKTYWNA KRAJNA.</p> <p>2.1. Wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i rzeki Noteć oraz terenów otaczających w celu podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej Partnerstwa</p> <p>2.2. Rewitalizacja Wyrzyskiej kolejki wąskotorowej (stacja (formuła PPP-restauracja), tabor, tory, wieża ciśnień) wraz z zagospodarowaniem terenów wokół trasy kolejki</p> <p>2.3. Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze (i inne działania realizowane w gminach z myślą o ich włączeniu do projektów: atrakcji turystycznych szlaków rowerowych lub „7 dni na Krajnie)</p> <p>2.4. Stworzenie sieciowego produktu turystycznego wraz z bazą gastronomiczną i noclegową obejmującego wszystkie gminy w Partnerstwie – „7 DNI NA KRAJNIE” wraz z rozszerzeniem o cafe Partnerstwo aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”</p> <p>3. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCJĄ</p> <p>3.1. Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru:</p> <p>3.1.1. Stworzenie platformy komunikacji z mieszkańcami/z wszystkimi interesariuszami zarządzanej przez stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajny” łączącej między innymi kilka funkcji:</p> <p>a) strony internetowej stowarzyszenia,</p> <p>b) systemu wsparcia przedsiębiorczości opartego o zasoby Gmin i wiedzę pracowników (przy wykorzystaniu portalu Powiatu Pilskiego www.biznes.pila.powiat.pl),</p> <p>c) platformy wymiany informacji w różnych obszarach,</p> <p>d) systemu informacji turystycznej.</p> <p>3.1.2. Certyfikacja produktów lokalnych (logo Krajny, regionalne pólki).</p> <p>3.1.3. Wprowadzenie logo Krajny jako dobrej praktyki do standardów architektonicznych (np. logo na budynkach użyteczności publicznej, przystankach komunikacji miejskiej, projekt wizualizacji małej architektury (ławeczki, przystanki, kosze na śmieci, budynki), itd.).</p> <p>3.1.4. Cykliczne spotkania dyrektorów GOK, inwentaryzacja zasobów kulturowych i ich sieciowanie – wykorzystanie zasobu obiektów i imprez, które pozostały „poza obszarem” partnerstwa: skansen, Dom Polski, Górka Klasztorna, Michał Drzymała, Blues Festiwal, itp.</p>

Produkty projektu i ich wskaźniki	Wskaźnikiem produktu projektu będzie kompleksowe rozmieszczenie witaczy i tablic informacyjnych na wjazdach i przy wybranych atrakcjach turystycznych u wszystkich członków Partnerstwa.
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Beneficjentem projektu będzie stowarzyszenie, a beneficjentami docelowymi poszczególne samorządy oraz zarządcy dróg. Największą korzyścią dla Partnerstwa będzie zwiększenie identyfikacji oraz oznaczenia Partnerstwa, poprawa dostępności komunikacyjnej, podniesienie atrakcyjności turystycznej i promocja Krajin. Wskaźnikiem rezultatu będzie liczba turystów korzystających z atrakcji na terenie Partnerstwa oraz badania ankietowe.

Źródło: opracowanie Grupa Robocza

Tabela 12. Fiszka projektowa nr 3

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 2 „KOLEJ NA KRAJNĘ” – AKTYWNA KRAJNA 2.1. Wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i rzeki Noteć oraz terenów otaczających w celu podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej Partnerstwa. 2.2. Rewitalizacja Wyrzyskiej Kolejki Wąskotorowej wraz z zagospodarowaniem terenów wokół dworca i trasy kolejki. 2.3. Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze.
Lider projektu	Stowarzyszenie „Partnerstwo dla rozwoju Krajin”
Partnerzy	Powiat Pilski, Powiat Złotowski, Gmina Białośliwie, Gmina Łobżenica, Gmina Miasteczko Krajeńskie, Gmina Lipka, Gmina Zakrzewo, Gmina Łobżenica, Gmina Wysoka, Gmina Wyrzysk, Lokalne organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy, potencjalni inwestorzy, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Transportu Kolejowego, Lasy Państwowe-Nadleśnictwo Kaczory
Potrzeba realizacji projektu	Projekt odpowiada na kluczowe deficyty i problemy partnerstwa jakim jest niski poziom konkurencyjności, który nie wyróżnia Partnerstwa dla rozwoju Krajin na tle naszego kraju. Jednym z kluczowych produktów wskazywanych przez interesariuszy jest Kolejka Wąskotorowa, która dzięki swojemu potencjałowi, którym bez wątpienia jest jego unikatowość na skalę krajową, jak i europejską pozwala na ukierunkowanie działań w kierunku jej kompleksowej rewitalizacji, która odpowiadać będzie na deficyty w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowo-przestrzennym i instytucjonalnym. Wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonka i Noteć stanowi doskonałą podstawę do stworzenia naturalnego środowiska do tworzenia bazy noclegowej i gastronomicznej, która zwłaszcza w przypadku bazy noclegowej jest obecnie na znacząco niskim poziomie. Opierając się na wskazanych składnikach potrzeba realizacji projektu jest kluczowa dla dalszego i sukcesywnego rozwoju Partnerstwa dla rozwoju Krajin. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy dostępu do kultury, wzmocnienia funkcji edukacyjnych i zwiększenie udziału mieszkańców/turystów w kulturze.
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy terenu Partnerstwa, turyści, seniorzy, dzieci i młodzież, dorośli, przedsiębiorcy, lokalne organizacje pozarządowe, potencjalni inwestorzy,
Koncepcja projektu	Projekt zwraca uwagę na konieczność rewitalizacji Kolejki Wąskotorowej oraz wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i Noteć (szlak wodny- aktywna turystyka kajakowa) oraz budowę wieży widokowej na Dębowej Górze w celu zwiększenia potencjału produktu turystycznego „7 dni na Krajinie”. 1. Wykorzystanie potencjału rzeki Noteć i Łobżonki którego celem jest poprawa stanu środowiska i infrastruktury Noteci oraz terenów otaczających poprzez udrożnienie, usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód, oczyszczenie z roślinności koryt rzek i kanałów oraz wiatrołomów drzew na terenie działania w celu przygotowania ich do stworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych szlaków wodnych dla aktywnej turystyki kajakowej, podniesienie atrakcyjności terenów znajdujących się przy nadbrzeżu poprzez budowę przystani wodnych czy zagospodarowanie w postaci wiat turystycznych, tak by stanowiły one atrakcyjne tereny pod inwestycje w bazę gastronomiczną hotelową czy usługową (wypożyczalnie kajaków, łodzi, rowery wodne, skutery wodne itp.).

Za wykorzystaniem potencjału wskazanych rzek przemawia również fakt bogatej fauny i flory oraz zróżnicowania terenu, które okazuje się bardzo atrakcyjne dla potencjalnego odbiorcy. Pozwala to na bezpośrednie obcowanie z naturą często nietkniętą przez człowieka (Dolina Noteci, Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie). Konieczne jest również oznakowanie szlaku.

Południową granicę powiatu pilskiego wytycza rzeka Noteć, płynąca szeroką doliną, której krawędź stanowią wzgórza morenowe, a dodatkowym walorem może okazać wysoka jakość gleb, którą wskazuje się w gminach Wysoka, Miasteczko Krajeńskie i Białośliwie. Powiat pilski w większości położony jest na prawym brzegu Noteci. Leżą nad nią gminy: Wyrzysk, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie. W krajobrazie Doliny Noteci dominują pastwiska i łąki, które zajmują ok. 86% powierzchni. Pozostałe siedliska – wody, tereny rolnicze i lasy – zajmują zaledwie po kilka procent terenu. Blżej rzeki występują łąki torfowe, poprzecinane gęstą siecią rowów melioracyjnych. Charakterystyczne są dla nich liczne zagłębienia i wzniesienia terenu, z których część została już sztucznie zniwelowana. Druga, nieco oddalona od wody przestrzeń łąk, ma bardziej płaski teren. Zanim ją zmeliorowano, były tu rozległe turzycowiska.

Łobzonka jest prawostronnym dopływem Noteci, ma 71,8 km długości, w granicach powiatu pilskiego prowadzi wody na odcinku około 50 km przez tereny gmin i miasta: Łobzenica oraz Wyrzysk. Ze względu na walory przyrodnicze na tym terenie powołano w 1998 r. obszar chronionego krajobrazu pod nazwą Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie. Zajmuje on powierzchnię 17 240 ha, z czego ok. 30% znajduje się na terenie powiatu pilskiego w gminach Łobzenica i Wyrzysk. Pozostała część znajduje się na terenie gmin: Lipka, Zakrzewo i Złotów.

Oprócz spłynięcia kajakiem samą Notecią, jej szlak można również potraktować jako przedłużenie spływu kajakowego Gwdą (uchodzi do niej w miejscowości Ujście) lub Łobzonką (ujście w okolicy Osieka).

Prawy dopływ Noteci. Swoją początek Łobzonka bierze nieopodal Witkowa, 10 km na południowy zachód od Kamienia Krajeńskiego, a do Noteci uchodzi w rejonie Osieka nad Notecią. Długość całej rzeki wynosi 76 km, ale na spływy kajakowe nadaje się tylko 58-kilometrowy odcinek od Werskiego Mostu.

Na całej swej długości Łobzonka biegnie przez tereny Pojezierza Krajeńskiego. Począwszy od Werskiego Mostu przepływa kolejno przez (względnie blisko) miejscowości: Dorotowo, Rudna, Witrogoszcz, Łobzenica, Szczerbin, Kościerzyn Wielki, Klawek, Wyrzysk, Osiek nad Notecią.

Długość rzeki Noteć na odcinkach należących terytorialnie do terenu Partnerstwa do określenia na etapie wstępnej analizy wykonalności.

Długość rzeki Łobzonka: 76 km

Długość szlaku rzeki Łobzonka: 58 km

2. **Kolejka wąskotorowa** zawiera w sobie materialne i niematerialne elementy składowe, które wpisują się w strefę ekonomiczną i psychologiczną. Do dóbr materialnych zaliczamy: walory turystyczne, infrastrukturę turystyczną, bazę gastronomiczną i noclegową, możliwość kupienia pamiątek i wypożyczenie sprzętu turystycznego i sportowego, które proporcjonalnie wskazują na potencjał partnerstwa. Otoczenie jakie odbiorca otrzymuje w zamian to dopasowana oferta, nowe kontakty towarzyskie, wrażenia i emocje, nowe doświadczenia i umiejętności, a ponadto poprawia się wizerunek miejsca. W przypadku kolejki wąskotorowej wskazujemy na jej rewitalizację poprzez adaptację jej pomieszczeń na cele kulturalne w miejscu objętym ochroną konserwatorską.

Kolejka Wąskotorowa w Białośliwiu ma być produktem, który mieści się w sposób szczególny w ofercie „7 dni na Krajnie”. Składa się na jego infrastruktura kolejowa, usługa transportowa i tzw. wizerunek miejsca i otoczenie – trasa kolejki przebiega na trasie o szczególnych walorach krajobrazowych. Stanowi ona kompleks działań skierowanych na lokalny (regionalny) produkt turystyczny. To już identyfikowalny przez potencjalnych turystów i wyróżniający się z oferty rynkowej obszarów konkurencyjnych (rozstaw torów 600 mm), reprezentujący stale wysoki poziom jakości oferowanych usług turystycznych. Tworzony jest za pośrednictwem jednostek samorządu terytorialnego, stowarzyszenia i wykwalifikowanych organizacji turystycznych wspomagany w znacznym stopniu

działaniami marketingowymi, zaspokajający potrzeby turystów i kształtujący ich satysfakcję. Stanowi samodzielną atrakcję turystyczną, ale również oś, wokół której rozwijać mają się inne elementy usług turystycznych służące podniesieniu atrakcyjności gospodarczej i społecznej terenu i pobudzeniu na nim działalności turystycznej. Realizacja projektu zakłada przyciągnięcie mieszkańców i turystów, którzy odwiedzają region Krajny w obrębie utworzonego Partnerstwa dla rozwoju Krajny obejmującego: Gminę Białośliwie, Wysoka, Wyrzysk, Miasteczko Krajeńskie, Łobżenica, Lipka i Zakrzewo. Zakłada się, że funkcjonowanie, wzdłuż trasy kolejki kwater agroturystycznych i miejsc noclegowych pozwoliłoby zaspokoić potrzeby osób szukających różnego standardu usług. Wyjątkowość powstającego produktu turystycznego polega na połączeniu zrewitalizowanej i dostosowanej do dzisiejszych standardów infrastruktury historycznej (przemysłowej i architektonicznej) z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz innymi atrakcjami. Jednym z głównych założeń projektu jest odtworzenie i utrzymanie tras Białośliwie-Kocik Młyn-Pobórka Wielka, Białośliwie-Wysoka-Czajcze, Czajcze-Łobżenica, Niezychowo zakłady -Polinowo, Niezychowo zakłady -Młotkówko. Projekt zakłada przyciągnięcie pasjonatów historii (w tym historii kolejnictwa), rodzin z dziećmi, które znalazłyby bogatą ofertę wypoczynku, turystów zainteresowanych aktywnym wypoczynkiem na łonie przyrody, a także turystów biznesowych z kraju i zagranicy czy seniorów, którym oferowany byłby wypocznik poza miastem przy zachowaniu stosunkowo łatwego dojazdu do miejsca docelowego (kolej PKP). Zrewitalizowana kolejka ma stanowić ciekawą ofertę turystyczną wyposażoną w pełną infrastrukturę kolejową, obiekty inżynieryjne, wyremontowane przystanki i stacje oraz obiekty stacyjne przystosowane do użytku turystycznego. Zakłada się, że po zakończeniu realizacji wszystkich etapów projektu, kolejka będzie przewozić średnio w ciągu roku ok. 100 tys. odbiorców rocznie. W związku z rewitalizacją szlaku kolejki, założono rozwinięcie się firm świadczących usługi na rzecz turystów, w tym działalności agroturystycznej a także usług hotelarskich i gastronomicznych o wyższym standardzie. Wokół szlaku kolei zakłada się powstanie dodatkowych atrakcji turystycznych wykorzystujących istniejące obiekty historyczne i zabytkowe czy umożliwiające aktywny wypocznik. Na terenach wiejskich wokół trasy kolejki preferuje się powstanie możliwości nowych źródeł utrzymania przez rolników poprzez uruchomienie dla nich alternatywnych form zarobkowania, np. bezpośrednią sprzedaż produktów rolnych/owoców/miodów itp. Mają to być to różnego rodzaju obiekty usługowe związane z obsługą turystów, które mogłyby stworzyć bardzo wiele nowych miejsc pracy.

Pożądanym jest rewitalizacja i utworzenie szlaku kulturowego śladami kolejki wąskotorowej.

Trasa kolejki wraz z ilością kilometrów (razem trasa stanowi ok 73 km) oraz rodzajem prac koniecznych do wykonania w celu utworzenia szlaku kulturowego śladami kolejki wąskotorowej:

- ✓ **Rewitalizacja obecnych torów:**
 - na trasie Białosłowie-Kocik Młyn-Pobórka Wielka – 7 km
 - na trasie Białosłowie- Wysoka – 15 km
 - na trasie Wysoka -Czajcze – 7 km
 - na trasie Czajcze – Łobzenica - 20 km
- ✓ **Odbudowa torowiska:**
 - na trasie Niezychowo zakłady -Polinowo – 20 km
 - na trasie Czajcze -Kruszki – 110 m
 - na trasie Niezychowo zakłady – Młotkówko – 3,5 km
- ✓ **Wymiana podkładów:**
 - Konieczna wymiana podkładów na całości trasy – łącznie należy położyć podkłady na odcinku 73 km

Do istotnych aspektów w zakresie infrastruktury technicznej należą:

- Opracowanie szczegółowej koncepcji modernizacji kolejki oraz wykorzystanie jej pod kątem techniczno-budowlanym
- Remont i reaktywacja taborów, torów, wymiana podkładów w celu zapewnienia ciągłości ruchu na wybranych odcinkach, modernizacja istniejącego taboru kolejowego, przebudowa i konserwacja linii kolejowych
- Zagospodarowanie pomieszczeń na cele użytkowe:

- ✓ Liczba pomieszczeń wymagających remontu w celu dalszego zagospodarowania: **13 budynków**, w tym świetlica na 100 osób oraz budynek przeznaczony na muzeum. Wykorzystanie budynków, np. na działalność kulturalno-edukacyjną, bazę noclegową i gastronomiczną (w ofercie dania regionalne, lokalne produkty itp.), punkt informacji będący miejscem, w którym odbiorca otrzyma kompleksową obsługę w zakresie produktu turystycznego Partnerstwa
- Remonty parowozów (1 szt.), lokomotyw (3 szt.), wagony (56 szt.). Ich modernizacja jest wymagana w celu wprowadzenia ich do użytkowania, tak by podnieść atrakcyjność oferty
- Odnowienie ciągów pieszych na terenie kolejki z zachowaniem ich naturalnego stanu
- Zabezpieczenie pomieszczeń na wysokiej jakości zaplecze sanitarne
- Budowa tablic informacyjnych w każdej gminie na wybranych dawnych i istniejących stacjach
- Budowa dodatkowych przystanków lub rewitalizacja już istniejących
- Budowa drezyn ręcznych, które mogą stać się dodatkowym atrybutem kolejki
- Wykorzystanie części kompleksu kolejki na atrakcje dodatkowe, np. papugarnia lub inne ptaki ozdobne np. pawie.

Do istotnych aspektów w zakresie **infrastruktury kulturalno-promocyjnej** należą:

- Reorganizacja, ożywienie i poszerzenie oferty z nastawieniem na turystę całorocznego i sezonowego
- Integracja z Gminami leżącymi na trasie w celu zaprezentowania posiadanych atrakcji i walorów turystycznych, które należy uwzględnić na trasie kolejki połączona ze wspólną i jednorodną promocją (np. w połączeniu z poprowadzeniem ścieżek rowerowych po śladzie rozebranych torów)
- Reorganizacja i ożywienie, a także dbałość o ekspozycje w muzeum, mieszczące się na terenie kolejki, konserwacje i zabezpieczenie muzealiów itp.
- Integracja szlaków turystycznych (rowerowe, piesze, wodne, konne itp.) z ofertą i potencjałem kolejki (punkt sieci wypożyczalni sprzętu – rowery, kajaki, kije nordic walking). W doskonały sposób łączymy tutaj szlak kajakowy z kolejką, mając na myśli przystań, która wymaga rewitalizacji, ale znajduje się w odległości 4 km od stacji kolejki wąskotorowej, a dzięki odpowiednim narzędziom komunikacyjnym można połączyć szlak kolejki ze szlakiem kajakowym na Noteci płynąc aż do Łobżonki. Można to połączyć z ideą formuły przedsiębiorstwa prywatno- publicznego, powstanie restauracji serwującej dania kuchni krajeńskiej, nastawionej także na produkty lokalne, mając jednocześnie w swojej ofercie wypożyczalnię kajaków wraz z rozszerzoną ofertą w postaci dowozu i odbioru interesariuszy z miejsc docelowych służących każdemu z kierunków turystycznych.
- Wykreowanie Kolejki Wąskotorowej w Białośliwiu jako produktu unikatowego i markowego na mapie Kraju, który skupia wokół siebie ośrodki atrakcyjne turystycznie z bogatą ofertą dopasowaną do potrzeb odbiorcy aktywnego, biernego, dla rodzin z dziećmi, młodzieży i seniorów.
- Ważne jest zintegrowanie potencjału kolejki z innymi atrakcjami:
- Sieć szlaków rowerowych i pieszych (w myśl projektu strategicznego „Kolej na Krajnę -Dostępna Krajna”)
- Szlaki wodne (Łobżonka i Noteć oraz liczne jeziora na terenie Łobżenicy, Lipki i Zakrzewa)
- Zabytki, które możemy odwiedzić przemierzając określone trasy kolejką lub na trasie konkretnych szlaków turystycznych
- Cykliczne wydarzenia i przedsięwzięcia kulturalne na Kolejce oraz w miejscowościach, do których można dotrzeć kolejką, np. Złot Miłośników Kolejek Wąskotorowych (Białośliwie), Naturalisko (Łobżenica), Festiwal Rękodzieła (Wysoka). Ważne jest także utworzenie wydarzeń, które będą wpisane w kalendarz wydarzeń odbywających się na terenie Kraju, a wiążą się z wykorzystaniem potencjału partnerstwa
- Szeroko rozumiany marketing i promocja z wykorzystaniem technik PR, korzystanie ze środków masowego przekazu – prasa, radio, TV, skorelowanie

	<p>oferty na stronie www partnerstwa oraz aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”, media społecznościowe, fora internetowe, grupy tematyczne, konferencje tematyczne, briefingi służące promocji oferty kolejki oraz produktu turystycznego „7 dni na Krajnie”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie oferty powinno skupić się na sezonowości, w zależności od pory roku oferta będzie inna i skierowana do konkretnych grup docelowych. Kursy kolejką mogą mieć charakter rozkładowy, albo też na zasadzie „zamówień”. Nie ulega wątpliwości, że dla zachowania konkurencyjności na jak najwyższym poziomie ważne jest przygotowanie oferty całorocznej, która w naszej ocenie jest możliwa. <p>Kluczowym jest fakt wskazujący na atrakcyjność turystyczną Kolejki w kontekście optymalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury kolejki wąskotorowej. Określenie grupy docelowej, dla której należy dopasować ofertę i na tej podstawie, znając dostępne walory i atrakcje zbudować ofertę, która staje się kompatybilna z produktem jakim jest „7 dni na Krajnie”.</p> <p>Etapowanie produktu, jego aktywna i skuteczna promocja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie zintegrowanego planu rozwoju i marketingu produktu turystycznego w oparciu o „7 dni na Krajnie” (z tym, że mimo tego produktu, Kolejka Wąskotorowa powinna dbać w szczególności o swój marketing) z uwzględnieniem terenu całego partnerstwa • Materiały promocyjne oraz internetowe narzędzia w postaci strony www partnerstwa oraz aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” • Całość oparta o identyfikację wizualną marki • Pilotażowa kampania reklamowa w oparciu o dostępne i skuteczne narzędzia marketingu mix i PR, wykorzystując markę Krajny <p>3. Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze – „OKO KRAJNY” potrzeba budowy wieży widokowej z uwagi na charakterystyczne uwarunkowania i walory przyrodnicze, które bez wątpienia należą do charakterystycznych dla regionu Krajny, a które należy szczególnie wyeksponować. Dębowa Góra jest jednym z najwyższych wzniesień. Wierzchołek wznosi się ponad 192 m n. p. m. i 140 metrów ponad poziom rzeki Noteć. Dominujący nad okolicą masyw Dębowej Góry pokryty jest lasami, a na południowym stoku znajduje się utworzony w 1968 roku rezerwat Zielona Góra. Zajmuje on powierzchnię 96,09 ha, z czego ściślej ochronie podlega 12,22 ha. Z uwagi na wysokie walory, a także cenione i rzadkie gatunki fauny i flory miejsce zasługuje na szczególne umocowanie na kulturalnej mapie Krajny. Przez rezerwat prowadzi część żółtego „nadnoteckiego szlaku pieszego” prowadzącego z Bydgoszczy Prądy przez Nakło n. Not., Osiek n. Not. do Piły. Na północnej granicy rezerwatu przebiega leśna dydaktyczna ścieżka rowerowa „Dębowa Góra”, o długości 9,5 km, która prowadzi przez masyw Dębowej Góry. Na jej trasie znajduje się wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe, pomniki przyrody i chronione gatunki roślin np. jarzab brekinii. Całość jest kompatybilna z innymi projektami stając się jednocześnie elementem spójnym z produktem turystycznym „7 dni na Krajnie”. Wieża widokowa ze ścieżką w koronach drzew, o unikatowej drewnianej konstrukcji. 40 metrowa wieża o wyjątkowej, drewnianej konstrukcji i prowadząca do niej ponad kilometrowa ścieżka przyrodniczo-edukacyjna zapewniają nie tylko przepiękne widoki, ale również relaks i odprężenie. Niezapomniany spacer w koronach drzew, szum lasu, śpiew ptaków, cudowne krajobrazy. Podczas spaceru, dzięki specjalnym instalacjom i tablicom edukacyjnym zwiedzający mają szansę poznać bliżej okoliczną przyrodę oraz historię regionu Krajny.</p>
<p>Zgodność z celami</p>	<p>Projekt odpowiada na cel strategiczny 1 Krajna -obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko-turystyki oraz cel strategiczny 2 Krajna-prężne partnerstwo świadomych wspólnot oraz poszczególnym kluczowym wyzwaniom i kierunkom strategicznej interwencji:</p> <p>1.Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska</p>

	<p>-stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa -mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych 2.Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań-wspólna promocja regionu i marki Krajin -wspólny program działań związany z negatywnym oddziaływaniem pandemii na procesy społeczno – gospodarcze 3.Klimat dla przedsiębiorczych -wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne -wzmocnienie i promocja lokalnego rynku opartego o wykorzystanie miejscowych zasobów i produktów, rozwinięcie i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym młodzieży 4.Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy) -poprawa mobilności mieszkańców -wsparcie dla nowoczesnego transportu publicznego łączącego miejscowości z różnych gmin OP z sąsiednimi ośrodkami koncentracji usług pracy, edukacji i innych usług publicznych -rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury IT</p> <p>Ponadto, kluczową rolę odgrywają: -Determinanty potrzeb rozwojowych na terenie Partnerstwa: Walory przyrodniczo-krajobrazowe z jakością środowiska, Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy), klimat dla przedsiębiorczych, Potencjał i aktywność mieszkańców</p>
Okres realizacji	Przewidywany okres realizacji projektu: 2021 -2027
Budżet i źródła finansowania	<p>Środki krajowe, np. WRPO, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 ,Oś Priorytetowa II: Ochrona środowiska</p> <p>1.Wykorzystanie potencjału rzeki Noteć i Łobżonka – koszt: 20 000 000,00 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczenie z roślinności koryt rzek i kanałów oraz wiatrolomów drzew na terenie działania • Udrożnienie rzek z roślinności wodnej i inne prace poprawiające drożność cieków wodnych na terenie działania • Budowa przystani wodnej w Białośliwiu • Budowa przystani wodnej w Miasteczku Krajeńskim • Budowa przystani wodnej w Łobżenicy • Budowa przystani kajakowych na rzece Łobżonka w Wyrzysku i Osieku nad Notecią oraz przystani wodnej przy moście na Noteci przy drodze wojewódzkiej nr 242, w okolicach miejscowości Żuławka. Koszt jednej przystani kajakowej ok. 100.000,00 zł, a jednej przystani wodnej ok. 5 mln. <p>2.Rewitalizacja Kolejki Wąskotorowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Rewitalizacja obecnych torów – koszt: 63 000 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • na trasie Białośliwie- Wysoka – 15 km • na trasie Wysoka -Czajcze – 7 km • na trasie Czajcze – Łobżenica - 20 km ✓ Odbudowa torowiska: <ul style="list-style-type: none"> • na trasie Niezychowo zakłady -Polinowo – 20 km • na trasie Czajcze -Kruszki – 110 m • na trasie Niezychowo zakłady – Młotkówko – 3,5 km ✓ Wymiana podkładów – koszt: 100 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • konieczna wymiana podkładów na całości trasy – łącznie należy położyć podkłady na odcinku 73 km ✓ Remont pojazdów osobowych w strukturze kolejki – koszt: 3 860 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • Remont wagonów: 56 szt. • Remont lokomotyw: 3 szt.

	<ul style="list-style-type: none"> • Remont parowozu: 1 szt. ✓ Infrastruktura budowlana – koszt: 3 000 000,00 zł • Remont budynków wraz z adaptacją zgodnie z przeznaczeniem – 13 obiektów ✓ Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze - „OKO KRAJNY” – 3 000 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • Konstrukcja drewniana na wysokość 40 m • Ścieżka edukacyjna <p>Łączna wartość zadania: „Wykorzystanie potencjału rzeki Noteć i Łobżonki”: 20 000 000,00 zł</p> <p>Łączna wartość zadania „Rewitalizacja Kolejki Wąskotorowej” : 69 960 000,00 zł</p> <p>Łączna wartość zadania „Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze – OKO KRAJNY” : 3 000 000,00 zł</p> <p>RAZEM: 92 960 000,00 zł</p>
<p>Terytorialny zasięg projektu</p>	<p>Zasięg projektu obejmuje swoim obszarem teren partnerstwa w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Kolejka Wąskotorowa <ul style="list-style-type: none"> • Gmina Białośliwie • Gmina Wysoka • Gmina Łobżenica • Gmina Wyrzysk ➢ Wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i Noteci (szlak wodny- aktywna turystyka kajakowa) <ul style="list-style-type: none"> • Gmina Białośliwie • Gmina Miasteczko Krajeńskie • Gmina Wyrzysk • Gmina Łobżenica <p>W przypadku Gminy Lipka i Zakrzewo rekomendowany jest proces wdrożenia zasięgu oferty dostępnej na terenie wskazanych gmin: ścieżki rowerowe i piesze z wykorzystaniem potencjału drzemiącego w okolicznych lasach oraz inne dostępne atrakcje turystyczne. Kolejka może również organizować wycieczki krajoznawcze na terenie Partnerstwa, to kolejny punkt do zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności produktu „7 dni na Krajnie”.</p>
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt jest komplementarny z określonymi projektami strategicznymi:</p> <p>1.Kolej na Krajnę – Otwarta Krajna</p> <p>1.1Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy Partnerstwa (łączących walory kolejki wąskotorowej oraz integrujących turystykę pieszą, wodną czy konną)</p> <p>1.2Oznakowanie terenu Krajny (tablice przy wjeździe do każdej gminy informujące, że znajdujemy się na terenie Krajny)</p> <p>3.„KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCJĄ</p> <p>3.1 Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru:</p> <p>3.1.1Stworzenie platformy komunikacji z mieszkańcami/z wszystkimi interesariuszami zarządzanej przez stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajny” łączącej między innymi kilka funkcji:</p> <p>a) strony internetowej stowarzyszenia,</p> <p>b)systemu wsparcia przedsiębiorczości opartego o zasoby Gmin i wiedzę pracowników (przy wykorzystaniu portalu Powiatu Pilskiego www.biznes.pila.powiat.pl),</p> <p>c)platformy wymiany informacji w różnych obszarach,</p> <p>d) systemu informacji turystycznej.</p> <p>3.1.2Certyfikacja produktów lokalnych (logo Krajny, regionalne półki).</p> <p>3.1.3Wprowadzenie logo Krajny jako dobrej praktyki do standardów architektonicznych (np. logo na budynkach użyteczności publicznej, przystankach komunikacji miejskiej, projekt wizualizacji małej architektury (ławeczki, przystanki, kosze na śmieci, budynki), itd.).</p> <p>3.1.4Cykliczne spotkania dyrektorów GOK, inwentaryzacja zasobów kulturowych i ich sieciowanie – wykorzystanie zasobu obiektów i imprez, które pozostały „poza obszarem” partnerstwa: skansen, Dom Polski, Górka Klasztorna, Michał Drzymała, Blues Festiwal, itp.</p>

	<p>3.2 Instytucjonalizacja formy działania Partnerstwa wraz ze stworzeniem strategii dalszego rozwoju i włączania partnerów.</p>
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<p>Produktem projektu będzie spójny i komplementarny składnik produktu turystycznego „7 dni na Krajinie”, na podstawie którego możemy zadbać o odpowiednią promocję produktu wskazując na jego konkurencyjność. Połączenie komunikacyjne z 3 gminami wraz z możliwością łączenia ze sobą różnych szlaków: szlaku kolejowego ze szlakami turystycznymi: rowerowy, pieszy, wodny, konny. Możliwość wprowadzenia oferty całorocznej budowanej na bazie Kolejki Wąskotorowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wskaźników produktu: Rewitalizacja Kolejki Wąskotorowej <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem: 13 budynków • Powierzchnia objęta rewitalizacją: 73 km • Liczba powstałych usług (na terenie kolejki) w zakresie bazy gastronomicznej: 1, noclegowej: 1, handlowo-usługowe: 3 Udrożnienie rzeki Noteć i Łobżonka <ul style="list-style-type: none"> • Szlak wodny objęty udrożnieniu (dokładne wyliczenia nastąpią na etapie analizy wykonalności) • Liczba powstałych przystani: 6 • Liczba powstałych kwater agroturystycznych: pola namiotowe itp.: 4 • Liczba powstałych usług przy przystaniach: 4 Budowa wieży widokowej na Dębowej Górze – „OKO KRAJNY”: <ul style="list-style-type: none"> • 40 metrowa drewniana wieża widokowa – szt. 1”
<p>Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki</p>	<p>Zrównoważony rozwój w obrębie działalności turystycznej i infrastruktury technicznej kolejki wąskotorowej oraz wykorzystanie potencjału rzek mających swój bieg na terenie Partnerstwa w celu zwiększenia potencjału wynikającego z produktu „7 dni na Krajinie” oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zauważalny wzrost w obszarze turystyki uwzględniający walory przyrodniczo-krajobrazowe, posiadane potencjały w zakresie walorów i atrakcji turystycznych • Stworzenie klimatu dla przedsiębiorczych (poprzez stworzenie produktu sieciowego możliwe jest większe zainteresowanie w obrębie podstawowej infrastruktury turystycznej: baza noclegowa i gastronomiczna) • Zatrzymanie mieszkańców na terenie Partnerstwa dzięki stworzeniu oferty, w której sami w badaniach ankietowych wskazali potencjał (atrakcyjność turystyczna, jakość i czystość środowiska naturalnego) • Atrakcyjność obszaru, która może przyczynić się do wzrostu w obszarze społeczno-gospodarczym • Wzmocnienie marki Krajny i jej tożsamości, kompatybilność z tradycją i zwyczajami krajny • Promocja i zintensyfikowane użytkowanie aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” <ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba wskaźników rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zamieszkujących teren Partnerstwa -48 374 • Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w miejscach wskazanych w koncepcji projektu: szlak kajakowy oraz rewitalizacja kolejki wąskotorowej – 100.000 osób rocznie • Liczba osób korzystających z zasobów kulturowych – 50.000 osób rocznie • Liczba osób odwiedzających wieżę widokową na Dębowej Górze „OKO KRAJNY”: 10.000 osób rocznie • Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych organizowanych na kolejce – wzrost o 100% oraz wydarzeń w gminach partnerstwa, których atrakcyjna oferta zachęca do ich udziału dzięki przygotowaniu i udostępnieniu kalendarza wydarzeń kulturalnych
<p>Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego</p>	<p>Projekt o wysokich cechach wskazujących na jego wielofunkcyjność w obszarze turystyki, a także w innych dziedzinach tak ważnych dla rozwoju partnerstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka (ożywienie gospodarcze w obszarze obiektów objętych rewitalizacją, a także w związku z aktywnością na szlaku wodnym - kajaki. Poprzez zwiększenie zasobów ludzkich we wskazanych

	<p>miejscach rozwinię się baza noclegowa, gastronomiczna i usługowo-handlowa, co przyczyni się bezpośrednio do zwiększenia zapotrzebowania na zatrudnienie oraz wesprze lokalnych przedsiębiorców)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spółeczeństwo (rozwińnię oferty dla mieszkańców Partnerstwa sprawi, iż chętniej będą korzystać z oferowanych przedsięwzięć, jak również wybór miejsca zamieszkania może bezpośrednio wskazać na teren Partnerstwa z uwagi na jego walory turystyczno-kulturowe, które są go w stanie zatrzymać) • Środowisko (mimo podjętych działań zachowane zostanie naturalne piękno środowiska naturalnego, gdyż dążymy do działań proekologicznych na terenie Partnerstwa, a jednym z kluczowych walorów jest fauna i flora naszego obszaru, rezultatem będzie bezpośredni wzrost zainteresowania regionem, a wpływy z rozwoju turystyki można przeznaczyć na edukację ekologiczną) • Przestrzeń (wymiar przestrzenny zyska dzięki wprowadzonym pracom modernizacyjnym, konserwacjom i adaptacjom miejsc na cele kulturalne, a co za tym idzie jego wizerunek ogólny i estetyka zyska na atrakcyjności) <p>Realizacja projektu będzie kompatybilna i spójna przez co pozwoli na efektywny i zamierzony rozwój Partnerstwa dla rozwoju Krajny wraz z osiągnięciem zamierzonych celów.</p>
--	--

Źródło: opracowanie Grupa Robocza

Tabela 13. Fiszka projektowa nr 4

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 2 „KOLEJ NA KRAJNĘ” – AKTYWNA KRAJNA 2.4. Stworzenie sieciowego produktu turystycznego wraz z bazą gastronomiczną i noclegową obejmującego wszystkie gminy w Partnerstwie – „7 DNI NA KRAJNIE” wraz z rozszerzeniem o całe Partnerstwo aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”.
Lider projektu	Stowarzyszenie „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”
Partnerzy	Powiat Piłski, Powiat Złotowski, Gmina Białośliwie, Gmina Lipka, Miasto i Gmina Łobzenica, Gmina Miasteczko Krajeńskie, Gmina Zakrzewo, Gmina Wyrzysk, Miasto i Gmina Wysoka, Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”, Lokalna Grupa Działania „Krajna Złotowska”, Koła Gospodyń Wiejskich
Potrzeba realizacji projektu	<p>Potrzeba stworzenia regionalnego produktu turystycznego/produktu sieciowego wymagającego stworzenia odpowiedniej platformy współpracy między podmiotami pośredniej i bezpośredniej gospodarki turystycznej, jak również między branżą turystyczną a przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego. Stworzenie i wypromowanie oferty turystycznej umożliwiającej aktywizację endogennych zasobów przyrodniczych i kulturowych, pobudzającej rozwój przedsiębiorczości oraz poprawiającej dostępność oferty czasu wolnego dla mieszkańców i przyjezdnych. Turystyka w Partnerstwie w ocenie badanych interesariuszy jest ważnym i strategicznym celem, jednym z najważniejszych obszarów działania, niewykorzystanym potencjałem, ważnym aspektem, który należy sukcesywnie rozwijać, a także istotnym elementem rozwoju gmin z terenu Partnerstwa, którego rozwój jest potrzebny i uzasadniony. Realizacja projektu w obszarze stworzenia produktu sieciowego „7 dni na Krajnie” doskonale odpowiada na główny problem Partnerstwa, który został określony jako niski poziom konkurencyjności Partnerstwa dla rozwoju Krajny. Rozwój (ilościowy i jakościowy) zagospodarowania turystycznego (infrastruktury wypoczynkowej, oferty wydarzeń itd.) to także droga do poprawy jakości życia mieszkańców (wewnętrzna funkcja). Liczymy na to, że w strefie gospodarczej dojdzie do zmian, które przełożą się na utworzeniu nowych firm, a co za tym idzie miejsc pracy docelowo związanych z obsługą turystyczną. W strefie społecznej zauważymy poprawę jakości życia mieszkańców, którzy zyskają dzięki dodatkowym możliwościom wynikającym z większej liczby turystów odwiedzających gminy. W wymiarze środowiskowym zauważymy korzyści wynikające ze wzrostu gospodarczego, które przełożą się na efektywną działalność w zakresie działań proekologicznych wraz ze zwiększeniem ochrony zasobów naturalnych gminy.</p> <p>Warto podkreślić, iż turystyka oraz przemysł czasu wolnego w polityce rozwoju partnerów stanowią bardzo ważny aspekt i wielokrotnie wskazują, iż celem jest zwiększenie</p>

	<p>atrakcyjności turystycznej i rozwój turystyki aktywnej, budowa lub remonty małej infrastruktury turystycznej, wspieranie rozwoju turystyki i usług okołobiznesowych, poprawa walorów turystycznych poprzez inwestycje w tereny atrakcyjne, rozbudowa infrastruktury wokół zbiorników wodnych , budowa szlaków pieszych, rowerowych, edukacyjnych oraz umożliwienie rozwoju inwestycji hotelowych (pensjonaty o średnim i wyższym standardzie), a ponadto wsparcie budowy kapitału społecznego.</p> <p>W nawiązaniu do powyższych elementów potrzeba realizacji projektu odpowiada na wiele problemów oraz deficytów partnerstwa wykorzystując jego potencjały i odpowiadając wyzwaniom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimat do wzajemnej współpracy i integracji działań (wspólna promocja regionu i marki Krajny, zintegrowanie działań NGO funkcjonujących na terenie Partnerstwa) • Walory przyrodniczo-krajobrazowe z jakością środowiska (mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa, rozwój zielonej energii (zielono-niebieska infrastruktura) • Klimat dla przedsiębiorczych (wzmocnienie i promocja rynków lokalnych opartych na wykorzystaniu lokalnych zasobów i przewag konkurencyjnych, jak również przedsiębiorczości mieszkańców, w tym młodzieży, wpieranie innowacyjnych przedsięwzięć)
<p>Odbiorcy projektu</p>	<p>Mieszkańcy terenu Partnerstwa, turyści, seniorzy, dzieci i młodzież, dorośli, przedsiębiorcy, lokalne organizacje pozarządowe, potencjalni inwestorzy.</p>
<p>Koncepcja projektu</p>	<div data-bbox="651 922 1225 1496" data-label="Image"> </div> <p>Przygotowanie produktu turystycznego, na który składają się różnorodne elementy, które są ze sobą powiązane tworząc w całości pakiet dóbr materialnych i usług spełniających oczekiwania i zaspokajających potrzeby mieszkańców, turystów i wszystkich innych odbiorców projektu. Oferta dopasowana będzie tak, aby wyróżniała się spośród innych dostępnych na rynku. Produkt turystyczny „7 dni na Krajnie” składa się z następujących elementów, które można odnaleźć na obszarze Partnerstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ze względu na rodzaj turysty/grupę odbiorców <ul style="list-style-type: none"> • Niewymagający Kowalscy (nie mający dużych oczekiwań, wybierający aktywny wypoczynek, lubiący spacerować, jazdę na rowerze i poznawanie ciekawych miejsc, podróżuje z rodziną, bardzo nastawiony na atrakcje dla dzieci i miejsca, w których znajdzie ciekawą ofertę dla całej rodziny, na nocleg wybiera pokoje gościnne, lubi także korzystać z lokalnej kuchni) • Spontaniczni sportowcy (dla tej grupy turystów to przede wszystkim okazja do uprawiania sportu, pieszej turystyki, zajmowania się swoim hobby, chętnie

wybierają też jeziora, lasy i rzeki –jadą tam, gdzie można zajmować się ulubioną aktywnością, a także uprawiają różne sporty (najczęściej kajakarstwo i bieganie), wybiera rower jako środek transportu. Nocują w pokojach gościnnych i pensjonatach, ponadto co czwarty korzysta z pól namiotowych)

- **Entuzjaści wakacji** (lubią wszelkiego rodzaju wyjazdy, poznawanie nowych miejsc i dobrą zabawę, lubią spędzać czas zarówno aktywnie, jak i na leniuchowaniu. Chcą spróbować wszystkiego. Najczęściej spacerują, plażują, pływają, grillują i jeżdżą na rowerze, ale także uprawiają sport oraz czytają, słuchają muzyki, oglądają filmy. Najchętniej czas spędzają na rozrywce i kontaktach towarzyskich (88%). Jednocześnie są najbardziej otwarci na samotne wyjazdy, w czasie których można poznać nowych ludzi lub po prostu odpocząć).

- **Typ poznawczy:**

- nastawiony na obcowanie z przyrodą (teren bogaty w różnorodność przyrodniczą i krajobrazową oraz dostępne atrakcje turystyczne)
- nastawiony na obcowanie z kulturą i historią (obszar partnerstwa zróżnicowany i kulturowo dopasowany do potrzeb określonych odbiorców, bogata tradycja i zróżnicowanie pod względem historycznym: miejsce Bitwy pod Dąbkami, miejsce pamięci w Górach Woskich)
- nastawiony na obcowanie z ludźmi (agroturystyka, liczne wydarzenia kulturalne o charakterze cyklicznym)

- **Typ wypoczynkowy (turystyka aktywna)** – połączone szlaki turystyczne: ścieżki rowerowe, piesze, wodne, kajakowe, szlaki konne, Dębowa Góra, agroturystyka, lasy, rzeka Noteć i Łobżonka, liczne jeziora, lasy bogate w runo leśne: grzyby, jagody, jeżyny itp.), szlaki leśne, np. ścieżka na Dębową Górę

- **Typ kontemplacyjny** (kontakt z przyrodą w licznych lasach na terenie Lipki i Zakrzewa oraz wszystkie pozostałe wymienione powyżej

- **Ze względu na rodzaj turystyki**

- **turystyka poznawcza** (liczne obiekty kulturalne, np. Spichlerz „Wacek” „Dom Polski” w Zakrzewie, Skansen w Osieku nad Notecią, Kolejka Wąskotorowa)
- **turystyka wypoczynkowa** (agroturystyka, ośrodki wypoczynkowe, jeziora, pola namiotowe, Dębowa Góra, Grodzisko w Wolsku)
- **turystyka kwalifikowana** (szlak rowerowy, pieszy, wodny, konny, polowania, grzybobranie, Bractwo Kurkowe w Wysokiej)
- **turystyka zdrowotna** (szpital w Wyrzysku)
- **turystyka biznesowa** (skierowana głównie do odbiorców nastawionych na rynek produktów rolnych)
- **turystyka religijna** (Górka Klasztorna, liczne obiekty sakralne na terenie Partnerstwa)

„7 dni na Krajinie” to produkt sieciowy podzielony na konkretne ruchy turystyczne, w których określony rodzaj mieszkańca czy turysty znajdzie coś dla siebie, gdyż każdy z odbiorców ma prawo wyboru odpowiedniej formy wypoczynku w zależności od swoich potrzeb i pragnień w myśl hierarchii potrzeb ludzkich wg. A. Maslova.

Produkt turystyczny „7 dni na Krajinie” składa się z:

1. **Oferty podstawowej:**

- **walory przyrodnicze/krajoznawcze bez ingerencji człowieka:**
- ✓ Osobliwości fauny i flory
 - **walory powstałe przy niewielkim wpływie człowieka/lub ukształtowane przez człowieka**
- ✓ Parki krajobrazowe, punkty widokowe, parki zabytkowe
 - **walory kulturowe (obiekty materialnej i niematerialnej kultury, powstałe w procesie historycznego rozwoju:**
- ✓ Muzea, skanseny, kościoły, kolejka wąskotorowa, wieża widokowa
- ✓ Dzieła ludowej kultury niematerialnej: folklor, tradycje, obrzędy, zwyczaje itp.
 - **walory specjalistyczne**
- ✓ kajaki i żeglarstwo
- ✓ wędkarstwo

- ✓ myślistwo
- ✓ turystyka jeździecka
- ✓ grzybobranie
 - imprezy i wydarzenia społeczno-kulturalne:
- ✓ Wystawy, festiwale, imprezy cykliczne, imprezy sportowe, wydarzenia religijne

Oferta istniejąca	Oferta planowana do stworzenia
Walory przyrodnicze i krajoznawcze, fauna i flora	Utworzenie sieci szlaków rowerowych, pieszych, wodnych i konnych, by w sposób łatwy i dostępny móc obcować z naturą
Parki krajobrazowe, Parki zabytkowe	Utworzenie punktów widokowych umożliwiających obcowanie z naturą i wywołujących pozytywne wrażenia (wieża widokowa na Dębowej Górze)
Muzea, skanseny, kościoły	Powiększanie oferty wraz z aktywną promocją miejsc wartych zobaczenia w ramach „7 dni na Krajinie”
Kajaki i żeglarstwo	Udrożnienie rzeki Noteć i Łobzonki w celu usprawnienia drożności rzek w celu wprowadzenia aktywnej turystyki wodnej
Turystyka jeździecka	Utworzenie szlaku konnego, dzięki bogato rozwiniętej branży konnej w Gminie Łobżenica (Dobrzyniewo) , a także w Gminie Miasteczko Krajeńskie (Wolsko)
Myślistwo, grzybobranie, wędkarstwo	Aktywna promocja za pośrednictwem strony www partnerstwa oraz aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”. Wpisanie do kalendarza wydarzeń cyklicznego wydarzenia związanego z myślistwem, np. Hubertus w Gminie Łobżenica czy Bractwo Kurkowe w Wysokiej
Imprezy i wydarzenia kulturalne o charakterze cyklicznym: Blues Express, Festiwal Rękodzielnictwa, Festiwal Folkloru Krajeńskiego, Złot Miłośników Kolejek Wąskotorowych	Oparty na bazie tradycji i kultury Krajny „Festiwal tradycji i kultury Krajny” oparty o doświadczenia i tożsamość Krajny, realizowany cyklicznie w każdej z gmin z obszaru Partnerstwa oraz stworzenie kalendarza wydarzeń.

2. Oferty uzupełniające:

- podstawowa infrastruktura turystyczna: baza noclegowa i gastronomiczna
- infrastruktura turystyczna i para turystyczna: ścieżki rowerowe i pieszo-rowerowe, szlaki wodne, punkty Informacji Turystycznej, obiekty sportowo-rekreacyjne, służba zdrowia, kolej liniowa, sieć autobusowa. Możliwości spędzenia czasu wolnego z dziećmi ukierunkowane na ich zainteresowania, np. place zabaw, skate parki czy strefy workout
- infrastruktura ogólna: dostępność komunikacyjna, sieć handlowa, pomoc techniczna i wszystkie inne usługi około turystyczne, np. wypożyczalnia rowerów, kajaków, stadniny koni itp. Oferta skonstruowana jest tak, aby odpowiadała na potrzeby i pragnienia. Mieszkaniec/turysta dzięki jej różnorodności, a także dzięki swojej unikatowości otrzymuje możliwość przeżycia wrażeń estetycznych, uaktywnia sferę przeżyć psychicznych, a walory dóbr kultury i dotychczasowych osiągnięć rozbudzają zainteresowania, kształtują świadomość. Walory turystyczne sprzyjają dobrym warunkom do odpoczynku i regeneracji sił.

Produkt turystyczny „7 dni na Krajinie” opiera się na silnym fundamencie, który staje się podwaliną do skorzystania z posiadanego potencjału.

Kluczowa atrakcja turystyczna, którą jest Kolejka Wąskotorowa stanie się centrum, w którym odbiorca/turysta zasięgnie kompleksowej informacji na temat możliwości zaspokojenia określonych potrzeb (pod względem rodzaju aktywności, którą preferuje). Kolejka Wąskotorowa w połączeniu z walorami turystycznymi obszaru Partnerstwa sprawi, że Krajna stanie się miejscem, które będą licznie odwiedzać mieszkańcy, a także turyści polscy i zagraniczni.

Przejazd kolejką wąskotorową powinien stanowić początek przygody na Krajnie, zważywszy na to, że łączy ona komunikacyjnie Gminę Białosłowie, Gminę Wysoka, Gminę Łobżenica i Gminę Wyrzysk. Odpowiednio przygotowana infrastruktura na kolejce winna wskazać odbiorcy, że szlaki (w tym pętle) piesze, rowerowe, konne są skomunikowane (połączone) z kolejką i doprowadzają też do tras wodnych uwzględnieniem kluczowych zabytków/miejsc/atrakcji/walorów turystycznych, dla przykładu:

- mieszkaniac/turysta jadąc rowerem na trasie Arentowo-Osiek-Lipka może w celu uatrakcyjnienia swojej wycieczki skorzystać z oferty skansenu w Osieku nad Notecią, w Łobżenicy odwiedzić Wieżę Ciśnień, a w Lipce zatrzymać się w dostępnych miejscach agroturystycznych, odwiedzić bogate w zasoby lasy
- turysta, który zainteresowany jest turystyką kajakową może popłynąć trasą od Noteci w Miasteczku Krajeńskim aż do rzeki Łobżonki w Łobżenicy, a na trasie skorzystać z dostępnych na trasie atrakcji
- turysta nastawiony na turystykę konną może skorzystać z bogatej w zasoby konne Gminie Łobżenica, a przy okazji odwiedzić bogate w różnorodną faunę i florę lasy Gminy Lipka i Zakrzewo
- mieszkaniac/turysta określony mianem seniora może odnaleźć ofertę wypoczynku aktywnego (Dębowa Góra (np. do uprawiania sportu jakim jest nordic walking) ,przestrzeń wokół stawu miejskiego i infrastruktura wokół niego -bulwary wyrzyskie), a także skorzystać z dostępnych miejsc kultu religijnego (Górka Klasztorna czy liczne obiekty sakralne), a także mając na uwadze dbałość o swoje zdrowie skorzystać docelowo z oferty szpitala w Wyrzysku, poznając przy tym w czasie wolnym lokalną historię i atrakcje

Nastąpi inwentaryzacja istniejących szlaków, ich dostępności, oznaczenia oraz zostaną wyznaczone, oznaczone i opisane nowe szlaki pod kątem potrzeb wskazanych grup turystów.

Kluczową rolę odgrywa połączenie ze sobą konkretnych walorów i atrakcji w jedną spójną całość. Każdy z obiektów prezentuje i „sprzedaje” swoją ofertę indywidualnie, ale jest równocześnie elementem i uczestnikiem liniowego produktu turystycznego jakim jest „7 dni na Krajnie”. Formę współpracy podmiotów tworzących ten produkt możemy śmiało określić grupą marketingową.

Produkt powinien zostać podzielony na kilka etapów, w których interesariusz znając swoje potrzeby i oczekiwania wybierze ofertę w jego ocenie najlepszą dla siebie z nastawieniem na sezonowość otrzymując przy tym bazę/informacje rzeczowe na temat ważnych w podróżowaniu aspektach: baza noclegowa, gastronomiczna, dostępność komunikacyjna.

➤ „7 dni na Krajnie” to:

Szlak kolejowy -Kolejka Wąskotorowa- punkt docelowy wskazujący na możliwości /potencjał Partnerstwa w kontekście rozwoju turystycznego (bogata baza informacyjno-promocyjna z rozbudowaną infrastrukturą muzealno-użytkową)

Szlak turystyczny – rowerowy-pieszy-wodny-konny – łączący ze sobą wszystkie gminy należące terytorialnie do Partnerstwa z uwzględnieniem punktów na konkretnych trasach o charakterze: baza kulturowa/noclegowa/gastronomiczna/przyrodnicza/kulturowa i poznawcza na wytyczonym szlaku

Szlak kulinarny -Krajna pełna smaku(ów)- wykorzystując ogromny potencjał w zakresie produktów regionalnych wskazujących konkretnie na korzystanie z dostępnych zasobów: owoce z okolicznych sadów, grzyby i owoce z lasów, miody z okolicznych pasiek, warzywa od lokalnych rolników, przetwory od KGW

Szlak kulturowy -bogaty w różnorodność wydarzeń i przedsięwzięć kulturalnych w oparciu o tradycje Krajny wzmocniony o budowanie tożsamości i identyfikacji z marką Krajny.

Przygotowany produkt odpowiada na potrzeby odbiorców pod względem sezonowości oraz z nastawieniem na elementy turystyki całorocznej. W kontekście turystyki całorocznej można wykorzystać Kolejkę Wąskotorową, która po przygotowaniu jej infrastruktury oraz dopasowaniu oferty kulturalno-edukacyjnej okaże się miejscem atrakcyjnym cały rok, a dodatkowo dzięki półkom regionalnym i punkcie informacji odbiorca otrzyma konspekt i

propozycje na okres wiosenno-letni. Oferta Kolejki skonstruowana będzie tak, by odpowiadała na różne potrzeby odbiorcy w kontekście posiadanych zasobów, np. jesienne przejazdy kolejką i wyjazd na grzybobranie do lasów w Lipce i Zakrzewie lub nordic walking na trasie do Dębowej Góry lub zimowe spływy kajakowe rzeką Noteć i Łobżonką. Ponadto, „kolejkowa scena kulturalna”, na której prezentowani będą lokalni artyści, którzy współpracują z instytucjami kultury z terenu partnerstwa, a także „kolejka pełna krajeńskich smaków”, wydarzenie kulinarne, które skierowane będzie do KGW z obszaru, zapraszające wszystkich smakoszy i ukierunkowane na dary z lasów z terenu partnerstwa, np. dania z grzybów, albo dziczyzna na wiele sposobów, np. z dodatkiem owoców z okolicznych sadów czy owoców leśnych. Każdorazowe wydarzenie będzie doskonałą okazją do podkreślenia bogatych walorów Krajny i promocję jej oferty. Idąc dalej, sezonowe rajdy rowerowe na wytyczonych szlakach, każdego roku w innej gminie lub zawody nordic walking, które mają na celu zintegrowanie środowiska seniorów, zawody konne itp. mając zawsze na uwadze promocję zasobów/walorów i potencjałów „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”. W produkcie należy skondensować wydarzenia tak, by stały się one cykliczne i utrwały się w kontekście myślenia o regionie Krajny, a ponadto nastąpi rozwój, modernizacja, a nawet nowa oferta kulturalna pod kątem potrzeb konkretnych szlaków

➤ **Etapowanie produktu, jego aktywna i skuteczna promocja:**

- ✓ Pierwszym etapem realizacji projektu jest rozpowszechnienie oferty produktu sieciowego „7 dni na Krajnie” za pośrednictwem aplikacji „Rajna na szagę przez Krajnę”. W tym miejscu należy zadbać o bieżące informowanie/uzupełnianie danych kluczowych dla odbiorców. Ponadto, aktywna i skuteczna promocja produktu za pośrednictwem strony internetowej Partnerstwa oraz narzędzi marketingowych i public relations ukierunkowanych na promocję branży turystycznej, a także dodatkowa funkcjonalność w postaci możliwości planowania tras, udostępniania zdjęć i opisów, a także powiadomienia o wydarzeniach
- ✓ Publikacja w postaci np. broszury wskazująca na szczegóły oferty produkty wraz z jego elementami składowymi. Zaangażowanie lokalnych instytucji kultury /działów promocji w gminach w celu czynnego udziału w organizacji i rozpowszechnianiu produktu.
- ✓ Proces marketingowo-promocyjny za pośrednictwem potencjału kolejki wąskotorowej, którą w sezonie wiosenno-letnim odwiedza od 300 do 500 osób w 1 dzień (niedziela).
- ✓ Kampanie promocyjne na portalach społecznościowych, w lokalnej prasie i mediach, prezentacja oferty podczas branżowych targów/konferencji czy innych wydarzeń dedykowanych produktom turystycznym.
- ✓ Promocja w placówkach oświatowych czy wśród przedsiębiorców lub Klubów Seniora, która dzięki swojej atrakcyjności przyczyni się do zwiększenia zainteresowania regionem Krajny, oferująca dodatkowe pakiety spersonalizowane elementy oferty skierowane dla konkretnych grup.
- ✓ Wydarzenia aktywizujące produkt turystyczny w formie rekreacji mieszkańców partnerstwa, np. Krajeński Festiwal Sąsiadów z rajdami pieszymi i rowerowymi lub Wydarzenia kulinarne dla KGW promujące lokalne zasoby lasów oraz lokalne produkty

W celu zapewnienia jak najwyższej jakości oferty turystycznej w formie produktu sieciowego „7 dni na Krajnie”, będącej konkurencyjną na tle innych ofert należy zwrócić uwagę na szereg istotnych i bardzo ważnych elementów, których realizacja jest niezbędna:

- ✓ **rewitalizacja Kolejki Wąskotorowej**
- ✓ **budowa nowych sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych**
- ✓ **wyznaczenie szlaków sieci ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych po drogach istniejących**
- ✓ **wykorzystanie potencjału rzeki Noteć i Łobżonka oraz terenów otaczających (udroźnienie rzek w celu przygotowania ich do stworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych szlaków wodnych dla aktywnej turystyki kajakowej, podniesienie atrakcyjności terenów znajdujących się przy nadbrzeżu poprzez budowę przystani wodnych czy zagospodarowanie w postaci wiat turystycznych), tak by stanowiły one atrakcyjne tereny pod inwestycje w bazę gastronomiczną, hotelową i handlowo-usługową, np. przewozy, wypożyczalnie sprzętu itp.**

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa wieży widokowej na Dębowej Górze ✓ przygotowanie terenów pod bazę noclegową i gastronomiczną oraz handlowo-usługową, bądź upowszechnienie możliwości rozwoju tych już funkcjonujących.
	<p>Projekt odpowiada na cel strategiczny 1 Krajna -obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko-turystyki oraz cel strategiczny 2 Krajna- prężne partnerstwo świadomych wspólnot oraz poszczególnym kluczowym wyzwaniom i kierunkom strategicznej interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska <ul style="list-style-type: none"> ✓ stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa ✓ mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych 2. Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań <ul style="list-style-type: none"> ✓ wspólna promocja regionu i marki Krajny ✓ wspólny program działań związany z negatywnym oddziaływaniem pandemii na procesy społeczno – gospodarcze 3. Klimat dla przedsiębiorczych <ul style="list-style-type: none"> ✓ wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne ✓ wzmocnienie i promocja lokalnego rynku opartego o wykorzystanie miejscowych zasobów i produktów, rozwinięcie i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym młodzieży 4. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy) <ul style="list-style-type: none"> ✓ poprawa mobilności mieszkańców ✓ wsparcie dla nowoczesnego transportu publicznego łączącego miejscowości z różnych gmin OP z sąsiednimi ośrodkami koncentracji usług pracy, edukacji i innych usług publicznych ✓ rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury IT <p>Ponadto, kluczową rolę odgrywają:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Determinanty potrzeb rozwojowych na terenie Partnerstwa: Walory przyrodniczo-krajobrazowe z jakością środowiska, Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna, infrastruktura IT, transport zbiorowy), klimat dla przedsiębiorczych, Potencjał i aktywność mieszkańców
Okres realizacji	<p>Przewidywany okres realizacji projektu: 2021 -2027</p> <p>Na rok 2021 można wprowadzić elementy, które mogą zostać zrealizowane za pośrednictwem strony www i aplikacji</p>
Budżet i źródła finansowania	<p>Środki zewnętrzne, krajowe i unijne pozwalające w swojej specyfice na rozwój turystycznych produktów sieciowych czy też lokalnej oferty turystycznej.</p> <p>Działania, na których należy się skupić, by wprowadzić do obiegu produkt turystyczny „7 dni na Krajnie”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie oferty online skomunikowanej ze stroną internetową Stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny” • Umieszczenie oferty w aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” • Wypracowanie systemu identyfikacji produktu wraz z efektywną kampanią marketingową i PR • Opracowanie działań marketingowych w oparciu o dostępne narzędzia w celu promocji produktu stosowane przez jednostki odpowiedzialne za ich stosowanie i upowszechnianie • Opracowania drukowane oferty produktu turystycznego wraz ze wskazaniem na: produkty regionalne /walory turystyczne /atrakcje turystyczne • Utworzenie i utrzymanie punktu informacji turystycznej na terenie Kolejki Wąskotorowej w Białośliwiu, w Wieży Ciśnień w Łobżeniczy oraz w Domu Polskim w Zakrzewie <p>Przewidywany budżet potrzebny na wykonanie zadania: 100 000,00 zł</p>
Terytorialny zasięg projektu	<p>Powiaty i Gminy wchodzące w skład Partnerstwa dla rozwoju Krajny</p>

<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt jest komplementarny z określonymi projektami strategicznymi:</p> <p>1.Kolej na Krajnę – Otwarta Krajna</p> <p>1.1 Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy Partnerstwa (łączących walory kolejki wąskotorowej oraz integrujących turystykę pieszą, wodną czy konną)</p> <p>1.2 Oznakowanie terenu Krajny (tablice przy wjeździe do każdej gminy informujące, że znajdujemy się na terenie Krajny)</p> <p>3.„KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYcją –</p> <p>3.1 Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru:</p> <p>3.1.1Stworzenie platformy komunikacji z mieszkańcami/z wszystkimi interesariuszami zarządzanej przez stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajny” łączącej między innymi kilka funkcji:</p> <p>a) strony internetowej stowarzyszenia,</p> <p>b) systemu wsparcia przedsiębiorczości opartego o zasoby Gmin i wiedzę pracowników (przy wykorzystaniu portalu Powiatu Piłskiego www.biznes.pila.powiat.pl),</p> <p>c)platformy wymiany informacji w różnych obszarach,</p> <p>d) systemu informacji turystycznej.</p> <p>3.1.2Certyfikacja produktów lokalnych (logo Krajny, regionalne półki).</p> <p>3.1.3Wprowadzenie logo Krajny jako dobrej praktyki do standardów architektonicznych (np. logo na budynkach użyteczności publicznej, przystankach komunikacji miejskiej, projekt wizualizacji małej architektury (ławeczki, przystanki, kosze na śmieci, budynki), itd.).</p> <p>3.1.4Cykliczne spotkania dyrektorów GOK, inwentaryzacja zasobów kulturowych i ich sieciowanie – wykorzystanie zasobu obiektów i imprez, które pozostały „poza obszarem” partnerstwa: skansen, Dom Polski, Górka Klasztorna, Michał Drzymała, Blues Festiwal, itp.</p> <p>3.2Instytucjonalizacja formy działania Partnerstwa wraz ze stworzeniem strategii dalszego rozwoju i włączania partnerów.</p>
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<p>Produkt sieciowy „7 dni na Krajnie”</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Oferta online skomunikowana ze stroną internetową Stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny” ✓ Umieszczenie oferty w aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” ✓ Wypracowany system identyfikacji produktu ✓ Opracowanie działań marketingowych w oparciu o dostępne narzędzia w celu promocji produktu na tle naszego kraju i poza jego granicami ✓ Produkty regionalne /walory turystyczne /atrakcje turystyczne ✓ Opracowania służące promocji produktu
<p>Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki</p>	<p>Zrównoważony rozwój w obrębie działalności turystycznej dzięki produktowi sieciowemu jakim jest projekt „7 dni na Krajnie”:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zauważalny wzrost w obszarze turystyki uwzględniający walory przyrodniczo-krajobrazowe, posiadane potencjały w zakresie walorów i atrakcji turystycznych ✓ Stworzenie klimatu dla przedsiębiorczych (poprzez stworzenie produktu sieciowego możliwe jest większe zainteresowanie w obrębie podstawowej infrastruktury turystycznej: baza noclegowa i gastronomiczna) ✓ Zatrzymanie mieszkańców na terenie Partnerstwa dzięki stworzeniu oferty, w której sami w badaniach ankietowych wskazali potencjał (atrakcyjność turystyczna, jakość i czystość środowiska naturalnego) ✓ Atrakcyjność obszaru, która może przyczynić się do wzrostu w obszarze społeczno-gospodarczym ✓ Wzmocnienie marki Krajny i jej tożsamości, kompatybilność z tradycją i zwyczajami krajny ✓ Promocja i zintensyfikowane użytkowanie aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” <p>Wzrost liczby mieszkańców oraz turystów odwiedzających teren Partnerstwa dzięki posiadanemu produktowi turystycznemu.</p>
<p>Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego</p>	<p>Projekt o wysokich cechach wskazujących na jego wielofunkcyjność w obszarze turystyki, a także w innych dziedzinach tak ważnych dla rozwoju partnerstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gospodarka (wzrost w zakresie gospodarczym spowodowany atrakcyjnością oferty co zwiększy popyt na różnego rodzaju usługi na terenie Partnerstwa: baza gastronomiczna, baza noclegowa, handlowo-usługowa, co z kolei stanie się

	<p>zachętą dla lokalnych przedsiębiorców i zwiększenia liczby potencjalnych inwestorów)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Społeczeństwo (zwiększenie zainteresowania mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców w inwestycje na terenie Partnerstwa mające przynieść im wymierne korzyści, a ponadto zwiększenie potencjału wynikającego z atrakcyjności terenu Partnerstwa jako miejsca do życia i pracy) ✓ Środowisko (rozwój turystyki może przynieść dwojakie spojrzenie na kwestie środowiska, z jednej strony zwiększenie liczby turystów może przyczynić się do ingerencji w jej naturalne środowisko, jednakże zwiększenie ilości turystów niesie za sobą korzyści finansowe, które można przeznaczyć na aktywną edukację proekologiczną) ✓ Przestrzeń (wymiar przestrzenny zyska dzięki wprowadzonym pracom modernizacyjnym, konserwacjom i adaptacjom miejsc na cele kulturalne, a co za tym idzie jego wizerunek ogólny i estetyka zyska na atrakcyjności, co stanowi bardzo ważny aspekt w tworzeniu produktu turystycznego) <p>Realizacja projektu będzie kompatybilna i spójna przez co pozwoli na efektywny i zamierzony rozwój Partnerstwa dla rozwoju Krajinę wraz z osiągnięciem zamierzonych celów.</p>
--	---

Źródło: opracowanie Grupa Robocza

Tabela 14. Fiszka projektowa nr 5

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 3 „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCJĄ 3.1. Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru.
Lider projektu	Powiat Piłski
Partnerzy	Powiat Złotowski, Gmina Białośliwie, Gmina Lipka, Miasto i Gmina Łobżenica, Gmina Miasteczko Krajeńskie, Gmina Zakrzewo, Gmina Wyrzysk, Miasto i Gmina Wysoka. -za każdy projekt odpowiedzialne stowarzyszenie. - planowane włączenie innych JST
Potrzeba realizacji projektu	1) Projekt będzie odpowiadał na następujące problemy: - utratę więzi z obszarem Partnerstwa, - brak zintegrowanej oferty turystycznej, - brak wspólnej promocji regionu i marki Krajny, - brak zainteresowania potencjalnych nowych inwestorów.
Odbiorcy projektu	mieszkańcy obszaru Partnerstwa, uczniowie, studenci, seniorzy, turyści, przedsiębiorcy, lokalni dostawcy, konsumenci lokalnych produktów, członkowie stowarzyszenia, pracownicy biura, ogólna społeczność, dyrektorzy GOK
Koncepcja projektu	Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru: 1. Stworzenie platformy komunikacji z mieszkańcami/ z wszystkimi interesariuszami zarządzanej przez stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajny”. Platforma będzie spełniała wszystkie warunki dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz będzie łączyć m.in. kilka funkcji: a) Strony internetowej stowarzyszenia, zawierająca wszelkie informacje na temat stowarzyszenia od podstaw prawnych, regulaminy, statut, historia, teren itp., do informacji dla mieszkańców, turystów. Stworzenie tematycznych zakładki m.in.: „KULTURA” na stronie Stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”, która będzie bazą bieżących wydarzeń i przedsięwzięć na terenie Partnerstwa. Platforma będzie spełniała wszystkie warunki dla osób ze specjalnymi potrzebami. b) Systemu wsparcia przedsiębiorczości opartego o zasoby gmin i wiedzę pracowników (planuje się za zgodą UMWW wykorzystanie portalu Powiatu Piłskiego www.biznes.powiat.pila.pl). c) System informacji turystycznej powiązany z aplikacją „Rajza na Szagę przez Krajnę” - a w niej m.in.: informacje, miejsca turystyczne, stworzenie bazy kulturalnych produktów sieciowych, które należałoby systematycznie uzupełniać w aplikacji „Rajza na Szagę przez Krajnę” oraz na stronie www Partnerstwa

	<p>2. Certyfikacja produktów lokalnych z wykorzystaniem logo Krajny, utworzenie regionalnych pótek z „Produktem lokalnym dla Krajny”, logo interpretowane jako znak jakości Partnerstwa (działania te mogą stanowić o wysokiej jakości towarach), przy tym tworzenie materiałów promocyjnych, kreatywnych (oryginalnych Krajny) np.: gry planszowe, puzzle, kolorowanki, magnesy, notesy, mapa Krajny dla najmłodszych, bądź p0amiątki charakteryzujące Krajnę.</p> <p>3. Wprowadzenie logo Krajny jako dobrej praktyki do standardów architektonicznych (np.: logo na budynkach użyteczności publicznej, przystankach komunikacji miejskiej, projekt wizualizacji małej architektury (np.: ławeczki, przystanki, kosze na śmieci), można utworzyć „Eko przystanek Krajny”, w którym znajdują się ławeczki z opisami edukacyjnymi nt. dbania o środowisko, tablice nt. segregowania odpadów (przedstawiony w sposób animacji-bohaterzy z bajki), tablice informujące o konsekwencji zaniedbania środowiska, stół ławki pod daszkiem zawierające podstawowe informacje jak dbać o środowisko.</p> <p>4. Cykliczne spotkania dyrektorów GOK, inwentaryzacja zasobu obiektów i imprez, które znajdują się na terenie Partnerstwa oraz te, które pozostały „poza obszarem” partnerstwa. Przykładowe miejsca: skansen, Dom Polski, Górka Klasztorna, Michała Drzymała, Blues Festiwal:</p> <p>a) Cykliczne spotkania Dyrektorów Instytucji Kultury (np. 1x kwartał):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Spotkania w konkretnych ośrodkach z terenu partnerstwa (integracja środowiska kulturalnego) ✓ Rada Kultury to grupa osób, która powinna koordynować wszelkie działania podejmowane w tematyce KULTURA ✓ Odpowiedzialna za przygotowanie cyklicznego wydarzenia, np. Festiwal Tradycji i Kultury Krajny” ✓ Opracowanie wspólnego kalendarza wydarzeń kulturalnych ✓ Organizacja spotkań/szkoleń/warsztatów tematycznych poruszających ważne tematy dla IK, np. pozyskiwanie środków zewnętrznych, aspekty formalno-prawne, bezpieczeństwo organizacji wydarzeń kulturalnych itp. ✓ Wymiana doświadczeń, np. w kwestii artystów /oferty kulturalnej itp. ✓ Realizacja wspólnych przedsięwzięć kulturalnych w oparciu o tradycję i kulturę Krajny (korzystanie z posiadanych zasobów ludzkich w celu zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej w ośrodkach kultury z terenu partnerstwa) ✓ Odpowiedzialna za aktualizację wszelkich form komunikacji z interesariuszami w celu zwiększenia potencjału Partnerstwa w zakresie działań kulturalnych ✓ Tworzenie projektów, które mają na celu cyfryzację ośrodków kultury w celu zwiększenia możliwości kanałów komunikacyjnych, np. kultura Krajny online (oprowadzanie online po muzeach, miejscach zabytkowych itp.) lub utworzenie tego kanału informacyjnego w ramach platformy komunikacji z mieszkańcami z pkt c. <p>b) Inwentaryzacja zasobów kulturalnych i ich sieciowanie: udział mieszkańców w różnego rodzaju targach, wystawach, jarmarkach, eventach (miejsca żywej tradycji, rękodzieło, inscenizacje, koncerty, kabarety, występy najmłodszych), wydarzenia, które będą miały za zadanie połączyć pokolenia i te najmłodsze i te najstarsze (spektakle, zawody na imprezach, mecze)</p> <p>Koszty: Główny koszt to stworzenie platformy komunikacji oraz materiały promocyjne: 100 000 zł.</p>
Zgodność z celami	<p>Projekt odpowiada na cel strategiczny nr 1 Krajna- obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko-turystyki oraz cel strategiczny nr 2 Krajna- prężne partnerstwo świadomych wspólnot oraz poszczególnymi kierunkami interwencji:</p> <p>a) Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań: - pogłębienie integracji i stopnia instytucjonalizowania Partnerstwa, - wspólna promocja regionu i marki Krajny.</p> <p>b) Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska: - mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, - stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa.</p> <p>c) Klimat dla przedsiębiorczych: - wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne.</p>
Okres realizacji	Przewidywany okres realizacji projektu – 2021-2027.

Budżet i źródła finansowania	Środki zewnętrzne krajowe i unijne.
Terytorialny zasięg projektu	Powiaty i Gminy wchodzące w skład Partnerstwa
Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego	<p>Projekt otwarty na cały obszar Partnerstwa, a realizacja projektu będzie stymulować działania w różnych dziedzinach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Społeczeństwo: dostęp do informacji o Krajinie na platformie przyczyni się do poszerzenia wiedzy oraz wzrostu zaangażowania, integracji społeczeństwa oraz uczestnictwa m.in.: w wydarzeniach kulturalnych, ankietach, badaniach, bądź zgłaszania potrzeb. 2) Gospodarka: dostęp do aktualnych informacji np.: na temat inwestycji przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości, a wprowadzenie regionalnych półek przyczyni się do propagowania lokalnej przedsiębiorczości oraz wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, poprzez umożliwienie rolnikom zarobkowania we własnych regionach. Certyfikacja produktów z logo Krajny wzmocni energię przedsiębiorczych ludzi, a promocja przykładów sukcesów lokalnych produktów skłoni większą grupę osób do podjęcia aktywności na rynku. 3) Środowisko: zwiększenie świadomości wśród społeczeństwa nt. dbania o środowisko poprzez zamieszczanie artykułów na platformie internetowej (segregowanie odpadów, dzień sprzątania Ziemi), informacje o Krajinie w formie aplikacji, ograniczenie publikacji papierowej.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt jest zgodny z wyznaczonymi projektami strategicznymi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy Partnerstwa (łączących walory kolejki wąskotorowej oraz integrujących turystykę pieszą, wodną czy konną) 1.2. Oznakowanie terenu Krajny (tablice przy wjeździe do każdej gminy informujące, że znajdujemy się na terenie Krajny), 2. „KOLEJ NA KRAJNĘ” - AKTYWNA KRAJNA <ol style="list-style-type: none"> 2.1. wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i rzeki Noteć oraz terenów otaczających w celu podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej Partnerstwa 2.2. rewitalizacja Wyrzyskiej kolejki wąskotorowej (stacja (formuła PPP-restauracja), tabor, tory, wieża ciśnień) wraz z zagospodarowaniem terenów wokół trasy kolejki 2.3. budowa wieży widokowej na Dębowej Górze (i inne działania realizowane w gminach z myślą o ich włączeniu do projektów: atrakcji turystycznych szlaków rowerowych lub „7 dni na Krajnie) 2.4. Stworzenie sieciowego produktu turystycznego wraz z bazą gastronomiczną i noclegową obejmującego wszystkie gminy w Partnerstwie – „7 DNI NA KRAJNIE” wraz z rozszerzeniem o całe Partnerstwo aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę” 3.2 Instytucjonalizacja formy działania Partnerstwa wraz ze stworzeniem strategii dalszego rozwoju i włączania partnerów.
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Platforma internetowa – 1 szt. (źródło weryfikacji: faktura) (stan wyjściowy: 0, stan docelowy 1 szt.) 2. Liczba przedsiębiorców uczestniczących/korzystających z akcji „regionalna półka”- (?) szt. (źródło weryfikacji: umowy o współpracy) 3. Liczba budynków użyteczności publicznej – min. 9 szt. (źródło weryfikacji: dokumentacje zdjęciowe, mapy, raporty) 4. Liczba spotkań dyrektorów GOK- cyklicznie 1 na kwartał (źródło weryfikacji: lista obecności, protokół) 5. Liczba instytucji kultury uczestniczących w cyklicznych spotkaniach – 9 instytucji.
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost użytkowników platformy o 10% rocznie (źródło pomiaru: statystyki ze strony). 2. Wzrost liczby osób uważających (zdecydowanie tak) obszar Krajny jako miejsce dobre do życia i rozwoju z 19,21% w 2020 r. do 51% w 2027 r. (badanie ankietowe)

Źródło: opracowanie Grupa Robocza/ZMP

Tabela 15. Fiszka projektowa nr 6

Tytuł projektu	Projekt Strategiczny 3 „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCJĄ 3.2. Utworzenie stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”, jego bieżące funkcjonowanie i dalszy rozwój.
-----------------------	---

Lider projektu	Powiat Pilski
Partnerzy	<p>Powiat Złotowski, Gmina Białośliwie, Gmina Lipka, Miasto i Gmina Łobżenica, Gmina Miasteczko Krajeńskie, Gmina Zakrzewo, Gmina Wyrzysk, Miasto i Gmina Wysoka.</p> <p>Docelowo planuje się włączenie innych JST (gmin i powiatów z trzech województw) , które historycznie i kulturowo powiązane są z regionem Krajny tj.</p> <p>Województwo Pomorskie: Miasto i Gmina Debrzno – powiat Człuchowski (północny kraniec Krajny)</p> <p>województwo kujawsko-pomorskie: Miasto i Gmina Kamień Krajeński – powiat Sępoleński Gmina Sępólno Krajeńskie – powiat Sępoleński Miast i Gmina Więcbork – powiat Sępoleński Gmina Sośno – powiat Sępoleński Miasto i Gmina Mrocza – powiat Nakielski Miasto i Gmina Nakło nad Notecią – powiat Nakielski Gmina Sadki – powiat Nakielski Gmina Gostycyn – powiat Tucholski (północno - wschodni kraniec Krajny)</p> <p>Województwo wielkopolskie: Gmina Złotów, Gmina Miasto Złotów, Gmina i Miasto Krajenka, Miasto i Gmina Ujście, Gmina Kaczory).</p> <p>Stowarzyszenie będzie miało formę tzw. stowarzyszenia samorządowego. Współpraca z pozostałymi partnerami reprezentujących sektor pozarządowy, przedsiębiorców oraz inny publiczny inny niż partnerskie JST będzie odbywała się na podstawie zawartych umów o współpracy/porozumień/listów intencyjnych związanych z realizacją konkretnych inicjatyw.</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Potrzeba powołania stowarzyszenia, które odpowiedzialne będzie za wdrażanie strategii terytorialnej wynika z diagnozy obszaru, zgodnie z którą, partnerstwo jest nową formą bez wypracowanych struktur oraz bez centrum i podziału funkcji w obszarze. W wymiarze instytucjonalnym zdiagnozowano niski poziom kapitału instytucjonalnego. Oprócz braku struktur partnerstwa mieszkańcy i lokalni liderzy wskazali także jako problem brak centrum Partnerstwa a dla określonych funkcji brak centrów organizujących określoną usługę dla wszystkich jednostek (lub nadzorujących usługi komercyjne). Kolejnym ze zdiagnozowanych problemów jest brak zintegrowanej strategii rozwoju obszaru partnerstwa.</p>
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy obszaru Partnerstwa, turyści, członkowie stowarzyszenia, pracownicy biura.
Koncepcja projektu	<p>Projekt składa się z kilku etapów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucjonalizacja formy działania polegająca na powołaniu stowarzyszenia i ustalenie zasad jego finansowania w pierwszej fazie działalności – operator w fazie wdrożeniowej Powiat Pilski. 2. Bieżące funkcjonowanie stowarzyszenia (w tym zatrudnienie personelu, wyposażenie biura, szkolenia dla pracowników) – operator w fazie realizacji -Biuro Stowarzyszenia/Dyrektor Biura. 3. Realizacja strategii terytorialnej wypracowanej w ramach CWD i jej bieżąca aktualizacja po ustaniu wsparcia z ZMP - operator w fazie realizacji -Biuro Stowarzyszenia/Dyrektor Biura. 4. Przygotowanie i realizacja projektów strategicznych wynikających ze strategii terytorialnej - operator w fazie realizacji -Biuro Stowarzyszenia/Dyrektor Biura we współpracy z jst tworzącymi Partnerstwo (w tym, mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa, promocja lokalnego rynku opartego 5. Nadzór nad realizacją strategii terytorialnej, w tym realizacją przez poszczególne samorządy projektów uzupełniających - operator w fazie realizacji i trwałości -Biuro Stowarzyszenia/Dyrektor Biura.

	<p>Koszt bieżącego funkcjonowania: 150 000 – 200 000 zł rocznie (przy zatrudnieniu dwóch osób i wyposażeniu biura w pierwszym roku działalności) Miesięczna składka członkowska to 1400 – 1 800 zł na partnera miesięcznie</p>
Zgodność z celami	<p>Realizowany projekt jest zgodny z :</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Celem strategicznym nr 2 tj. Krajna- Prężne partnerstwo świadomych wspólnot (bezpośrednio). 5. Celem strategicznym nr 1 Krajna - obszar dobrej jakości życia mieszkańców, przyjazny dla przedsiębiorczości i aktywnej eko- turystyki (pośrednio poprzez realizację projektów strategicznych). 6. Następującymi kierunkami interwencji: <ol style="list-style-type: none"> a) Klimat dla wzajemnej współpracy i integracji działań - pogłębienie integracji i stopnia zinstytucjonalizowania Partnerstwa, wspólna promocja regionu i marki Krajny, tworzenie ośrodków oferujących komplementarne usługi publiczne (uwzględniające rozwój specjalizacji ośrodków na terenie Partnerstwa), zintegrowanie działań NGO funkcjonujących na terenie Partnerstwa, realizację wspólnych projektów, b) Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz jakość środowiska -- mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych, stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej dla całego Partnerstwa, c) Klimat dla przedsiębiorczych – wzmocnienie i promocja lokalnego rynku opartego o wykorzystanie miejscowych zasobów i produktów, rozwinięcie i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców w tym młodzieży, d) Wspieranie innowacyjnych przedsięwzięć w rolnictwie, usługach i produkcji przemysłowej, implementującej nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjne, e) Budowanie tożsamości lokalnej, która przyczyni się do wzrostu silnej i zrównoważonej marki oraz wspólnej strategii rozwoju,
Okres realizacji	<p>Należy opisać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywany okres realizacji projektu – 2021-2027. 2. Przewidywany okres jego eksploatacji – uzależniony będzie od powodzenia działań podjętych w okresie 2021-2027.
Budżet i źródła finansowania	<p>Składki członkowskie, środki zewnętrzne krajowe – PROO w ramach realizacji zadania publicznego „Wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego, wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji (w tym: budowanie stabilnych podstaw ich dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją) oraz wspieranie rozwoju porozumień organizacji, platform współpracy, reprezentacji środowisk organizacji sektora pozarządowego”, inne środki krajowe dostępne na bieżące funkcjonowanie i rozwój NGO; środki zewnętrzne unijne na rozwój inicjatyw realizowanych przez NGO np. PROW 2021-2027.</p>
Terytorialny zasięg projektu	<p>Obszar całego Partnerstwa</p>
Cechy konstytutywne projektu zintegrowanego	<p>Projekt obejmuje zasięgiem wszystkie gminy należące do Partnerstwa, członkami stowarzyszenia będą wszyscy Partnerzy.</p> <p>Poprzez swoją działalność i realizację strategii terytorialnej projekt przyczyni się do zrównoważonego rozwoju, czyli rozwoju społeczno-gospodarczego zaspokajając potrzeby mieszkańców regionu, nie będzie jednocześnie ograniczał możliwości rozwojowych przyszłych pokoleń. Utworzenie stowarzyszenia i jego dalsze funkcjonowanie będzie stymulować działania w dziedzinach o najważniejszym znaczeniu w różnych wymiarach tj.</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Spółeczeństwo- zatrudnienie personelu biura wpłynie pozytywnie na sytuację społeczną osób zatrudnionych i ich rodzin; działalność stowarzyszenia przełoży się na zmniejszenie zmarginalizowania obszaru, na możliwość wykorzystania swojego potencjału przez mieszkańców, na życie w zdrowym środowisku i zgodnie z zasadą równości; instytucjonalizacja partnerstwa przełoży się na wzrost integracji mieszkańców; zakłada się poszerzenie stowarzyszenia o nowych członków. b) Gospodarka – projekty realizowane przez stowarzyszenie przyczynią się do pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości; dzięki stronie internetowej przedsiębiorcy będą otrzymywać aktualne informacje istotne do bieżącej działalności i do rozwoju.

	<p>c) Środowisko- poprzez realizację projektów mających pozytywny wpływ na środowisko związanych np. z budową ścieżek rowerowych, stowarzyszenie przyczyni się do ochrony środowiska; biuro stowarzyszenia będzie tzw. zielonym biurem (ograniczenie drukowanych dokumentów do min., nastawienie na kontakt bezpośredni z mieszkańcami i/lub za pośrednictwem strony internetowej i poczty e-mail, siedziba biura będzie mieściła się w budynku poddanemu kompleksowej termomodernizacji, dzięki czemu koszty energii będą ograniczone do min.); biuro będzie segregowało odpady.</p>
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt jest komplementarny z wszystkimi trzema projektami strategicznymi – „KOLEJ NA KRAJNĘ” – 3 PROJEKTY STRATEGICZNE</p> <p>1. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA.</p> <p>1.1. Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych łączących wszystkie gminy Partnerstwa (łączących walory kolejki wąskotorowej oraz integrujących turystykę pieszą, wodną czy konną)</p> <p>1.2. Oznakowanie terenu Krajny (tablice przy wjeździe do każdej gminy informujące, że znajdujemy się na terenie Krajny),</p> <p>2. „KOLEJ NA KRAJNĘ” - AKTYWNA KRAJNA.</p> <p>2.1. wykorzystanie potencjału rzeki Łobżonki i rzeki Noteć oraz terenów otaczających w celu podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej Partnerstwa</p> <p>2.2. rewitalizacja Wyrzyckiej kolejki wąskotorowej (stacja (formuła PPP-restauracja), tabor, tory, wieża ciśnień) wraz z zagospodarowaniem terenów wokół trasy kolejki</p> <p>2.3. budowa wieży widokowej na Dębowej Górze (i inne działania realizowane w gminach z myślą o ich włączeniu do projektów: atrakcji turystycznych szlaków rowerowych lub „7 dni na Krajnie)</p> <p>2.4. Stworzenie sieciowego produktu turystycznego wraz z bazą gastronomiczną i noclegową obejmującego wszystkie gminy w Partnerstwie – „7 DNI NA KRAJNIE” wraz z rozszerzeniem o całe Partnerstwo aplikacji „Rajza na szagę przez Krajnę”</p> <p>3. „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYcją – koordynator Karolina Szambelańczyk i Beata Piechowska, przy pomocy Natalii w zakresie pkt.3.1.4.</p> <p>3.1. Opracowanie wspólnej strategii rozwoju marki Krajny wraz z działaniami promocyjno-marketingowymi dla obszaru:</p> <p>3.1.1. Stworzenie platformy komunikacji z mieszkańcami/z wszystkimi interesariuszami zarządzanej przez stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajny” łączącej między innymi kilka funkcji:</p> <p>a) strony internetowej stowarzyszenia,</p> <p>b) systemu wsparcia przedsiębiorczości opartego o zasoby Gmin i wiedzę pracowników (przy wykorzystaniu portalu Powiatu Pilskiego www.biznes.pila.powiat.pl),</p> <p>c) platformy wymiany informacji w różnych obszarach,</p> <p>d) systemu informacji turystycznej.</p> <p>3.1.2. Certyfikacja produktów lokalnych (logo Krajny, regionalne półki).</p> <p>3.1.3. Wprowadzenie logo Krajny jako dobrej praktyki do standardów architektonicznych (np. logo na budynkach użyteczności publicznej, przystankach komunikacji miejskiej, projekt wizualizacji małej architektury (ławeczki, przystanki, kosze na śmieci, budynki), itd.).</p> <p>3.1.4. Cykliczne spotkania dyrektorów GOK, inwentaryzacja zasobów kulturowych i ich sieciowanie – wykorzystanie zasobu obiektów i imprez, które pozostały „poza obszarem” partnerstwa: skansen, Dom Polski, Górka Klasztorna, Michał Drzymała, Blues Festiwal, itp</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Projekt jest komplementarny z ww. projektami pod względem grupy docelowej – mieszkańcy Partnerstwa oraz turyści, obszaru (komplementarność geograficzna) – obszar całego partnerstwa celu (problemowa) – podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu. Ponadto jest to komplementarność wewnętrzna – wszystkie projekty zostały wpracowane w ramach Pilotażu CWD.</p>
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<p>1. Liczba powstałych instytucji – 1 szt. (źródło weryfikacji: statut, KRS)</p> <p>2. Liczba członków stowarzyszenia – 9 jst (źródło weryfikacji: statut, KRS)</p> <p>3. Liczba zatrudnionego personelu – 1 czy 2 osoba/y (źródło weryfikacji: umowy o pracę)</p> <p>4. Wyposażenie biura – 1 komplet (źródło weryfikacji: dokumenty księgowe, protokoły odbioru)</p> <p>5. Liczba oddziałów terenowych stowarzyszenia- 8 szt. (siedziba biura w Pile oraz 8 oddziałów terenowych w pozostałych jst) (źródło weryfikacji: statut, KRS)</p>

	6. Liczba zrealizowanych projektów strategicznych – 3 szt. (źródło weryfikacji: porozumienia o współpracy, umowy o dofinansowanie, dokumentacja zdjęciowa). 7. Aktualizacja strategii terytorialnej wraz z opracowaniem strategii dalszego rozwoju – 1 szt.
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	1. Wzrost liczby nowych członków – 50% (miernik: statut, KRS); stan wyjściowy w 2021 r. 9 partnerów, stan w 2027 – 14 członków 2. Wzrost liczby osób uważających (zdecydowanie tak) obszar Krajny jako miejsce dobre do życia i rozwoju z 19,21% w 2020 r. dow 2027 r. (badanie ankietowe) 3. Propozycja innych wskaźników ZMP

Źródło: opracowanie Grupa Robocza/ZMP

3.2. Projekty uzupełniające:

W trakcie konsultacji z interesariuszami, Grupą Roboczą oraz Radą Partnerstwa wybrzmiała potrzeba realizacji projektów, które nie zostały lub z uwagi na kryteria nie mogły zostać uznane za strategiczne, ale są ważne z punktu widzenia potrzeb mieszkańców poszczególnych gmin partnerskich. Projekty te będąc projektami uzupełniającymi dołączono do niniejszego dokumentu. Ich opisy i charakterystyki przedstawiają się następująco:

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 1 – „EDUKrajna” - stworzenie wspólnego informacyjnego (informatycznego) systemu organizacyjno-informacyjnego łączącego przedszkola - szkoły podstawowe - szkoły średnie przeznaczonego dla uczniów-rodziców-nauczycieli-pracodawców.

Założenia do projektu są następujące:

- ✓ System informatyczny w postaci dedykowanej strony internetowej określonej jako „EDUKrajna” - intuicyjny i przejrzysty panel dla uczniów, rodziców/opiekunów, nauczycieli, dyrekcji placówek oświatowych i pracodawców;
- ✓ System informacyjno-organizacyjny łączący przedszkola, szkoły podstawowe i szkoły średnie;
- ✓ Przeznaczony dla rodziców/opiekunów, nauczycieli, dyrekcji placówek oświatowych oraz pracodawców;
- ✓ Odwołanie do strony „EDUKrajna” z poziomu strony www Stowarzyszenia „Partnerstwo dla rozwoju Krajny”;
- ✓ Scentralizowana architektura umożliwiająca uproszczenie i skrócenie procedur zarządzania systemem z poziomu jednego centrum administrowania, wspólnego dla wszystkich jednostek objętych wdrożeniem. Dzięki temu możliwe będzie zbudowanie systemu stabilnego, kompletnego i co najważniejsze niewspółmiernie tańszego w utrzymaniu w porównaniu z rozwiązaniami zdecentralizowanymi;
- ✓ Zaangażowanie w działalność strony jednostek publicznych oraz nie samorządowych, tak by stworzona oferta była w pełni kompleksowa i dopasowana do zróżnicowanych potrzeb odbiorców/interesariuszy;

- ✓ Wspólne działania mające na celu integrację placówek oświatowych z terenu Partnerstwa;
- ✓ Powołanie np. Edukacyjnej Rady Krajny, która podobnie jak Rada Kultury mogłaby wymieniać się doświadczeniami w swojej codziennej pracy.

Opis funkcjonowania strony internetowej „EDUKrajna”:

PANEL: UCZNIOWIE

- ✓ rekrutacja na różnych poziomach szkół (w tym także rekrutacja przedszkolna);
- ✓ oferta placówek oświatowych z terenu Partnerstwa (oferta będąca stałym elementem wraz z uzupełnianiem jej o terminy tzw. „dni otwartych”);
- ✓ śledzenie ścieżki edukacyjnej ucznia (po zalogowaniu do panelu ucznia);
- ✓ kompleksowa oferta dotycząca praktyk zawodowych;
- ✓ oferty pracy /staży (odniesienie do strony PUP);
- ✓ wskazanie dostępnych metod, które pomogą w doborze odpowiedniej kariery zawodowej, np. test Gallupa itp.;
- ✓ oferta zajęć pozalekcyjnych, np. nauka języków obcych, sportowych, kreatywnych, tanecznych itp.;
- ✓ Dokumenty rekrutacyjne;
- ✓ Przykładowe egzaminy/testy itp.;
- ✓ Informacje nt. możliwości uzyskania dodatkowej pomocy w przypadku problemów w nauce (oferty korepetycji/lekcji dodatkowych prowadzonych np. przez osoby indywidualne).

PANEL: RODZICE/OPIEKUNOWIE

- ✓ śledzenie ścieżki edukacyjnej ucznia (po zalogowaniu do panelu ucznia/rodzica);
- ✓ baza kontaktów do osób/miejsc, które mogą okazać się przydatne dla rodziców uczniów ze szczególnymi potrzebami;
- ✓ informacje na temat szczególnych potrzeb w kontekście wyboru odpowiedniej ścieżki edukacyjnej np. z psychologiem.

PANEL: NAUCZYCIELE

- ✓ oferty dodatkowego kształcenia: warsztaty/kursy/seminaria/webinaria itp.;
- ✓ Panel nauczyciela wzbogacony o pomysły na lekcje tematyczne czy też inne formy będące formą uatrakcyjnienia zajęć lekcyjnych.

PANEL: DYREKCJA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

- ✓ prezentacja oferty placówek oświatowych;
- ✓ informowanie o terminach „dni otwartych”;
- ✓ Informacja nt. osiągnięć, sukcesów danej placówki, co może przyczynić się do wzrostu atrakcyjności danego miejsca.

PANEL: PRACODAWCY

- ✓ obsługa dofinansowań dla pracodawców;
- ✓ centrum wiedzy o możliwych dofinansowaniach;

- ✓ nawiązanie kontaktów z pracodawcami, którzy byliby zainteresowani udziałem w tzw. Dniu otwartym. Dzień otwarty to wydarzenie, podczas którego osoby z zewnątrz mogą poznać specyfikę działalności firmy, zobaczyć etapy produkcji, wykorzystywane w zakładzie maszyny, poznać pracowników i specyfikę ich obowiązków, a także uzyskać informacje z pierwszej ręki na interesujące ich tematy. Takie eventy organizują uczelnie, szkoły, przedszkola, firmy usługowe i produkcyjne.

PANEL: Edukacja przez zabawę

- ✓ Zwrócenie uwagi na tożsamość kulturową Krajny;
- ✓ Nauka i zabawa z Krajną w tle;
- ✓ Przekazywanie kalendarza wydarzeń kulturalnych będący także formą edukacji.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 2 – „EKOKrajna” - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminach należących do Partnerstwa i inne inwestycje proekologiczne

- ✓ Projekty realizowane przez wszystkich partnerów indywidualnie lub w formule partnerskiej;
- ✓ Termomodernizacja budynków wielorodzinnych na terenie gmin należących do partnerstwa, budynków szkół, przedszkoli, gminnych ośrodków kultury, urzędów itp.;
- ✓ Termomodernizacja budynków Domów Pomocy Społecznej należących do Powiatu Pilskiego;
- ✓ Termomodernizacja budynków szkół na terenie Krajny prowadzonych przez Powiat Pilski;
- ✓ Wymiana pieców węglowych w domach jednorodzinnych (na wzór programu „Czyste powietrze” z modyfikacją kryteriów);
- ✓ Eko-edukacja – projekt edukacyjny dla mieszkańców;
- ✓ Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych, jedno i wielorodzinnych;
- ✓ Tworzenie terenów zielonych/rekreacyjnych w połączeniu z nasadzeniami drzew miododajnych, krzewów, łąk kwiatnych;
- ✓ Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej. Inwestycje związane z zagospodarowaniem deszczówki;
- ✓ Rozwój tzw. zielonej energii, panele fotowoltaiczne, OZE.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 3 – „DRIVEKrajna” Poprawa lokalnej infrastruktury drogowej (budowa / remont dróg)

Projekt uzupełniający, realizowany przez samorządy powiatu złotowskiego i powiatu pilskiego, zakładający wspólną realizację inwestycji drogowej „remont drogi powiatowej nr 1038P Lipka-Osowo-Rudna-gr.powiatu-Łobżenica, na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 189 do Łobżenicy, o łącznej długości ok. 13 km. (nazwa drogi z wykazu dróg powiatu złotowskiego

to: (Lipka) dr woj. nr 188 – Osowo – Rudna – granica powiatu pilskiego – (Łobżenica)”, natomiast z wykazu dróg powiatu pilskiego to: „Lipka-Osowo-Rudna-gr.powiatu-Łobżenica” – dlatego wpisałabym Waszą nazwę, jest bardziej ogólna).

Odcinek, o którym mowa, jest niezwykle istotny nie tylko dla mieszkańców tego obszaru Partnerstwa, ale również całego kraju, ponieważ wiedzie do najstarszego sanktuarium w Polsce – Sanktuarium Maryjnego w Górcie Klasztornej. Każdego roku to miejsce wraz z Cudownym Obrazem Matki Bożej Góreckiej jest obierane za cel licznych pielgrzymek, co z pewnością stanowi znaczne obciążenie dla przedmiotowej drogi. Wskazać należy także jej ważność w wymiarze regionalnej gospodarki (odcinek drogi o dużym znaczeniu dla gospodarki leśnej) oraz rynku pracy – to istotny, intensywnie użytkowany szlak komunikacyjny łączący powiat złotowski z powiatem pilskim. Poszczególni zarządcy dróg będą partycypować w kosztach projektu w sposób proporcjonalny do odcinka drogi przebiegającego przez teren danego powiatu. Ideą projektu jest remont wspólnego odcinka drogi wymagającego pilnej naprawy.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 4 – „EDUKrajna+” - Rozwój edukacji na Krajinie na wszystkich etapach kształcenia „Edukacja od przedszkola do seniora”

Projekty realizowane przez wszystkich partnerów indywidualnie lub w formule partnerskiej:

- ✓ Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach lub utworzenie nowych, w tym przez podmioty prawne;
- ✓ Wsparcie szkół podstawowych z terenu Krajny, w zakresie zajęć dla dzieci, doposażenia placówek oświatowych, w tym w zakresie doradztwa zawodowego i przedsiębiorczości;
- ✓ Wsparcie szkół ponadpodstawowych z terenu Krajny w zakresie kształcenia ogólnego i zawodowego (w tym Zespół Szkół w Łobżenicy, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wyrzysku, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Brzostowie);
- ✓ Wsparcie Szkoły Podstawowej przy Zespole Szkół w Łobżenicy;
- ✓ Edukacja w zakresie wzmacniania tożsamości lokalnej (kultury Krajeńskiej).
- ✓ Zajęcia dla seniorów z zakresu np. nauki języków obcych, zdobywania nowych umiejętności (w tym informatycznych), rozwijanie oferty Dziennych Domów Pobytu, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 5 – „REMONTKrajna” - Budowa/remont niezbędnej infrastruktury, w tym remont infrastruktury zabytkowej w gminach:

Gmina Zakrzewo

- ✓ Budowa boiska sportowego przy szkole w Starej Wiśniewce;
- ✓ Modernizacja placów rekreacyjno - sportowych (boiska).

Gmina Miasteczko Krajeńskie

- ✓ Działania związane z przebudową/remontem budynku Gminnego Domu Kultury oraz budynku GOPS-u;
- ✓ Prace remontowe obiektów szkół i przedszkoli wraz z infrastrukturą towarzyszącą (zagospodarowanie terenu wokół).

Powiat Pilecki

- ✓ Budowa boiska sportowego przy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wyrzysku,
- ✓ „Przebudowa budynku w Kijaszkwie na cele społeczne/zdrowotne/opiekuńcze/rehabilitacyjne wraz z wyposażeniem budynku i zagospodarowaniem terenu” w formule PPP
- ✓ Remont sali gimnastycznej i sali do ćwiczeń (wymiana podłogi) i modernizacja boiska szkolnego (bieżni i boiska do gier zespołowych) w Zespole Szkół w Łobżenicy.

Miasto i Gmina Wysoka

- ✓ Stworzenie boiska wielofunkcyjnego – boisko do siatkówki, kort tenisowy, skatepark, tor rowerowy;
- ✓ Poprawa infrastruktury miejsca pamięci w Górach Wysokich wraz budową wieży widokowej i ścieżką edukacyjną;
- ✓ Renowacja obiektów zabytkowych na terenie gminy;
- ✓ Budowa amfiteatru w parku w Wysokiej;
- ✓ Poprawa infrastruktury targowiska miejskiego w Wysokiej.

Gmina Wyrzysk

- ✓ Rewitalizacja Placu Wojska Polskiego (ryнку) w Wyrzysku;
- ✓ Remont budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Wyrzysku;
- ✓ Zagospodarowanie, zmiana użytkowania budynku Domu Kultury w Osieku nad Notecią;
- ✓ Przebudowa amfiteatru w Wyrzysku;
- ✓ Remont placu targowego w Wyrzysku.

Gmina Białośliwie

- ✓ Konserwacja oraz zagospodarowanie pozostałych pięter XIX -wiecznego Spichlerza „Wacek” w Białośliwiu;
- ✓ Wykorzystanie walorów Parku Dworskiego Raczyńskich w Białośliwiu;
- ✓ Konserwacja budynku Szkoły Podstawowej im. Wiktora Kaji (elewacja);
- ✓ Boisko sportowe w Białośliwiu (kompleksowa modernizacja budynku).

Gmina Lipka

- ✓ Rewitalizacja budynku PKP na cele społeczne;
- ✓ Budowa boisk sportowych w Lipce, Łąkiem, Scholastykowie;
- ✓ Renowacja Zabytkowego Parku w Potulicach i Małym Buczku;
- ✓ Rewitalizacja byłego lotniska wojskowego na cele centrum Sportowo-Turystycznego.

Gmina Łobzenica

- ✓ Poprawa infrastruktury Gródka Krajeńskiego (drogi, ścieżki i boisko) wraz z oświetleniem dróg i ścieżek oraz rewitalizacją ośrodka harcersko – żeglarskiego;
- ✓ Zagospodarowanie zewnętrznej infrastruktury Centrum edukacji ekologicznej w Chlebnie;
- ✓ Odbudowanie amfiteatru i zagospodarowanie terenu przy nim, np.. zadaszenie, wymiana ławek;
- ✓ Budowa hali sportowej w Łobzenicy i Dźwiersznie;
- ✓ Modernizacja stadionu miejskiego (bieżnia tartanowa, stanowisko do skoku wzwyż i w dal oraz rzutu oszczepem i pchnięciem kulą).

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 6 – „ITKrajna” - Poprawa infrastruktury Internetu szerokopasmowego (światłowód) na obszarze gmin partnerstwa.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 7 – „ZDROWAKrajna” Projekty w obszarze zdrowia w gminach Partnerstwa:

Projekty realizowane przez wszystkich partnerów indywidualnie lub w formule partnerskiej polegające na:

- ✓ Wsparciu w obszarze psychiatrii, w tym dzieci i młodzieży;
- ✓ Zwiększeniu dostępu do lekarzy specjalistów gminnych ośrodkach zdrowia (np. ginekolog, okulista, pediatra);
- ✓ Realizacji działań profilaktycznych;
- ✓ Realizacja wspólnych kampanii zdrowotnych.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 8 Projekty realizowane przez Szpital Powiatowy w Wyrzysku:

- ✓ Rozwój, modernizacja infrastruktury Szpitala oraz zakup wyposażenia w obszarze opieki długoterminowej i rehabilitacji wraz zagospodarowaniem terenu;
- ✓ Rozwój Szpitala w kierunku uzdrowiskowym/sanatoryjnym przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych wokół szpitala.

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 9 – „WRAŻLIWAKrajna” – projekty w obszarze usług społecznych

Projekty realizowane przez wszystkich partnerów indywidualnie lub w formule partnerskiej polegające na wsparciu:

- ✓ Seniorów poprzez rozwój/utworzenie klubów seniora/dziennych domów seniora wraz z bogatą ofertą działań (np. kulturalnych, integracyjnych pokolenia itd, rekreacyjnych, sportowych, nauki języków obcych);
- ✓ Osób niepełnosprawnych i ich rodzin, poprzez zapewnienie usług opiekuńczych, asystenckich oraz opieki wytchnieniowej, w tym w godzinach popołudniowych, usługi szyte na miarę pod konkretne potrzeby;
- ✓ Rodzin zastępczych, rodzin biologicznych dzieci i młodzieży będących w pieczy, konieczne jest także wsparcie samych dzieci i młodzieży poprzez np. poradnictwo psychologiczne, pomoc psychiatryczną, kampanię świadomościową.

Zaprezentowane powyżej projekty strategiczne oraz uzupełniające wpisują się w dokumenty strategiczne Partnerów, z których wyrzmiwiają następujące wspólne cele, programy i działania wymagające szeroko pojętej współpracy:

- **Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rozwój turystyki aktywnej,**
- **Rozwój i promocja turystyki w oparciu o istniejące atrakcje,**
- **Kreowanie oferty innowacyjnych usług skierowanych na aktywne formy wypoczynku (nowe atrakcje rekreacyjno-wypoczynkowe) wraz z działaniami promocyjno-informacyjnymi,**
- **Poprawa współpracy i promocji gminy w regionie, kraju, Europie,**
- **Rozwój kapitału społecznego i usprawnianie zarządzanie gminą,**
- **Współpraca międzynarodowa,**
- **Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy,**
- **Lobbing na rzecz infrastruktury komunikacyjnej i usług mającej znaczenie dla gminy,**
- **Współpraca międzyregionalna,**
- **Rozwój współpracy terytorialnej.**

4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii

Strategia będzie wdrażana przez Stowarzyszenie „Porozumienie dla rozwoju Krajin”, którego chęć utworzenia wyrazili przedstawiciele Rady Partnerstwa na spotkaniu 16 sierpnia 2021 r.

Struktura organów Stowarzyszenia zgodnie projektem Statutu będzie następująca:

I. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia

W Walnym Zgromadzeniu członków biorą udział:

- 1) z głosem stanowiącym – członkowie zwyczajni;
- 2) z głosem doradczym – członkowie wspierający, członkowie honorowi oraz zaproszeni goście.

Członka zwyczajnego Stowarzyszenia na Walnym Zgromadzeniu Członków reprezentuje po dwóch przedstawicieli, w tym starosta/wójt/burmistrz/ („zwani dalej reprezentantami”). Do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia Członków należy:

- 1) określenie głównych kierunków działania Stowarzyszenia;
- 2) uchwalanie statutu;
- 3) uchwalanie regulaminów pracy Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) wybór i odwoływanie członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) ustalenie składu liczbowego Zarządu;
- 6) rozpatrywanie odwołań od podjętych przez Zarząd uchwał o wykluczeniu członka ze Stowarzyszenia;
- 7) zatwierdzenie lub zmiana uchwały Zarządu w sprawie wysokości składki członkowskiej (lub innych świadczeń obligatoryjnie wnoszonych przez członków na działalność Stowarzyszenia);
- 8) uchwalanie budżetu i ocena jego wykonania;
- 9) udzielanie Zarządowi absolutorium na wniosek Komisji Rewizyjnej;
- 10) ustalanie maksymalnej kwoty zobowiązań, którą może zaciągnąć Zarząd;
- 11) rozpatrywanie rocznych sprawozdań z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej;

12) rozpatrywanie wniosków i postulatów zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia lub jego organy;

13) podejmowanie uchwały o likwidacji Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku po likwidacji;

14) nadawanie i pozbawianie tytułu Członka Honorowego Stowarzyszenia;

15) podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia do Stowarzyszenia członka zwyczajnego;

16) podejmowanie uchwały w sprawie zmiany statutu Stowarzyszenia podejmuje Walne Zgromadzenie Członków kwalifikowaną większością 2/3 głosów w obecności przynajmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

II. Zarząd Stowarzyszenia

1. Zarząd jest organem wykonawczym Stowarzyszenia.

2. Zarząd Stowarzyszenia składa się z 3 do 5 członków, w tym Prezes, Wiceprezes, wybieranych spośród reprezentantów członków zwyczajnych Stowarzyszenia, przy czym 2 członków Zarządu: Prezes i Wiceprezes sprawują funkcję stałą, a 3 rotacyjną.

III. Zespoły Zadaniowe – powoływane przez Zarząd Stowarzyszenia dla realizacji konkretnych zadań przez pracowników urzędów gmin i powiatów uczestniczących w stowarzyszeniu.

IV. Komisja Rewizyjna

1. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

1) nadzorowanie i kontrolowanie działalności Zarządu;

2) składanie wniosków z kontroli na Walnym Zgromadzeniu Członków;

3) prawo wystąpienia z wnioskiem o zwołanie Walnego Zgromadzenia Członków;

4) wnioskowanie w sprawie absolutorium dla Zarządu;

5) składanie sprawozdań ze swojej działalności na Walnym Zgromadzeniu Członków.

2. Zasady pracy Komisji Rewizyjnej określa regulamin uchwalony przez Walne Zgromadzenie Członków.

3. Komisja Rewizyjna może również pełnić funkcję doradczą dla Zarządu bądź Walnego Zgromadzenia we wszelkich kwestiach. Organ, który będzie chciał

skorzystać z doradztwa Komisji Rewizyjnej zaprasza członków Komisji na posiedzenie danego organu z minimum 3 dniowym wyprzedzeniem.

W strukturach stowarzyszenia zostanie zatrudniona osoba na stanowisku Dyrektora/Kierownika Biura (zwany dalej Koordynatorem Strategii), która docelowo będzie odpowiedzialna za koordynację prac nad wdrażaniem strategii. Do czasu powołania tego stanowiska, osobą odpowiedzialną za koordynację prac będzie wyznaczony pracownik Wydziału Funduszy Pomocowych i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Pile.

Do obowiązków Koordynatora Strategii będzie należało między innymi:

A) W zakresie realizacji projektów startegicznych i uzupełniających:

1. Monitorowanie źródła pozyskania środków zewnętrznych na realizację projektów startegicznych i uzupełniających.
2. Przygotowanie aplikacji (wniosków o dofinansowanie, wniosków o powierzenie grantu, ofert na realizację zadań itp.) związanych z ubieganiem się o środki zewnętrzne na realizację projektów startegicznych. Powyższe będzie się odbywać w porozumieniu z władzami stowarzyszenia, przy pomocy przedstawicieli poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, innych członków stowarzyszenia lub osób/podmiotów, z którymi zawarte zostaną umowy o współpracy na rzecz realizacji inicjatyw na terenie partnerstwa.
3. Inicjowanie działań związanych z realizacją projektów startegicznych w formie bezkosztowej.
4. Przekazywanie przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego będących członkami stowarzyszenia informacji na temat aktualnych konkursów, z których możliwe będzie sfinansowanie inwestycji uzupełniających.
5. Pomoc i doradztwo przedstawicielom jednostek samorządu terytorialnego będącymi członkami stowarzyszenia w zakresie przygotowania aplikacji na realizację projektów uzupełniających.
6. Monitorowanie realizacji projektów startegicznych i uzupełniających:
 - a) Raz na pół roku/raz na kwartał Koordynator Startegii będzie przedstawiał władzom stowarzyszenia postęp prac nad przygotowaniem i realizacją projektów startegicznych,
 - b) Raz na pół roku/raz na kwartał przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego będą przekazywać informację w zakresie postępu prac nad przygotowaniem i realizacją projektów uzupełniających.Informacje będą przekazywane wg uzgodnionego wzoru sprawozdania z uwzględnieniem postępu prac rzeczowego i finansowego. Sprawozdanie będzie

zawierać także informacje o okolicznościach mogących mieć wpływ na termin realizacji/budżet projektu.

7. Do realizacji projektów będą tworzone zespoły projektowe na podstawie uchwały władz stowarzyszenia. W przypadku projektów startegicznych Koordynator Startegii będzie koordynował prace związane z przygotowaniem i realizacją, a w przypadku projektów uzupełniających koordynatorem będzie przedstawiciel gminy/powiatu, na terenie której będzie realizowany projekt, a Koordynator Startegii będzie członkiem zespołu. W skład zespołów projektowych będą wchodzić oddelegowani przez władze gmin/powiatów pracownicy jst, którzy posiadają merytoryczną wiedzę i doświadczenie związane z tematyką projektu, w tym przedstawiciele komórek odpowiedzialnych za zamówienia publiczne.
 8. Rozliczanie dofinansowań związanych z realizacją projektów startegicznych.
- B) W zakresie pozostałych zadań związanych z realizacją startegii:
1. Opracowanie aktualizacji startegii.
 2. Organizacja procesu konsultacji społecznych związanych z realizacją i aktualizacją startegii.
 3. Wdrożenie procedur związanych z włączaniem/rezygnacją członków zgodnie ze statutem Stowarzyszenia.
 4. Przygotowywanie analizy ryzyka wdrażania startegii (raz na....?)

5. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii

5.1. Wskaźniki realizacji strategii

Tabela 16. Tabela wskaźników rezultatu strategicznego

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa (wynikająca z horyzontu strategii) rok 2030	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Nazwa celu strategicznego: „KOLEJ NA KRAJNĘ” – OTWARTA KRAJNA					
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa celu strategicznego: „KOLEJ NA KRAJNĘ” – AKTYWNA KRAJNA					
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa celu strategicznego: „KOLEJ NA KRAJNĘ” – KRAJNA, NOWOCZESNA MARKA Z TRADYCYJĄ					
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata
Nazwa wskaźnika				MRL/BDL	Co 2 lata

Źródło: opracowanie ZMP

5.2. Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Dbłość o aplikacyjny charakter strategii wiąże się również z opracowaniem sposobu mierzenia efektów jej wdrażania. W poprzednim podrozdziale 5.1. przedstawione zostały wskaźniki, które umożliwiają monitorowanie każdego celu strategicznego. Monitoring Strategii może przyjmować dwojaki charakter – okresowy lub finalny.

W pierwszym przypadku monitoring oznacza badanie postępu realizacji poszczególnych zadań w wybranym czasie obowiązywania Strategii: może się on odbywać co roku, co dwa lata albo w połowie okresu strategicznego programowania. W drugim przypadku ewaluacji podlega ostateczny stan zrealizowanych zadań, który odbywa się po zakończeniu czasu obowiązywania dokumentu.

Ustalono, że monitorowanie, by stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania strategii, powinno charakteryzować się następującymi zasadami:

- **Wiarygodność** - Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane systemu monitorowania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.
- **Aktualność** - Informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii.
- **Obiektywność** - Monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny, niezakłóconej subiektywnością, wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów.
- **Realizm** - Monitorowanie musi być zgodne z realiami niniejszej Strategii Terytorialnej. Wdrażający strategię powinien dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.
- **Koordinacja informacji** - Monitorowanie musi być skoordynowane z tokiem pracy tak, aby nie wpływało na ich zahamowanie, ani też nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań. Monitorowanie każdego z etapów projektu powinno wpływać na powodzenie realizacji całej strategii. Oceny, których dokonuje się w trakcie jego realizacji, powinny być znane członkom Stowarzyszenia, a w przypadku ujawnienia uchybień, należy podjąć działania, których celem będzie naprawienie błędów oraz zapobieżenie powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich członków wchodzących w skład struktury Stowarzyszenia tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji dotyczących realizacji projektu.

- **Elastyczność monitorowania** - Mechanizm i sam proces monitorowania muszą być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach projektu.
- **Normatywność i operacyjność monitorowania** - Skuteczny system monitorowania w przypadku wykrycia uchybień i odchyleń od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące. W sposobie raportowania powinno być zastrzeżone, jakie działania należy podjąć w przypadku, kiedy zakładane w projekcie rezultaty nie zostają osiągnięte bądź ich jakość budzić będzie wątpliwość. W każdym projekcie należy wskazać, jakie działanie może podjąć odbiorca projektu, aby wyrównać dysproporcje i doprowadzić do realizacji założonego celu.

Procedury monitoringu

Procedura monitoringu opiera się na cyklicznym procesie zbierania i analizowania danych. Z chwilą rozpoczęcia monitoringu uprawniony podmiot, czyli Koordynator Strategii będzie zbierać dane, które następnie poddane zostaną analizie. Analiza wyników stanowi podstawę do ich interpretacji, w jakim zakresie zgodne są z założonymi stanami i wartościami. W przypadku stwierdzenia przekroczeń wartości, analizowane są przyczyny zaistniałych zdarzeń i następuje analiza czy konieczna jest modyfikacja założeń wyjściowych. Uprawniony organ - Zarząd Stowarzyszenia podejmuje następnie decyzję, czy konieczne jest jakakolwiek akcja zmierzająca do likwidacji odchyleń.

5.3. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację strategii terytorialnej z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów bezpośrednich i skuteczności osiągania celów strategicznych (rezultatów strategicznych) oraz potrzeb, które miały być osiągnięte.

Ma ona generalnie odpowiedzieć na pytanie, czy i co zostało zrobione dobrze.

Ze względu na czas przeprowadzenia ewaluacji, zarówno w przypadku funkcjonowania Stowarzyszenia, jak i wdrażania strategii, wyróżniono etap ewaluacji śródkresowej oraz ewaluacji ex post.

Zasady ewaluacji przyjętej w niniejszym dokumencie to:

- Wiarygodność - Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych.
- Obiektywność - Ewaluacja prowadzona w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny, niezakłóconej subiektywnością, wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów.
- Realizm – Ewaluacja musi być zgodna z realiami strategii. W trakcie wdrażania strategii powinno się dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.
- Normatywność i operacyjność ewaluacji - Skuteczny system ewaluacji w przypadku wykrycia uchybień i odchyłeń od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące.
- Koordynacja informacji – proces ewaluacji nie może zakłócać bieżącego funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania strategii.

W systemie oceny warto uwzględnić dodatkowe kryteria oceny jak trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność oraz trwałość.

Procedury ewaluacji

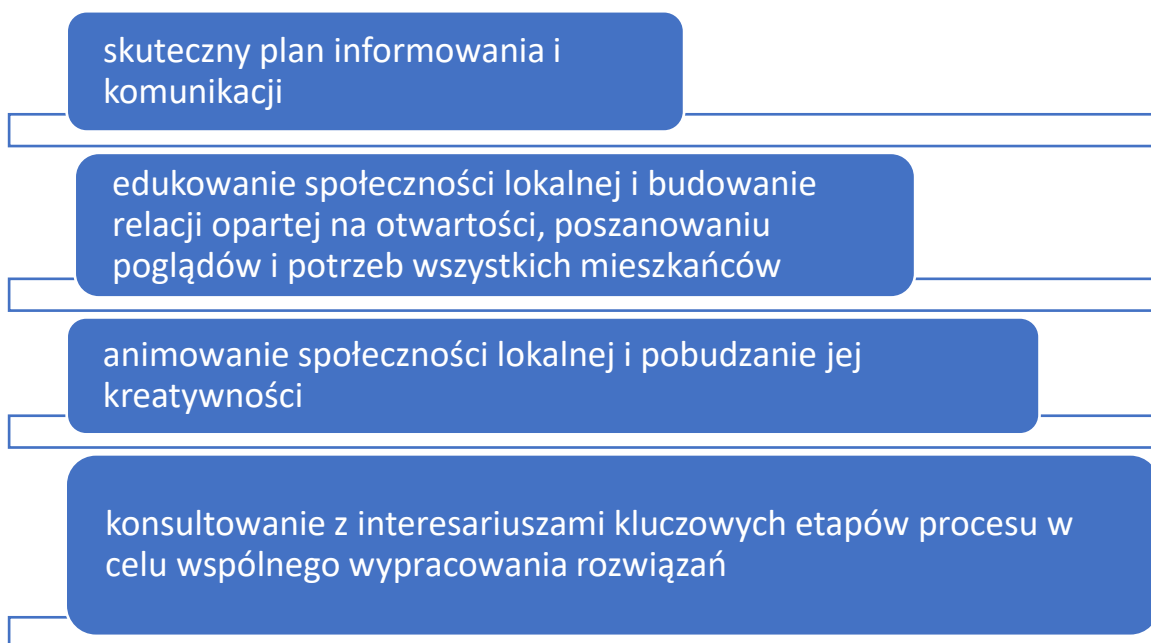
Procedura ewaluacji opera się na okresowym zbieraniu danych i ocenie czy wdrażanie strategii przebiega zgodnie z planem. Zgodnie z wyznaczonymi w procedurach terminami (ewaluacja śródkresowa i ex post) rozpoczyna procedurę ewaluacji zbierając dane, następnie następuje ich analiza, która stanowi podstawę do ich interpretacji. W przypadku stwierdzenia przekroczeń wartości, analizowane są przyczyny zaistniałych zdarzeń i następuje analiza czy konieczna jest modyfikacja założeń wyjściowych. Uprawniony organ -podejmuje następnie decyzję, czy konieczne jest jakakolwiek akcja zmierzająca do likwidacji odchyłeń.

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Strategia niniejsza powstawała z udziałem interesariuszy, uwzględniając ich potrzeby i oczekiwania, budując i rozwijając dialog wokół problemów rozwoju „Partnerstwa dla rozwoju Krajny” i powstającej strategii. Pozwoliło to uwzględnić uwagi i wnioski mieszkańców Partnerstwa, podczas formułowania jego misji, celów strategiczne, a także uzyskać społeczną akceptację podejmowanych przedsięwzięć.

Proces działań partycypacyjnych przeprowadzonych w Partnerstwie następował w oparciu o działania przedstawione w poniższej ryc. 6.

Ryc. 6. Proces działań partycypacyjnych w Partnerstwie

Źródło: opracowanie ZMP

Stopień zaangażowania mieszkańców w proces tworzenia strategii determinuje stopień użyteczności wypracowanych rozwiązań i możliwość osiągnięcia sukcesu w odwróceniu negatywnych tendencji rozwojowych Partnerstwa. Ma on również wpływ nie tylko na kształtowanie wizerunku Partnerstwa i jego promocję, a przede wszystkim na tożsamość mieszkańców z obszarem Partnerstwa i ich zaangażowanie, które przyniesie odczuwalną i trwałą pozytywną zmianę. Dlatego kluczowym okazało się opracowanie programu, który pozwoliłby **skutecznie włączyć** społeczność w proces przygotowania, realizacji i oceny

strategii. W praktyce okazał się on dużym wyzwaniem dla Partnerstwa, pomimo iż zawierał działania zaprezentowane na ryc. 7.

Ryc. 7. Elementy skutecznego włączenia społeczności

Źródło: opracowanie ZMP

Pierwszym krokiem skutecznego włączenia społeczności jest wybór odpowiednich narzędzi. Ryc.8 prezentuje uniwersalny zakres technik i metod, które doskonale sprawdzają się na każdym etapie tworzenia i realizacji strategii terytorialnej Partnerstwa. Od diagnozy potrzeb, po konstruowanie planów i działań, realizację strategii i ocenę jej efektów. W trakcie prac nad strategią wykorzystano część z tych narzędzi, z uwagi na sytuację pandemiczną. Szczegóły znajdują się w podrozdziale 6.1 i 6.2.

Ryc. 8. Zestawienie technik w procesie partycypacji

Źródło: „Przestrzeń do dialogu. Praktyczny podręcznik o tym, jak prowadzić partycypację społeczną w planowaniu przestrzennym”, Ministerstwo Rozwoju i Technologii gov.pl

Przygotowanie i realizacja niniejszej strategii zakładają współuczestnictwo interesariuszy, rozumianych, jako partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, grupy nieformalne i jak najszersze grupy mieszkańców.

6.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii od fazy diagnostycznej po fazę koncepcyjną prowadzona była głównie w oparciu o badania oraz warsztaty z interesariuszami, także w formie on-line. Debaty publiczne były ograniczone z uwagi na warunki pandemiczne. Jej proces wraz z użytymi metodami przedstawiał się następująco:

Faza diagnostyczna

- Badania społecznych dedykowanych badaniu opinii 3 kluczowych kategorii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa:

- Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży zwane dalej „Badaniami młodzieży”. Badania, przeprowadzone online w dniach 15-22 grudnia 2020 r. za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły 188 uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych mieszkających na obszarze partnerstwa. Badanie przeprowadzono przy aktywnym udziale szkół i ich organów prowadzących.
- Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa, zwane dalej „Badaniami mieszkańców”. Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 1927 aktywnych internautów-mieszkańców gmin obszaru partnerstwa, w dniach 11-31.01.2021 r.
- Badanie opinii lokalnych liderów (VIP), zwane dalej „Badaniami liderów”, skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych przeprowadzone online na celowej próbie 130 liderów w dniach 15-29.01.2021 r. (w dniach 23.02-1.03.2021 przeprowadzono dodatkowe badanie dla liderów w gminie Miasteczko Krajeńskie – próba 20 osób).
 - opracowanie bazy kluczowych interesariuszy Partnerstwa reprezentujących sektor społeczny, gospodarczy, instytucjonalny oraz lokalnych liderów i osób opiniotwórczych,
 - wywiady diagnozujące warunki do rozwoju przedsiębiorczości w gminach obszaru partnerstwa,
 - raport diagnostyczny został umieszczony do konsultacji społecznych na stronach internetowych członków partnerstwa oraz wysłany drogą elektroniczną liderom z terenu partnerstwa oraz dodatkowo przeprowadzono warsztaty on-line z interesariuszami w dniu 13 i 14.04.2021r.

Faza koncepcyjna

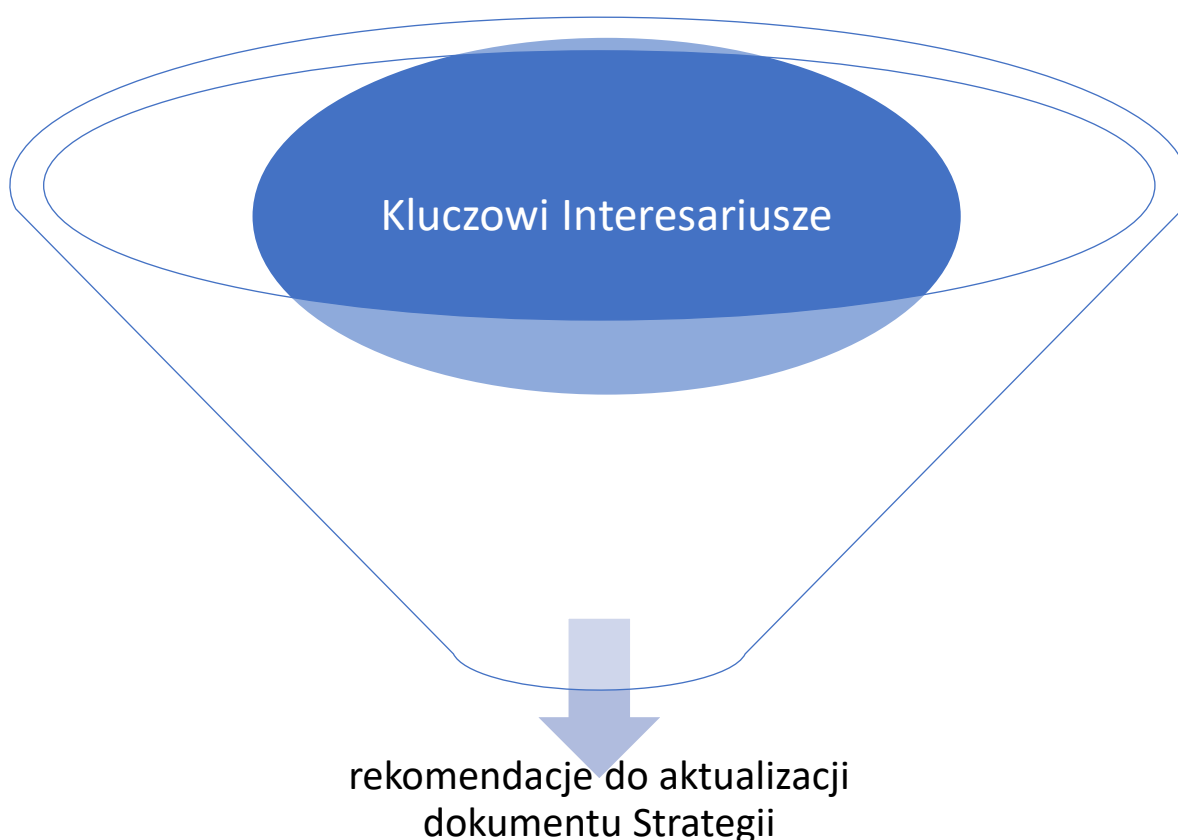
- Warsztaty on-line z interesariuszami towarzyszące procesowi powstawaniu dokumentu strategii, a w szczególności w zakresie w tym formułowania misji Partnerstwa oraz celów strategicznych. Podczas warsztatów korzystano z interaktywnej tablicy MIRO. Warsztaty odbyły się 20.05.2021 r.
- Warsztaty z interesariuszami, na których dokonano prezentacji wypracowanej misji Partnerstwa jego celów strategicznych, projektów strategicznych. Istotnym elementem warsztatów było także zbieranie pomysłów interesariuszy na działania, dzięki którym projekty były bardziej partnerskie i zintegrowane. Warsztaty odbyły się 30.06.2021
- Warsztaty z interesariuszami, na których omówiono potencjał rozwoju funkcji turystycznej oraz systematyzowano ofertę turystyczną, celem jej docelowego przekształcenia w turystyczne produkty sieciowe Partnerstwa. Warsztaty odbyły się 28.06.2021r.
- konsultacje społeczne projektu strategii (opublikowanie dokumentu strategii na stronach internetowych wszystkich partnerów oraz warsztaty z interesariuszami w

dniu...) z użyciem wypracowanego formularza uwag. Proces został zamknięty do 30.09.2021r.

6.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji i oceny jej efektów

Zaangażowanie Interesariuszy we wdrażanie i ocenę efektów Strategii jest kluczowym warunkiem jej sukcesu. Na tym etapie szczególnie ważna jest także współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa. Generalnie proces ten będzie się odbywał na w dwóch wymiarach. Prezentuje to ryc. 9.

Ryc. 9. Poziomy realizacji i oceny efektów strategii

Źródło: opracowanie ZMP

Planowane jest także uruchomienie cyklicznych spotkań między Zarządem Stowarzyszenia/**Koordynatorem Strategii** a Interesariuszami z wykorzystaniem mediów elektronicznych (np. e-biuletyn, e-ankiety, czaty z decydentami) oraz spotkań bezpośrednich, np. w formie mobilnych debat obywatelskich.

Inne sposoby angażowania Interesariuszy w bieżącą realizację, a także ocenę postępu wdrażania *Strategii* mogą polegać na uruchomieniu:

- systemu zbierania, selekcji i wsparcia realizacji wartościowych przedsięwzięć lokalnych wzmacniających efekty realizacji projektów strategicznych (np. partnerski budżet obywatelski);
- mechanizmy przekazania ogółowi interesariuszy informacji o trwałości podjętych działań oraz ich synergii, zarówno w wymiarze terytorialnym, jak i instytucjonalnym;
- regularne zbieranie opinii mieszkańców, co do efektów prowadzonych działań;
- cykliczne badania na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze Partnerstwa;
- debata z władzami publicznymi i parterami społeczno-gospodarczymi na temat efektów zrealizowanych działań m.in. w celu zdiagnozowania problemów i konfliktów jako podstawa rekomendacji do aktualizacji strategii;
- opracowanie „Dobrych Praktyk” jako punkt wyjścia do dzielenia się wiedzą z innymi Partnerstwami.

Dla poszerzenia dialogu nt. stojących przed Partnerstwem wyzwań i dla nadania im wymiaru podnaloalnego, a nawet regionalnego, warto podjąć się organizacji cyklicznych spotkań w formie np. Kongresu Krajny, który mógłby gromadzić szerokie grono mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji i organizacji publicznych, społecznych i prywatnych. Taki kongres powinien stanowić szeroką płaszczyznę do dyskusji na temat aktualnej sytuacji i warunków społeczno-gospodarczych, a także pożądaných kierunków zmian. Tym samym powinien on pełnić rolę jednego z weryfikatorów postępu realizacji celów strategii. Formuła kongresu powinna być poszerzona o możliwość promocji np. lokalnych przedsiębiorców, produktów oraz oferty turystycznej.

7. Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania dla poszczególnych projektów

Realizacja Strategii będzie finansowana z wielu dedykowanych programów. Podrozdział 7.1 opisuje najważniejsze źródła, przy czym należy przyjąć, iż będzie to proces dynamiczny. Bazę publicznych i prywatnych źródeł finansowania przedsięwzięć rozwojowych możemy także odnaleźć na stronie internetowej Związku Miast Polskich pod linkiem: <https://www.miasta.pl/aktualnosci/baza-zrodel-finansowania-przedsiwziec-rozwojowych>

7.1. Założenia i informacje ogólne

Kluczowym źródłem finansowania będą programy polityki spójności i polityki rolnej UE na lata 2021-2027 oraz Krajowy Plan Odbudowy.

W projekcie Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 znajdujemy główne wsparcie dla obszarów strategicznej interwencji (OSI), znajdujących się na terytorium danego województwa (tj. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze). Planowane jest również, aby programy krajowe polityki spójności zapewniały wsparcie dla tych dwóch typów OSI. Należy zwrócić szczególną uwagę na Cel polityki 5, który będzie wdrażany poprzez realizację projektów wynikających ze strategii terytorialnych obejmujących swoim zakresem cele szczegółowe i rodzaje interwencji, takie jak:

- rewitalizacja obszarów zdegradowanych, prowadzona w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, realizowane na podstawie programu rewitalizacji;
- ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury jako ważnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego danego obszaru;
- bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, w tym dostosowanie przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli - seniorów, osób z niepełnosprawnościami, ale też np. kobiet w ciąży i rodziców z małymi dziećmi;

- rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też opartych o właściwości uzdrowiskowe i walory kulturowe stanowiące o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej, m.in. na potrzeby rozwoju sektora turystyki, ekoturystyki czy srebrnej gospodarki.

W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy (KPO) warto zwrócić uwagę, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów. Ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii Covid-19 na gospodarkę UE, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne szoki w przyszłości. Tym samym fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału, niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie podejście regionalne jest, co do zasady, pewnym standardem wykorzystywanym przez państwa członkowskie i oczekiwanym przez Komisję Europejską.

W zakresie programów polityki rolnej UE 2021-2027 nastąpiło przesunięcie w programowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (wydłużenie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014-2020 o dwa lata przy zwiększonej alokacji na niektóre działania). Ponadto, programowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023-2027 jest na wczesnym etapie prac.

W przedłużonym o dwa lata PROW 2014-2020 należy zwrócić uwagę na nową formułę wsparcia jaką są koncepcje Smart Villages. Możliwe jest wspieranie tworzenia dokumentu koncepcyjnego (ryczałt 4 tys. zł) adresowanego do obszaru jednej lub kilku miejscowości (proponuje się granicę 20 tys. mieszkańców) oraz ewentualne finansowanie operacji objętych tymi koncepcjami. Ponadto, w ramach wydłużonej realizacji PROW 2014-2020 nadal będzie wdrażane wsparcie ukierunkowane na inwestycje w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich, tj. gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5000 mieszkańców. Ze wsparcia tego mogą korzystać JST (m.in. gmin, powiatów i ich związków) z przeznaczeniem na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, jak również budowy lub modernizacji dróg lokalnych.

Projektowana w ramach Planu Strategicznego WPR interwencja LEADER (w wysokości ok. 680 mln euro) zasięgiem wsparcia w znacznej mierze pokrywa się z obszarem Partnerstwa. Ponadto, licznymi podmiotami współpracującymi z partnerstwami JST przygotowującymi strategię terytorialne w ramach pilotażu CWD są lokalne grupy działania (LGD). Zakres wsparcia LEADER, który jest realizowany na obszarze całego kraju, z wyłączeniem obszarów miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców, ukierunkowano na potrzeby różnych podmiotów (nie tylko JST). W

ramach instrumentu m.in. przewiduje się współfinansowanie inwestycji w zakresie małej infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, zagospodarowanie plaż, itp.), kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, krótkich łańcuchów. W Planie Strategicznym WPR planowane jest także wsparcie skierowane do JST lub ich związków - (471 mln euro, w tym 259 mln euro z EFRROW)

Oprócz ww. źródeł i instrumentów finansowania jako źródła finansowania Strategii należy brać pod uwagę także różnorodne programy krajowe (np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Program Inwestycji Strategicznych) i regionalne oraz środki własne członków Stowarzyszenia.

7.2. Źródło finansowania projektów strategicznych i uzupełniających

Z uwagi na fakt, iż projekty strategiczne są projektami zintegrowanymi i partnerskimi zawierającymi szereg działań projektowych, na etapie przygotowania strategii zakłada się, iż będą one zrealizowane z następujących źródeł finansowania:

- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2021-2027, a w przypadku poszerzenie Partnerstwa o jednostki samorządu terytorialnego z dwóch innych województw – regionalne programy operacyjne dla województwa: pomorskiego i kujawsko-pomorskiego,
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FENIKS),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) na lata 2021-2027,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na lata 2021-2027 ,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030,
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Funduszu Inwestycji Lokalnych,
- Programy krajowe Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Środki partnerów współrealizujących projekty np. LGD (program LEADER), formuła PPP,
- Środki własne samorządów wchodzących w struktury Stowarzyszenia.

Należy także zwrócić uwagę na instrumenty terytorialne jako potencjalne źródło wsparcia dla projektów strategicznych i/lub uzupełniających. Zgodnie z projektem Umowy Partnerskiej (wersja styczeń 2021 r.) 105 2.2 Instrumenty terytorialne-założenia funkcjonowania w perspektywie finansowej 2021-2027 będą wykorzystywane wszystkie, określone w rozporządzeniu ogólnym, instrumenty terytorialne, tj.: zintegrowane inwestycje terytorialne ZIT (art. 24 rozporządzenia ogólnego), rozwój lokalny kierowany przez społeczność – RLKS (art. 25-28 rozporządzenia ogólnego) oraz inne instrumenty terytorialne (IIT). Instrumenty terytorialne mogą być zastosowane do realizacji działań wynikających ze **strategii terytorialnych i lokalnych strategii spełniających warunki wynikające rozporządzenia ogólnego w ramach wszystkich celów polityki**

Warto zauważyć, iż część działań w ramach projektów strategicznych będzie miała charakter bezkosztowy, szczególnie w wymiarze instytucjonalnym.

8. Spis rysunków

Ryc. 1.	Położenie „Partnerstwa dla rozwoju Krajny”	13
Ryc. 2.	Szkielet układu komunikacyjnego obszaru Partnerstwa	15
Ryc. 3.	Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa – obszary rozwoju w wymiarze społeczno- ekonomicznym (porównanie roku 2019 do 2015)	19
Ryc. 4.	Bilans popytu i podaży usług na terenie Partnerstwa	27
Ryc. 5.	Drzewo problemów Partnerstwa dla Rozwoju Krajny.....	31
Ryc. 6.	Proces działań partycypacyjnych w Partnerstwie	85
Ryc. 7.	Elementy skutecznego włączania społeczności	86
Ryc. 8.	Zestawienie technik w procesie partycypacji	87
Ryc. 9.	Poziomy realizacji i oceny efektów strategii.....	89

9. Spis tabel

Tabela 1.	Powierzchnia, liczba mieszkańców i gęstość zaludnienia	14
Tabela 2.	Powierzchnie użytków rolnych w obszarze Partnerstwa w hektarach	17
Tabela 3.	"Partnerstwo dla rozwoju Krajny" obszary problemowe wg wymiarów	18
Tabela 4.	Matryca kluczowych produktów na terenie Partnerstwa.....	29
Tabela 5.	Matryca kluczowych wyzwań oraz kierunków strategicznej interwencji i współpracy dla Partnerstwa	33
Tabela 6.	Cele strategiczne Partnerstwa dla Rozwoju Krajny.....	35
Tabela 7.	Definicja celu strategicznego nr 1	35
Tabela 8.	Definicja celu strategicznego nr 2	38
Tabela 9.	Struktura i zakres tematyczny projektów strategicznych - „KOLEJ NA KRAJNĘ”	40
Tabela 10.	Fiszka projektowa nr 1	41
Tabela 11.	Fiszka projektowa nr 2	44
Tabela 12.	Fiszka projektowa nr 3	47
Tabela 13.	Fiszka projektowa nr 4	56
Tabela 14.	Fiszka projektowa nr 5	64
Tabela 15.	Fiszka projektowa nr 6	66
Tabela 16.	Tabela wskaźników rezultatu strategicznego	81

10. Załączniki

Załącznik nr 1 Metodologia prac nad Raportem Diagnostycznym

Prace diagnostyczne, analityczne i badawcze na strategię dla partnerstwa pn.: „Partnerstwo dla Rozwoju Krajny” trwały od listopada 2020 roku do września 2021 roku i objęły szeroki obszar zagadnień i źródeł danych, informacji i dokumentów wraz z wykorzystaniem specjalnie dedykowanych temu procesowi narzędzi badawczych i analitycznych. Możemy podzielić je na **7 następujących kategorii**:

1. **Ogólnodostępne lub/i dostarczone przez Partnerów zastane/istniejące dane**, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: merytoryczny związek z problematyką diagnozy, aktualność oraz wiarygodność i rzetelność źródła danych i wniosków.
2. **Monitor Rozwoju Lokalnego II (MRL II)¹³** - specjalnie przygotowane i zasilone danymi na potrzeby Projektu CWD narzędzia- bazy danych. Służyły one głównie do analizy i oceny potencjału rozwojowego gmin i całego Partnerstwa. **Na system MRL II składa się:**
 - Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju partnerstw:
www.partnerstwa.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju partnerstwa i gmin partnerstwa oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych bezwzględnych oraz względnych (w grupach porównawczych);
 - Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju gmin:
www.gminy.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych;
 - Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju gmin wg obszarów:
www.analazy.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych;
 - Kompatybilny z systemem MRL II zasób kartograficzny – analizy i prezentacje danych w formie kartogramów, map i ikonografik dedykowany partnerstwom;

¹³ dane według stanu na 31 marzec 2021 roku

- Pozyskany na potrzeby CWD zasób najświeższych (31.12.2019) danych społeczno-ekonomicznych, m.in. dane: POLTAX, ZUS, KRUS, dane i prognozy demograficzne, MPSiR, i inne.
3. **Bank Danych Lokalnych – ogólnodostępne narzędzie publikowania danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego¹⁴**
 4. **Zestaw badań społecznych dedykowanych badaniu opinii 3 kluczowych kategorii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa:**
 - **Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży** zwane dalej „Badaniami młodzieży”. Badania, przeprowadzone online w dniach 15-22 grudnia 2020 r. za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły 188 uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych mieszkających na obszarze partnerstwa. Badanie przeprowadzono przy aktywnym udziale szkół i ich organów prowadzących.
 - **Badanie opinii mieszkańców** gmin obszaru partnerstwa, zwane dalej „Badaniami mieszkańców”. Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 1927 aktywnych internautów- mieszkańców gmin obszaru partnerstwa, w dniach 11-31.01.2021 r.
 - **Badanie opinii lokalnych liderów (VIP)**, zwane dalej „Badaniami liderów”, skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych przeprowadzone online na celowej próbie 130 liderów w dniach 15-29.01.2021 r. (w dniach 23.02-1.03.2021 przeprowadzono dodatkowe badanie dla liderów w gminie Miasteczko Krajeńskie – próba 20 osób)
 5. **Inne narzędzia analityczne i badawcze dedykowane pogłębieniu informacji:**
 - **Badania samorządów w zakresie bilansu usług**, będące analizą przepływów usług pomiędzy gminami oraz lokalizacji centrów poszczególnych kategorii usług na terenie partnerstwa, dokonano przy pomocy matrycy bilansu usług na terenie obszaru partnerstwa w formie wywiadów z wójtami i burmistrzami oraz wyników badań mieszkańców i liderów;
 - **Badania samorządów w zakresie przedsiębiorczości** zwane dalej „Badaniami przedsiębiorczości”, diagnozujące warunki do rozwoju przedsiębiorczości w gminach obszaru partnerstwa, za pomocą arkusza „Podstawowe pytania dotyczące przedsiębiorczości”;
 - **Badania zasobów i produktów na obszarze partnerstwa**, zwane dalej „Badaniami zasobów i produktów”, przeprowadzone w trakcie warsztatów z Grupą Roboczą oraz konsultacjami z interesariuszami w dniach 16-17.02.2021. Badania polegały na inwentaryzacji oraz ocenie posiadanych

¹⁴ dane według stanu na 31 marzec 2021 roku

przez samorządy zasobów i produktów lokalnych. Podczas warsztatów omawiane były także **determinanty** kluczowe dla rozwoju partnerstwa;

- **Ustalenie kluczowych interesariuszy**, jako wstępnie wyselekcjonowanej grupy współpracy dostarczającej wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze partnerstwa, zapewniając różnorodność wniosków i ocen w trakcie całego procesu.
- **Drzewo problemów**, jako narzędzie pozwalające na zidentyfikowanie:
 - kluczowych problemów wspólnych dla całego obszaru Partnerstwa,
 - przyczyn i skutków nierozwiązania zidentyfikowanych problemów.

Informacje niezbędne do przygotowania drzewa problemów zostały pozyskane podczas dwóch warsztatów z interesariuszami w dniu 2 marca 2021 r., w których udział wzięli przedstawiciele partnerów oraz interesariusze z obszaru partnerstwa.

- **Wypracowanie misji partnerstwa oraz celów strategicznych** – warsztaty odbyły się w formule on-line 20.05 przy użyciu interaktywnych tablic miro. Zebrane od interesariuszy propozycje zostały w późniejszym etapie redagowane przez Grupę Roboczą i zatwierdzone przez Radę Partnerstwa.
- **Projekty strategiczne** – przyjęto formę dwudniowych warsztatów, które odbyły się 28.06.2021r. w Lipcu i 30.06.2021r. w Wyrzysku. Pierwszy warsztaty były głównie poświęcone tematyce Przemysłów Czasu Wolnego i koncentracji na projektach turystycznym. Podczas drugiego dnia warsztatów zbierano opinie interesariuszy w zakresie projektów z innych dziedzin, które wpisywały się w cele strategiczne Partnerstwa.

6. **Spotkania Grupy Roboczej i Rady Partnerstwa.** W zakresie Grupy Roboczej miały one formę regularnych cotygodniowych spotkań, a **współpraca** oparta była na podpisanym w grudniu 2020 roku **kontrakcie**.

W kluczowym momentach dla strategii tzn. w momencie formułowania najważniejszych wniosków z raportu, misji, celów i projektów strategicznych odbywały się spotkania z **Radą Partnerstwa** zgodnie z podpisanym w grudniu 2020 **Planem Pracy**.

7. **Proces uspołecznienia:**

- pierwsza wersja raportu diagnostycznego tj. na dzień 31.03.2021 została umieszczona na stronach internetowych członków partnerstwa, a także wysłana drogą elektroniczną do liderów z terenu partnerstwa. Dodatkowo przeprowadzono dwa warsztaty on-line z interesariuszami w dniu 13 i 14.04.2021r. Raport diagnostyczny został przyjęty przez Radę Partnerstwa w dniu 31 marca 2021 roku oraz ponownie po okresie 30 dni konsultacji społecznych tj. w dniu 30.04.2021r.
- pierwsza wersja strategii tj. na dzień 31.08.2021 została umieszczona na stronach internetowych członków partnerstwa, a także wysłana drogą elektroniczną do liderów z terenu partnerstwa oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Dodatkowo przeprowadzono dwa warsztaty on-line z interesariuszami w ramach konsultacji społecznych w dniu

.....09.2021r. oraz Radami Gmin i Powiatów w dniu..... Raport diagnostyczny
został przyjęty przez Radę Partnerstwa w dniu września 2021 roku.

